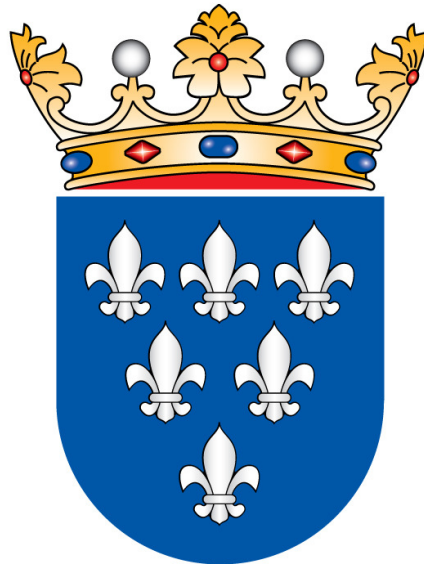

Gemeente Scherpenzeel

Programmabegroting

2017-2020

citeertitel: 'Programmabegroting 2017-2020'
vastgesteld bij besluit van 10 november 2016

Opdrachtgever:

gemeente Scherpenzeel
afdeling Bedrijfsvoering

Datum:

10-11-2016

INHOUDSOPGAVE

AANBIEDING PROGRAMMABEGROTING 2017-2020 DOOR COLLEGE	4
LEESWIJZER PROGRAMMABEGROTING	8
PROGRAMMA 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING	10
PROGRAMMA 1: VEILIGHEID	16
PROGRAMMA 2: VERKEER EN VERVOER	21
PROGRAMMA 3: ECONOMIE	25
PROGRAMMA 4: ONDERWIJS	30
PROGRAMMA 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE.....	34
PROGRAMMA 6: SOCIAAL DOMEIN	41
PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	49
PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING (VHROSV)	55
RECAPITULATIE PROGRAMMA'S	61
GEPROGNOSTISEERDE BALANS	63
EMU- SALDO	64
1 PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN	65
2. PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING ...	71
3. PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN.....	82
4. PARAGRAAF FINANCIERING	87
5. PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	90
6. PARAGRAAF GRONDBELEID	92
7. PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN	94
BIJLAGEN	99

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Programmabegroting 2017-2020 aan. De begroting is zowel beleidsmatig als financieel gebaseerd op de Kadernota 2017-2020. Op basis van het raadsbesluit van 26 mei jl. is de programma-indeling gewijzigd en aangepast aan de taakvelden uit het nieuwe BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). In de bijlage is een vergelijkingsdocument opgenomen.

Alle programma's zijn beleidsmatig geactualiseerd en richten zich op de doelstellingen en activiteiten voor 2017. In de zogenaamde paragrafen vindt u vervolgens de thematische beschrijving van een aantal relevante onderwerpen.

Algemeen beeld Programmabegroting 2017-2020

De Programmabegroting 2017-2020 is, op basis van de nu bekende feiten, structureel sluitend. Het college heeft de Kadernota en de memo aan de raad van 14 juni jl. in de begroting verwerkt. De maatregelen worden toegelicht in de volgende paragraaf.

	2017	2018	2019	2020
Saldo Programmabegroting 2017-2020	138.643 V	71.993 V	71.022 V	61.744 V

Lokale lastendruk

Uit de voorliggende Programmabegroting 2017-2020 blijkt dat de lokale lastendruk voor de inwoners in Scherpenzeel (bij een gemiddeld huishouden) stijgt met ongeveer € 23,00. Afhankelijk van de situatie stijgen de woonlasten 2,3% tot 5,5%. Deze stijging bestaat uit de volgende onderdelen;

- De OZB-stijging bedraagt 16 %.
- De rioolheffing voor woningen daalt met ca. € 20,00.
- De afvalstoffenheffing blijft gelijk conform de kadernota. Er wordt voorgesteld om € 48.000,00 uit de Reserve afvalstoffenheffing in te zetten.

Meer informatie over de ontwikkeling van de gemeentelijke heffingen is opgenomen in de Paragraaf lokale heffingen.

Verschillen met Kadernota 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
Saldo Kadernota 2017-2020	26.649 V	27.134 V	21.796 V	83.816 V
<u>Bijstellingen ten opzichte van de Kadernota:</u>				
Algemene Uitkering o.b.v. meicirculaire 2016	5.400 N	14.546 V	49.593 N	99.661 N
Personeelslasten	55.000 V			
Rentecomponent reserve Automatisering	20.000 V	20.000 V	20.000 V	20.000 V
Rente-effect Riolering	20.000 V	21.000 V	20.000 V	8.000 V
Huisvestingskosten Brandweer	8.225 N	8.225 N	8.225 N	8.225 N
Ritme 2-jaarlijkse inspectie wegen aangepast	9.500 V	9.500 N	9.500 V	9.500 N
Leges voor kabels en leidingen	8.000 V	8.000 V	8.000 V	8.000 V
Ondersteuning vrijwilligers	8.400 V	8.400 V	8.400 V	8.400 V
Uren toerekenen aan projecten	15.000 N	15.000 N	15.000 N	15.000 N
Renteresultaat	35.938 V	28.135 V	9.250 V	24.585 N
Opheffing Permar/bijdrage exploitatietekort 2017	22.270 N			
Gebundelde uitkering / eigen bijdrage vangnetregeling	54.000 N	54.000 N	54.000 N	54.000 N
Rijksbijdrage BBZ i.v.m. normbaten	24.000 V	24.000 V	24.000 V	24.000 V
Amendement A1: budget ICT	54.500 V			
Voorlopig Begrotingssaldo	157.092 V	64.490 V	5.872 N	58.755 N
<u>Maatregelen College</u>				
Vervallen onttrekking Algemene Reserve	375.000 N	350.000 N	185.000 N	
Inzet stelpost incidentele uitgaven		150.000 V	150.000 V	100.000 V
<u>Reserve Grondexploitatie</u>				
Dekking rente-effect Grex	200.000 V	200.000 V	100.000 V	
<u>Algemene Reserve</u>				
Uitvoeren centrumvisie	25.000 V	10.000 V	5.000 V	
Project Weijdelaar	5.000 V			
Herziening bestemmingsplan buitengebied	15.000 V			
Invoeren omgevingswet	30.000 V			
Omgevingsvisie / plan voor de kom		20.000 V		
Subsidie JGZ 0-4 jaar	50.000 V			
Overige verschillen < € 7.500	31.551 V	22.497 N	6.894 V	20.499 V
Totaal bijstellingen n.a.v. Memo Kadernota	18.449 N	7.503 V	76.894 V	120.499 V
Saldo Programmabegroting 2017-2020	138.643 V	71.993 V	71.022 V	61.744 V

Toelichting op de bijstellingen t.o.v. Kadernota 2017-2020

Algemene uitkering o.b.v. meicirculaire 2016

Dit betreffen de effecten die meerjarig optreden en voortvloeien uit de meicirculaire 2016.

Personeelslasten

Vanwege vroegtijdige beëindiging van een dienstverband is een voorgenomen bezuiniging eerder gerealiseerd.

Rentecomponent reserve Automatisering

Vanwege de wijzigingen in het BBV is zowel de rentetoe rekening aan de kapitaallasten voor automatisering 0% als de rentetoevoeging aan de reserve 0%. De rente in de kapitaallast leidt tot een onttrekking aan de reserve en is daarmee boekhoudkundig een opbrengst in de begroting. De rentetoevoeging aan de reserve is een last op de begroting. In de meerjarenraming was de geraamde rentecomponent in de kapitaallasten lager dan de geraamde toevoeging. Daarmee een relatief lage opbrengst, ten opzichte van een relatief hoge last. Per saldo heeft dit een positief effect op het begrotingssaldo. Dit effect was bij de kadernota nog onvoldoende doorgerekend.

Rente-effect Riolerings

Bij het aanbieden van de Kadernota 2017-2020 is een inschatting gemaakt van het rente-effect als gevolg van de BBV wijzigingen op het product riolerings. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2017-2020 is vastgesteld dat, door diversen overige ontwikkelingen, dit rente-effect afwijkt.

Huisvestingskosten brandweer

Met de VGGM zijn afspraken gemaakt wie welke huisvestingskosten voor de Brandweer betaalt. Van de VGGM krijgen we een bijdrage vergoed voor de huisvestingskosten die de gemeente maakt. Dit is versleuteld in de bijdrage aan de VGGM. De daadwerkelijke te betalen bijdrage (netto) aan de VGGM is begroot. Het budget voor de huisvestingskosten is niet eerder opgenomen, wat in de jaren 2014 en 2015 tot een tekort heeft geleid. Dit wordt nu gecorrigeerd.

Ritme 2-jaarlijkse inspectie wegen aangepast

Het ritme voor de 2-jaarlijkse inspectie wegen is met een jaar verschoven. Hierdoor ontstaat het ene jaar een voordeel en het andere jaar een nadeel. Meerjarig heeft dit geen financieel effect.

Leges voor kabels en leidingen

Door de invoering van het automatisch systeem voor de vergunningaanvraag en het innen van leges (MOOR) worden er structureel meer legesinkomsten binnen gehaald voor kabels en leidingen.

Ondersteuning vrijwilligers

De ondersteuning vrijwilligers via Stichting Welzijn Barneveld wordt voortaan via de WMO in het Sociaal Domein gefinancierd. Dit heeft tot gevolg dat het budget op bevordering vrijwilligerswerk kan vrijvallen.

Uren toerekenen aan projecten

In de praktijk blijkt dat er meer uren op projecten worden begroot dan in werkelijkheid hieraan worden besteed. Hierdoor ontstaat bij de jaarrekening een nadeel. Voor 2017 is de urenraming voor projecten naar beneden bijgesteld. Als gevolg van de gekozen systematiek komen hierdoor meer uren ten laste van de exploitatie. Dit geeft een nadeel van € 15.000,00.

Renteresultaat

Aan de hand van de actuele leningenportefeuille, investeringenoverzicht, rente-ontwikkeling en het vernieuwde BBV is een renteresultaat voor de komende jaren bepaald. Dit wordt met name verklaard door:

- verlaging van de rente op het financieringstekort.
- verschuiving van investeringen (Voor een groot deel komt dit doordat investeringen later plaatsvinden dan verwacht.)
- vernieuwde BBV

Opheffing Permar

Conform het raadsbesluit van mei jl. om de Permar op te heffen ultimo 2017 worden financiële effecten opgenomen in de P&C cyclus. Het aandeel van Scherpenzeel in het begrotingstekort 2017 is opgenomen in de begroting.

Gebundelde uitkering

Zodra de gemeente een tekort heeft op de Rijksuitkering Gebundelde Uitkering kan beroep worden gedaan op een Vangnetregeling. Gemeente dient in het jaar dat een verwacht tekort optreedt rekening te houden met een eigen bijdrage. Met ingang van 2016 treedt er een tekort op waar nu meerjarig rekening mee wordt gehouden. Hier was nog geen rekening mee gehouden.

Rijksbijdrage BBZ

De rijksbijdrage BBZ is mede afhankelijk van de historie van de gemiddelde verstrekte kapitaallasten van de afgelopen vijf jaar. De rijksbijdrage was tot 2016 lager vanwege hoge uitgaven voor historische kapitaallasten. Het Rijk rekent namelijk met zgn. normbaten. Vanaf 2017 is rekening gehouden met een hogere rijksbijdrage vanwege het dalen van de gemiddelde verstrekte kapitaallasten.

Maatregelen college

In memo 2016-44 van 14 juni 2016 heeft het college een aantal uitgangspunten beschreven voor het opstellen van de Programmabegroting 2017-2020. Deze uitgangspunten leiden tot een wijziging op de bedragen die in de Kadernota 2017-2020 waren opgenomen. De belangrijkste wijziging is dat de onttrekking aan de Algemene reserve in de jaren 2017 t/m 2019 is vervallen. Daarvoor in de plaats stelt het college de volgende dekkingsmaatregelen voor:

1. De rente-effecten grondexploitatie die vanwege wetswijzigingen op de begroting drukken, worden middels een ingroeitraject gedekt uit de Reserve grondexploitatie. Totaal is hiervoor € 500.000 uitgetrokken. Hierbij is rekening gehouden met de bedragen die voor het rente-effect dat in de Kadernota 2017-2020 zijn opgenomen. De reserve daalt tot ongeveer € 300.000 per ultimo 2019. In deze periode wordt het complex Heijhorst afgesloten, zodat bij de bestemming van het saldo van dit complex kan worden gezien of een storting in de reserve noodzakelijk is, gezien de actuele kwantificering van de risico's. De reserve blijft in 2017 voldoende om de huidig gekwantificeerde risico's op grondexploitatie te kunnen dragen.
2. Incidentele uitgaven worden gedekt uit de Algemene reserve. In de tabel hierboven staat uitgesplitst voor welke incidentele kosten het college dekking vanuit de Algemene reserve voorstelt.
3. In relatie tot het hiervoor genoemde punt kan de jaarlijks begrote ruimte voor incidentele uitgaven worden verlaagd en dienen ter dekking van structurele kosten. Het college stelt voor structureel € 100.000 voor incidentele uitgaven te begroten. De invulling van dit bedrag wordt vóór aanvang van het begrotingsjaar aan de raad voorgelegd. Om budgettaire reden is in de jaren 2018 en 2019 een hoger bedrag afgeraamd.

De raad heeft twee amendementen aangenomen, samengevat als volgt:

A1: Op het taakveld 040 Ondersteuning Organisatie (tabel 0.4.2) in de jaarschijf 2017 worden de lasten verlaagd naar € 2.681.812 in verband met verlagen budget ICT van € 54.500.

A2: Op het taakveld 650 arbeidsparticipatie (tabel 6.4.2) in de jaarschijf 2017 worden de lasten verlaagd naar € 161.400 in verband met verlagen budget projectleider Statushouders met € 30.000; De onttrekking Algemene Reserve van € 30.000 voor dekking budget projectleider statushouders wordt verlaagd naar € 0.

LEESWIJZER PROGRAMMABEGROTING

De programmabegroting is opgezet uit de volgende onderdelen:

1. Programma's

De programma's hebben een vaste opzet.

- Per programma wordt weergegeven wat de missie is: de overkoepelende doelstelling voor het betreffende programma. Vervolgens zijn de programma-onderdelen genoemd.
- Ieder programmaonderdeel wordt vervolgens uitgewerkt. Na een korte toelichting over de context volgt een tabel met de doelen en daarmee samenhangende activiteiten. Deze tabel bevat daarmee de twee vragen: 'Wat willen we bereiken?' en 'Wat gaat we doen?' Bij het programmaonderdeel worden (indien van toepassing) indicatoren gepresenteerd met de verwachte ontwikkeling.
- Voor wat betreft de indicatoren zie de toelichting hieronder.
- Een termijncalender biedt vervolgens inzicht in de beleidsproducten per jaar. Deze termijncalender is vervolgens de basis voor de interne jaarplannen en de termijnagenda van de raad.
- Het programma wordt afgesloten met de vraag 'Wat mag het kosten?'. Hierbij wordt eerst een overzicht gegeven van de nieuwe financiële ontwikkelingen binnen het programma, waarna een volledig overzicht van de lasten, baten en reservemutaties van het programma worden gepresenteerd. Ook is er een tabel met de eventuele incidentele baten en lasten.

Toelichting op indicatoren

In de programmabegroting is een nieuwe set verplichte beleidsindicatoren opgenomen. De uitkomsten zijn gepubliceerd op "waarstaatjegemeente.nl". Via deze website is ook achtergrondinformatie over de indicatoren beschikbaar, alsmede de bronnen.

Met een symbool wordt inzichtelijk gemaakt, wat de verwachte ontwikkeling is. Niet alle indicatoren zijn beïnvloedbaar door beleid maar er wordt toch een verwachte ontwikkeling weergegeven.

- ↗ Score zal naar verwachting stijgen
- ✓ Score zal naar verwachting gelijk blijven of stabiliseren
- ↘ Score zal naar verwachting dalen

Hierdoor ontstaat de volgende indeling van de indicatoren tabel:

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Banen	Aantal per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	782,2**	✓

2. Overzicht van Baten en Lasten

Dit betreft een totaaloverzicht van de baten en lasten van alle programma's over de periode 2017-2020, gesplitst in lasten en baten.

3. Paragrafen

De paragrafen hebben als doel een *dwarsdoorsnede* te geven van de begroting, telkens gezien vanuit een bepaald perspectief. Hiermee wordt de informatie die in de programma's en overige financiële stukken versnipperd is weergegeven gebundeld.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft de volgende verplichte paragrafen voor:

- a. lokale heffingen;
- b. weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- c. onderhoud kapitaalgoederen;
- d. financiering;
- e. bedrijfsvoering;
- f. verbonden partijen;
- g. grondbeleid.

4. Bijlagen

De bijlagen bestaan uit diverse overzichten die gebruikt kunnen worden als nadere verdieping in de cijfers. Zo is bijvoorbeeld een overzicht van alle aanwezige reserves en voorzieningen opgenomen.

PROGRAMMA 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Portefeuillehouder: B. Visser / H.J.C. Vreeswijk
Programmacoördinator: E. Loenen

0.1 Missie

Het gemeentebestuur staat dicht bij haar inwoners. Een toegankelijke houding is hierbij ons uitgangspunt. Onze inwoners en bedrijven worden tijdig betrokken bij nieuwe ontwikkelingen, op een moment dat er nog sprake kan zijn van een wezenlijke inbreng. Wij communiceren op een directe en actieve wijze. Het bestuur is krachtig en zichtbaar aanwezig in de gemeente en de regio. Wij willen een dienstverlenende gemeente zijn. Dit komt tot uitdrukking in het meedenken met onze inwoners, het uit de weg ruimen van bureaucratie en het bewerkstelligen van snellere doorlooptijden. Digitaliseren is hierbij een belangrijk instrument.

0.2 Programma-onderdelen

- A. Bestuur
- B. Beheer gebouwen en gronden
- C. Ondersteuning organisatie
- D. Algemene dekkingsmiddelen
- E. Mutaties reserves

0.2.A Bestuur

De gemeente Scherpenzeel zal een zelfstandige gemeente blijven die op zijn toekomst is voorbereid. Om dit goed te kunnen borgen zal er, aansluitend aan de verkennende gesprekken met Barneveld en Veenendaal, een vervolg worden gegeven aan samenwerking met deze gemeenten.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Scherpenzeel voor de lange termijn in staat stellen om op een kwalitatief goede wijze de gemeentelijke taken aan te kunnen	• Samenwerking binnen de Regio FoodValley dan wel buurgemeenten zoeken op het gebied van bedrijfsvoering en beleidsinhoudelijke terreinen, binnen de bestuurlijke randvoorwaarden. De per 1 januari 2017 verhoogde inwonerbijdrage RFV moet bijdragen aan een snelle - en efficiënte realisatie van de programma's/projecten uit het Uitvoeringsprogramma, zowel binnen Triple Helix-verband als binnen de intergemeentelijke RFV-samenwerking. Dit Uitvoeringsprogramma is een uitwerking van de eerder vastgestelde Strategische Agenda; waarin de (beleids-) uitgangspunten voor de jaren 2015-2019 zijn vastgelegd. Daarmee is het Uitvoeringsprogramma een concrete invulling van eerder gemaakte (beleids-) keuzes
2. Bij wettelijk verplichte regionale samenwerking onze belangen als kleine gemeente zoveel mogelijk veiligstellen	
3. Wat betreft de activiteiten op zondag; houden zoals het nu is	• De status quo handhaven t.a.v. zondagsrust
4. Wij willen duidelijk en helder communiceren met onze inwoners	• We gaan in gesprek met 'bezwaarden' om formele trajecten te voorkomen • Investeren in communicatie met ondernemers en brancheorganisaties

0.2.B Beheer gebouwen en gronden

Grondcomplex 't Voort behoort conform nieuwe voorschriften niet tot de grondexploitatie. Het perceel maakt wel onderdeel uit van de planvorming voor woningbouwontwikkeling in Scherpenzeel-Zuid en is opgenomen in de woningbouwplanning. Naar verwachting wordt het complex in 2018 in exploitatie genomen. Het onderdeel grondexploitatie is opgenomen in de paragraaf grondbeleid.

0.2.C Ondersteuning organisatie

In 2017 zal ook de organisatie zich verder ontwikkelen als een efficiënte en effectieve organisatie. De organisatie moet zoveel mogelijk aansluiten bij de wens van de samenleving. In 2017 betekent dit een verdere ontwikkeling van aanbodgericht naar vraaggericht. Een ontwikkeling die vraagt om een zakelijke en professionele houding van ambtenaren.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Digitale overheid	• Stabiël ICT-platform realiseren • Voldoen aan de standaarden voor informatiebeveiliging • Implementeren van de landelijke digitaliseringsagenda's • Uitvoeren van het Informatiebeleidsplan 2017-2020 • Inzetten op digitale duurzaamheid van de archivering
2. Financieel beleid volgens vastgestelde randvoorwaarden	• Huidig niveau AO/IC handhaven • De gevolgen van het nieuwe BBV en de vennootschapsbelasting implementeren en monitoren • Actualiseren Treasurystatuut • Actualiseren Nota Waardering en afschrijving vaste activa

Overhead

Met ingang van 2017 worden alle overheadkosten centraal begroot. Hierbij is de definitie van overheadkosten gevolgd uit de notitie "Overhead" van het BBV. Deze kosten zijn opgenomen in programma 0. Overhead wordt alleen nog doorberekend voor het onderdeel heffingen, tarieven en grondexploitaties. Dit gebeurt op basis van een berekend percentage. Dit is voor deze begroting 67%. In de financiële verordening wordt later de berekeningsmethodiek vastgelegd.

0.2.D Algemene Dekkingsmiddelen

Het College stuurt op een structureel sluitende begroting. Structurele lasten worden betaald uit structurele opbrengsten. Waar nodig kunnen incidentele uitgaven gedekt worden uit incidentele middelen. De financiële stabiliteit is een aandachtspunt, omdat tussenrapportages teveel afwijkingen laten zien. Belangrijk in 2017 is de invoering van het nieuwe Besluit begroting en verantwoording. Dit heeft geleid tot een nieuwe opzet van de begroting. Belangrijke verschillen treden op door een andere raming van overhead en rente. Hierdoor zijn inhoudelijk de cijfers met eerdere jaren niet te vergelijken.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een gezond en sluitend meerjarenperspectief	• Structurele lasten wordt gedekt door structurele inkomsten • Alle kosten die samenhangen met het sociaal domein worden daaraan toegerekend, inclusief de overhead • De woonlastenstijging voor burgers zoveel mogelijk beperken
2. Financiële stabiliteit tijdens het begrotingsjaar	• Realistisch begroten. • Financiële sturing op ontwikkelingen na vaststellen begroting • Uitgaven en inkomsten van het sociaal domein monitoren • Vastgestelde bezuinigingsmaatregelen monitoren
3. Goede uitvoering van de gemeentelijke belastingen	• Communicatie over de belangrijkste items van de belastingverordeningen • Efficiënte afhandeling bezwaarschriften
4. Actuele tarieven voor gemeentelijke heffingen	• Actualiseren leges • leges omgevingsvergunningen • Toeristenbelasting

0.2.E Mutaties reserves

Reserve onderwijshuisvesting

Voor de dekking van de kapitaallasten van onderhuisvesting is de reserve onderwijshuisvesting gevormd. Als gevolg van de nieuwe BBV-regelgeving treedt er een rente-effect op in deze reserve. De rente daalt van 3,5% naar 0,0%. Door de berekeningssystematiek zou dit betekenen dat er per saldo een voordeel in de reserve onderwijs ontstaat ten koste van het begrotingssaldo. Dit komt doordat de lagere rentecomponent in de kapitaallast veel groter is dan de weggeval- len rentetoevoeging aan de reserve. Dit was niet voorzien bij de Kadernota. Om dit te corrigeren wordt er extracomptabel een correctie toegepast van € 210.000 op de jaarlijkse reserve mutatie. Dit bedrag komt tot stand door meerjarig het afgeronde verschil tussen de lagere rentecomponent in de kapitaallast en de rentetoevoeging aan de reserve te nemen. Hierdoor ontstaat er geen effect op het begrotingssaldo en in de reserve huisvesting. Voor de Kadernota 2018-2021 wordt de reserve onderwijshuisvesting opnieuw berekend.

Reserve sociaal domein

De overheadkosten per uitbreiding formatieplaats ten laste van het sociaal domein zijn berekend op basis van de begroting 2016. Als gevolg van de nieuwe BBV-regelgeving is de systematiek voor het berekenen van overheadkosten in de begroting 2017 gewijzigd. Het toepassen van deze nieuwe systematiek leidt tot een flinke stijging van deze kosten en past het niet meer binnen de begroting van het sociaal domein. Het onverkort toepassen van het generieke overheadpercentage zou leiden tot hogere onttrekking aan de reserve sociaal domein. Deze reserve is bedoeld om jaarlijks onzekere lastenschommelingen te kunnen opvangen, met name waar het volume-effecten in de zorg betreft. Om die reden stelt het college voor het berekende percentage op basis van begroting 2016 te handhaven en daarmee een afwijkend percentage te hanteren voor het sociaal domein. Na enkele jaren kan dit geëvalueerd worden in het licht van mogelijke overige ontwikkelingen rond de nieuwe BBV-wetgeving.

0.3 Indicatoren en termijnkalender

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Formatie	Fte per 1000 inwoners	6	✓
Bezetting	Fte per 1000 inwoners	7	↗
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	567	✓
Externe inhuur	Kosten % van loonsom + totale kosten inhuur externen	13	↘
Overhead	% van totale lasten	14*	↗

*Het overheadpercentage zoals berekend onder taakveld 0.4 is berekend op basis van de persoonslasten en wijkt daarom af van bovenstaand percentage.

2017	2018	2019	2020
Start implementatie informatiebeleidsplan			
Implementatie investeringen in organisatie			
Nieuw ICT-platform			
Actualiseren Treasurystatuut			
Actualiseren Nota waardering en afschrijving vaste activa			

Verbonden partijen

- Regio Foodvalley
- Vitens
- BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)
- IBMN (Inkoop- bureau Midden Nederland)

0.4 Wat mag het kosten?

0.4.1 Nieuwe beleidsvoornemens

Lasten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aanpassing Bezoldiging College			12.500	12.500	12.500	12.500
Verwachte stijging bijdrage FoodValley			11.000	11.000	11.000	11.000
Archiefbeheer			8.500	8.500	8.500	8.500
Personeels- en salarisadministratie			8.000	8.000	8.000	8.000
ICT			50.000	50.000	50.000	50.000
Informatiebeveiliging			30.000	30.000	30.000	30.000
Basisregistraties ^{A1}			10.500	65.000	65.000	65.000
Eenpitters			130.000	130.000	130.000	130.000
Omloopsnelheid wetgeving			20.000	20.000	20.000	20.000
Ontwikkeling naar nieuwe overheid			40.000	85.000	85.000	85.000
Totaal			320.500	420.000	420.000	420.000

Baten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Projecten O-gen/FoodValley			5.000	5.000	5.000	5.000
Door aanbesteding en het digitaal vergaderen levert dit een besparing op van (mogelijk dat hier nog wat implementatiekosten (eenmalig) vanaf gaan)			10.500	10.500	10.500	10.500
Einde contract met Begroting in Beeld (vervangen door BiEO)			1.750	1.750	1.750	1.750
Overheadtoerekening aan sociaal domein			168.000	168.000	168.000	168.000
OZB-opbrengst inbreidingslocaties			10.000	10.000	10.000	10.000
Geen rente Eigen Vermogen agv BBV			23.400	27.300	32.800	38.400
Totaal			218.650	222.550	228.050	233.650

Amendement:

A1: verlagen budget ICT/Basisregistraties van € 54.500.

0.4.2 Tabel baten en lasten onderliggende producten

Lasten		2015	2016	2017	2018	2019	2020
010	Bestuur	1.134.076	1.016.566	713.295	713.795	713.295	703.333
020	Burgerzaken	360.632	327.075	253.107	257.107	275.107	253.107
030	Overige gronden en gebouwen	39.476	14.019	13.875	13.875	13.875	13.875
040	Ondersteuning organisatie	1.089.022	1.142.375	2.681.812	2.786.539	2.784.254	2.757.686
050	Treasury	4.209	9.101	28.760	31.083	32.057	29.156
061	OZB woningen	165.053	139.790	135.228	135.228	135.228	135.228
062	OZB niet-woningen	0	0	8.878	8.878	8.878	8.878
064	Belastingen overig	1.349	3.890	14.588	17.788	14.588	17.788
070	Algemene uitkering en overige	23.136	98.141	23.610	79.654	85.061	90.467
080	Overige baten en lasten	482.225	603.469	103.500	153.500	153.500	203.500
012	Reserve mutaties	2.652.004	929.445	504.118	504.771	501.483	498.016
Totaal lasten		5.951.182	4.283.872	4.480.771	4.702.220	4.717.326	4.711.035
Baten		2015	2016	2017	2018	2019	2020
010	Bestuur	-119.977	-8.600	0	0	0	0
020	Burgerzaken	-161.476	-172.280	-174.425	-174.425	-174.425	-174.425
030	Overige gronden en gebouwen	-101.008	-82.639	-59.639	-59.639	-59.639	-59.639
040	Ondersteuning organisatie	0	0	-57.700	-57.700	-57.700	-57.700
050	Treasury	-392.605	-476.670	-25.102	-24.752	-24.402	-24.052
061	OZB woningen	-1.015.149	-1.030.248	-1.195.346	-1.195.346	-1.195.346	-1.195.346
062	OZB niet-woningen	-441.574	-407.932	-523.836	-523.836	-523.836	-523.836
064	Belastingen overig	-37.264	-44.237	-44.719	-44.719	-44.719	-44.719
070	Algemene uitkering en overige	-9.511.279	-9.799.798	-9.779.508	-9.938.809	-10.018.930	-10.126.098
080	Overige baten en lasten	-541.845	-333.812	0	0	0	0
012	Reserve mutaties	-2.847.025	-1.853.824	-1.193.855	-1.043.077	-772.168	-627.111
Totaal baten		-15.169.202	-14.210.039	-13.054.129	-13.062.303	-12.871.164	-12.832.925
Saldo	voor bestemming	-9.218.020	-9.926.167	-8.573.359	-8.360.083	-8.153.838	-8.121.890
Reservemutaties		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Toev.	Res. Automatisering			108.500	108.500	108.500	108.500
Onttr.	Alg. reserve:						
	Res. huisvesting			-40.446	-40.446	-40.446	-40.446
	Res. Automatisering			-141.477	-158.204	-152.844	-126.700
Totaal reservemutaties				-73.423	-90.151	-84.790	-58.646
Saldo	na bestemming			-8.646.782	-8.450.234	-8.238.628	-8.180.536

PROGRAMMA 1: VEILIGHEID

Portefeuillehouder: B. Visser

Programmacoördinator: B. Rebel

1.1 Missie

De gemeente Scherpenzeel is een fijne gemeente om te wonen, te werken en te recreëren. Een veilige woon- en leefomgeving draagt daaraan bij. De gemeente heeft een verantwoordelijke taak als het gaat om de openbare orde en veiligheid, maar doet dit niet alleen; we werken daarvoor samen met politie, brandweer, Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, inwoners, wijkplatforms en ondernemers. Inwoners, ondernemers en toeristen voelen zich veilig en weten zich beschermd door de overheid. Respect voor elkaar is en blijft de norm. We handhaven de regels op het gebied van openbare orde, veiligheid en evenementen. Iedereen is goed voorbereid op eventuele calamiteiten.

1.2 Programma-onderdelen

A. Crisisbeheersing en Brandweer

B. Openbare orde en veiligheid

1.2.A Crisisbeheersing en Brandweer

AMvB Brandveilig Gebruik Overige Plaatsen

De verwachting is dat de AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) Brandveilig Gebruik Overige Plaatsen per 1 januari 2017 in werking treedt. Bij vaststelling van deze AMvB zullen de preventieve werkzaamheden met betrekking tot inrichtingen toenemen. De toename heeft voornamelijk te maken met de noodzaak om toezicht te moeten houden op o.a. campings en anders besloten terreinen (>50 mensen).

Ontwikkeling Landelijke meldkamerorganisatie

In het kader van de ontwikkeling van één landelijke meldkamer met 10 locaties, wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de meldkamer voor het gebied Oost 5. De landelijke meldkamer moet in 2020 gerealiseerd zijn.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Brandweezorg - Voldoen aan kwaliteitsnormen, zoals uitruktijden - Voldoende zorg voor vrijwilligers 2. Brandveilige samenleving 3. Doorontwikkeling Repressieve Organisatie VGGM	• Het leveren van een actieve bijdrage aan het functioneren van de regionale brandweer • Het monitoren van de kwaliteit van regionale brandweezorg • Het investeren van de brandweer in de relatie met het lokaal bestuur • Het inzetten op preventie om onder andere risicoreductie te bewerkstelligen en de veiligheidsbeleving van inwoners en instellingen • Het inzetten op de verbetering van repressie, zoals snellere opkomsttijden, het terugdringen van loze meldingen, voldoende inzet van vrijwilligers en het doelmatig inzetten van financiële middelen

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
4. De gemeente Scherpenzeel is goed voorbereid op rampen en incidenten	• Het zorg dragen voor het actueel blijven, in stand houden en waar nodig verbeteren van de gemeentelijke deelprocessen, die onderdeel uitmaken van het regionale crisisplan deel 2 • Het jaarlijks beoefenen van de gemeentelijke deelprocessen • Opleiden en oefenen van de medewerkers in de crisisorganisatie, die op gemeentelijk niveau een taak houden in de rampenbestrijding • Het ondersteunen van de burgemeester in het Gemeentelijk Beleids Team (GMT) wat in geval van een ramp of incident vanuit de gemeente blijft opereren • Het (in regionaal verband) leveren van piketfunctionarissen voor de inzet in de rol van OVD bevolkingszorg en piketfunctionarissen voor de inzet in het Regionaal Operationeel Team (ROT) in Arnhem • Het actueel houden van het gemeentelijk alarmerings- en oproepsysteem Communicator en dit ook periodiek beoefenen

1.2.B Openbare orde en Veiligheid

Op 30 april 2015 stelde de gemeenteraad het *Integraal Veiligheidsprogramma Gemeente Scherpenzeel 2015-2018* vast. Het programma geeft richting aan de aanpak van verschillende veiligheidsvraagstukken in Scherpenzeel. Er zijn voor de komende jaren de volgende drie prioriteiten benoemd:

1. *Aanpak van de high impact crimes, met een focus op woninginbraken*
High Impact Crimes, in het bijzonder woninginbraken, hebben grote gevolgen voor het veiligheidsgevoel van inwoners.
2. *Aanpak van de overlast en vandalisme in de woon- en leefomgeving;*
De gemeente Scherpenzeel voert op lokaal niveau de regie op de gezamenlijke aanpak van overlast. Voor wat betreft horeca, de jaarwisseling, grote evenementen en jeugdoverlast op straat vindt regelmatig overleg plaats op diverse niveaus en met verschillende disciplines, zoals in het veiligheidsprogramma is verwoord. Strategische partners (o.a. bewoners) worden hier actiever bij betrokken.
3. *Aanpak van drank- en drugsgebruik en overlast.*
Het drugsgebruik (en de overlast die daarmee gepaard gaat) heeft grote gevolgen voor het welzijn van jongeren. Het is niet zonder reden dat de politiek hiervoor de afgelopen tijd aandacht heeft gevraagd. De gemeenten Barneveld, Nijkerk en Scherpenzeel hebben daarom de aanpak van drugsgebruik tot één van de drie veiligheidsprioriteiten gemaakt. Drankgebruik (en de overlast) heeft ook grote gevolgen voor het welzijn van jongeren (en ouderen) in onze gemeente. De aanpak ervan wordt onder andere in project Fris-Valley 3.0 opgepakt.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Aanpak van high impact crimes	• Projecten - Witte voetjes (de gezamenlijke campagne van gemeente, wijkplatforms en politie om woning-inbraken tegen te gaan) - Boef in de wijk (een anti-woninginbrakenspel waarbij inwoners op een actieve manier worden betrokken) - Zomervakantie- en Donkere Dagen Offensief (een gezamenlijke campagne van gemeente en politie) - Babeltrucs (gericht op senioren) - Aanpak van inbraken in en diefstal van auto's - Aanpak van diefstal van fietsen - Uitbreiding van "WhatsApp-groepen" - 112-Campagne (om het aantal meldingen en aangiften te vergroten) • Communicatie over Veiligheidsbeleid in het algemeen en in het bijzonder over: - Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW) - Selecta DNA - Week en Dag van de Veiligheid - Veiligheidstips (via de gemeentelijke informatiepagina) - 112 - Zomer- en Donkere Dagen Offensief
2. Aanpak van overlast en vandalisme in de woon- en leefomgeving	• Projecten - Het voorkomen en het bestrijden van overlast en vernielingen door jongeren en het verhalen van de kosten daarvan op de daders. • Communicatie over - Vernielingen en schades - Het doen van meldingen en aangiftes - Het tegengaan van verkeersoverlast
3. Aanpak van drank- en drugsgebruik en -overlast	• Het terugdringen van alcoholgebruik door jongeren (samen met anderen gemeenten in voortgezette FrisValley-aanpak) • Het controleren op en het handhaven van openingstijden in horeca en sportkantine • Het terugdringen van drugsgebruik door jongeren in samenwerking met onder andere het Centrum voor Jeugd en Gezin Scherpenzeel • Het bewust maken van de gevaren van te vroeg, te vaak en te veel alcohol- en drugsgebruik bij jongeren door het netwerk om hen heen daarbij te betrekken
4. Aanpak subjectieve veiligheid	• Het voortzetten, verdiepen en uitbouwen van de wijkplatforms in Scherpenzeel • Het uitbouwen van het aantal "WhatsApp-groepen" in onze gemeente

Evenementenbeleid

Op 18 februari 2016 heeft de gemeenteraad het Evenementenbeleid Scherpenzeel vastgesteld. We zetten het komende jaar in op het uitvoering geven aan dit evenementenbeleid, onder andere door het maken van heldere afspraken tussen gemeente (in het bijzonder de vergunningverlening) en veiligheidspartners.

Het uitvoeringsprogramma is opgenomen in het Integraal Veiligheidsprogramma Gemeente Scherpenzeel en de Nota Evenementenbeleid Scherpenzeel.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Evenementenbeleid	• Uitvoering geven aan het beleid dat door de gemeenteraad is vastgesteld • Het verzorgen van een gestroomlijnd proces voor de vergunningverlening • Overleg met Promotie Commissie Scherpenzeel in het kader van het evenementenbeleid

1.3 Indicatoren en termijncalender

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Verwijzingen Halt	Aantal per 10000 jongeren	46,9*	✓
Harde kern jongeren	Aantal per 10000 inwoners	0*	✓
Winkeldiefstallen	Aantal per 1000 inwoners	0**	↘
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1000 inwoners	2,7**	↘
Diefstallen uit woning	Aantal per 1000 inwoners	3,7**	✓
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Aantal per 1000 inwoners	5,8**	✓

* 2014

** 2015

2017	2018	2019	2020
Veiligheidsmonitor 2017-2018	Integraal Veiligheidsprogramma 2019-2022		

Verbonden partijen

- VGGM (Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden)

1.4. Wat mag het kosten?

1.4.1 Tabel baten en lasten onderliggende producten

<i>Lasten</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
110	Brandweer	473.768	485.064	499.816	499.816	499.816	499.816
120	Openbare orde en veiligheid	161.689	203.621	142.336	142.336	142.336	142.336
Totaal	lasten	635.457	688.686	642.153	642.153	642.153	642.153
<i>Baten</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
110	Brandweer	0	0	0	0	0	0
120	Openbare orde en veiligheid	-15.886	-11.140	-14.140	-14.140	-14.140	-14.140
Totaal	baten	-15.886	-11.140	-14.140	-14.140	-14.140	-14.140
Saldo	voor bestemming	619.571	677.546	628.013	628.013	628.013	628.013
<i>Reservemutaties</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
	Geen						
Totaal	reservemutaties			0	0	0	0
Saldo	na bestemming			628.013	628.013	628.013	628.013

PROGRAMMA 2: VERKEER EN VERVOER

Portefeuillehouder: V.M. van de Fliert-Klein
Programmacoördinator: B. Bonhoff

2.1 Missie

Een goede kwaliteit van de openbare ruimte draagt bij aan de (verkeers)veiligheid en het welzijn van de inwoners.

De gemeente Scherpenzeel draagt daarom zorg voor een deugdelijke inrichting en beheer van de openbare ruimte. Hierbij wordt gestreefd naar doelmatigheid, gekoppeld aan de behoeften van de inwoners. De gemeentelijke eigendommen in de openbare ruimte zijn belangrijke kapitaalgoederen die op een verantwoorde wijze onderhouden worden, om kapitaalvernietiging en (grote) investeringen in de toekomst te voorkomen.

2.2 Programma-onderdelen

- A. Verkeer en Vervoer
- B. Parkeren

2.2.A Verkeer en Vervoer

Verkeer

Om de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid goed te houden zal er in 2017 gestart worden met een nieuw GVVP (Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan). Hierin zullen de knelpunten in de bereikbaarheid en verkeersveiligheid worden aangeduid en maatregelen worden voorgesteld. Conform het coalitieprogramma worden minder noodzakelijke snelheidsremmers verwijderd.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. De bereikbaarheid verbeteren	• Plannen ter verbetering van de bereikbaarheid opnemen in het nieuwe GVVP • Verwijderen minder noodzakelijke snelheidsremmers
2. De verkeersveiligheid garanderen	• Plannen ter verbetering van verkeerssituaties opnemen in het nieuwe GVVP

Wegbeheer

Met het vastgestelde plan voor het beheer van wegen en de dekking van de kosten uit de reserve wegen zal in de periode 2016-2020 groot onderhoud plaatsvinden om de verkeersveiligheid te garanderen en de onderhoudskosten te laten dalen.

De elementenverharding op de Glashorst en Holevoetlaan zal gelijktijdig met de riolering in 2017-2018 vervangen worden. De elementenverharding op de Eikenlaan zal worden opgepakt nadat er een integraal plan (bomen en riolering) is opgesteld, naar verwachting is dit in 2019.

Klein onderhoud aan de wegen vindt tijdig plaats zodat hoge kosten in de toekomst voorkomen worden en de verkeersveiligheid wordt gegarandeerd.

In het buitengebied is er veel schade aan de bermen door steeds groter en zwaarder verkeer. De afgelopen jaren zijn een aantal slechte bermen voorzien van bermblokken, dit zal de komende jaren worden voortgezet. Dit verstevigt de bermen en beschermt de asfaltverharding tegen achteruitgang.

Onkruidbestrijding

Het onderhoudsniveau van de onkruidbestrijding is teruggegaan van niveau A-A naar A-B. Dit is meerjarig in de begroting verwerkt inclusief het effect van de aanbesteding.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Garanderen verkeersveiligheid	- tijdig (groot) onderhoud uitvoeren - tussendoor klein onderhoud uitvoeren, voorkomen wegdekschade
2. Tot een minimum beperken van klachten m.b.t. wegonderhoud	De klachten op het huidige lage peil te houden door heldere communicatie en snelle klachtenafhandeling

Openbare verlichting

De vervanging van de verlichting vindt fasegewijs plaats. Door het voortzetten van de vervanging wordt achteruitgang voorkomen en kunnen de huidige lage onderhoud- en energiekosten gehandhaafd blijven. Hiernaast blijft ook de sociale en verkeersveiligheid gegarandeerd. De keuze van nieuwe verlichting vindt plaats aan de hand van een verlichtingsplan zodat de veiligheid en kwaliteit gewaarborgd blijft.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. De sociale- en verkeersveiligheid garanderen	Het opstellen van een verlichtingsplan bij nieuwe verlichting zodat er voldoende kwaliteit is
2. Lage onderhouds- en energiekosten	Bij de aanschaf van verlichting de levensduur, de te verwachten onderhoudskosten en het energieverbruik mee te laten wegen

2.2.B Parkeren

In 2017 wordt een parkeeronderzoek gestart om de huidige blauwe zone in het centrum te evalueren. Aan de hand van de uitkomsten uit dit onderzoek zal een mogelijke herziening van het parkeerbeleid worden voorgesteld.

Bij planmatige ontwikkelingen wordt zoveel mogelijk parkeerruimte gerealiseerd.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Verminderen parkeerproblematiek in het centrum en de woonwijken.	- Zoveel mogelijk projectmatig parkeerruimte creëren in bestaande situaties. Bij herontwikkeling of nieuwbouwlocaties sterk inzetten op extra parkeerplaatsen - Evaluatie en mogelijke herziening parkeerbeleid

2.3 Indicatoren en termijnkalender

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met motorvoertuig	%	9*	✓
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	12*	✓

*2014

2017	2018	2019	2020
Opstellen en vaststellen GVVP 2017-2022		Herziening beheerplan openbare verlichting (2015-2024)	Herziening beheerplan wegen (2016-2025)

2.4 Wat mag het kosten

2.4.1 Nieuwe beleidsvoornemens

<i>Lasten</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Onkruidbestrijding en vegen			29.000	29.000	29.000	29.000
Opstellen nieuw GVVP			20.000			
Totaal			49.000	29.000	29.000	29.000

2.4.2 Tabel baten en lasten onderliggende producten

	<i>Lasten</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
210	Verkeer en vervoer	938.161	1.433.589	879.378	987.101	834.900	844.752
250	Openbaar vervoer	2.036	10.244	14.798	14.798	14.798	14.798
Totaal	lasten	940.197	1.443.833	894.177	1.001.900	849.699	859.550
	<i>Baten</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
210	Verkeer en vervoer	-35.768	-18.254	-26.200	-26.200	-26.200	-26.200
250	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
Totaal	baten	-35.768	-18.254	-26.200	-26.200	-26.200	-26.200
Saldo	voor bestemming	904.429	1.425.579	867.977	975.700	823.499	833.350
	<i>Reservemutaties</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Toev.	Res. wegen			127.000	147.000	147.000	147.000
Onttr.	Res. GVVP			-99.940	0	0	0
	Res. wegen			-141.500	-263.000	-120.500	-120.500
Totaal	reservemutaties			-114.440	-116.000	26.500	26.500
Saldo	na bestemming			753.537	859.700	849.999	859.850

PROGRAMMA 3: ECONOMIE

Portefeuillehouder: B. Visser/V.M. van de Fliert-Klein/T.A. van Dijk
Programmacoördinator: P.G.C.R. van Boxtel

3.1 Missie

De gemeente Scherpenzeel is geen forensendorp of slaapgemeente. Een goed functionerende plaatselijke economie is een belangrijke factor om ons dorp leefbaar te behouden. Belangrijke kenmerken zijn een aantrekkelijk en gevarieerd winkelaanbod, actieve bedrijven en voldoende lokale werkgelegenheid. Dat geldt ook voor onze agrarische ondernemers in het buitengebied. Werken en rusten wisselen elkaar daarbij af; op zondag zijn de winkels gesloten.

3.2 Programma-onderdelen

- A. Economische ontwikkeling
- B. Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- C. Economische promotie

3.2.A Economische ontwikkeling

Winkels en markt

De gemeente streeft ernaar het centrumgebied vitaal te houden met een voldoende hoog voorzieningenniveau passend bij de schaal van Scherpenzeel. Een gezond ondernemersklimaat waar men zich graag vestigt en een aanbod ontstaat dat nauw aansluit bij de vraag. De gemeente zorgt voor een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte met aandacht voor een passende parkeer- en verkeerssituatie. De komende jaren zal het uitvoeringsprogramma uit de centrumvisie tot realisatie worden gebracht. Een start zal worden gemaakt met de zogenoemde quick-wins, maar ook worden uiteraard de prioriteiten opgepakt. Voor uitvoering van de maatregelen ten behoeve van de verschillende mobiliteitsdoelstelling kan mogelijk dekking worden gezocht uit de resterende GVVP-gelden.

De weekmarkt vindt onveranderd plaats op woensdagmorgen van 08.00 tot 13.00 uur op het Plein 1940-1945/Marktstraat. Er is geen sprake van leegstand op de markt. Wel is er enige wisseling van marktkooplieden. De marktverordening als vastgesteld in 2015 vormt de basis voor de invulling.

Bekeken wordt in hoeverre de positionering van de markt, maar ook van de standplaatsen op overige plekken/dagen kan worden aangepast om gebieden in het centrum efficiënter in te richten en onwenselijke situaties (zoals uitritsituaties en ingebruikname van parkeervoorzieningen) worden opgelost. Voorwaarde is dat positionering kan wijzigen zonder daarmee de belangen van marktkooplieden onevenredig te schaden.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een structureel goed functionerend winkelbestand met een gevarieerd aanbod in Scherpenzeel	• Gestructureerd overleg met de Ondernemersvereniging / Bedrijvenkring om elkaar te informeren over ontwikkelingen • Realisatie uitvoeringsprogramma Centrumvisie met daarin participatie ondernemers/winkeliers • Efficiënte standplaatsinrichting

3.2.B Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De gemeente Scherpenzeel kent twee bedrijventerreinen: 't Zwarte Land (35 ha) en Holleweg (6,5 ha) die volledig zijn uitgegeven. De kwaliteit van de beide bedrijventerreinen is goed. Voor bedrijventerrein Holleweg is recent een initiatief voor een bedrijfsverzamelgebouw ontwikkeld. Het is belangrijk dat de kwaliteit van het openbaar gebied en de veiligheid op en rond de bedrijventerreinen wordt gehandhaafd. Om die reden wordt, samen met ondernemers, de mogelijkheden onderzocht voor het invoeren van parkmanagement.

De gemeenteraad heeft, bij het vaststellen van de Nota Economisch Beleid Scherpenzeel, ingestemd met een inventarisatie van de behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen. De resultaten van het onderzoek worden eind 2016 of begin 2017 verwacht. Daarnaast inventariseert de gemeente of er behoefte bestaat aan nieuwe bedrijfshuisvestingsconcepten (bedrijfsverzamelgebouwen, pick-up-stores en het werken-aan-huis). Tegelijkertijd wordt de behoefte om de bestaande bedrijventerreinen te revitaliseren onderzocht met het oog op veilige en kwalitatief goede bedrijventerreinen.

Het is belangrijk dat deze ontwikkelingen zoveel als mogelijk in samenspraak met ondernemers tot stand komen en dat hierover duidelijk wordt gecommuniceerd.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Voldoende ruimte blijven bieden voor ondernemers om zich te vestigen of verder te ontwikkelen binnen Scherpenzeel	• Regulier overleg voeren met de Scherpenzeelse ondernemers en betrekken in planvorming en Centrumvisie samen met ondernemers tot stand brengen • In beeld brengen van behoefte aan bedrijfsruimte en overige wensen/ideeën Scherpenzeels bedrijfsleven • In beeld brengen van behoefte aan revitalisering van bedrijventerreinen en het eventueel invoeren van parkmanagement • Inspanning leveren ter stimulering werkvoorraad/opdrachten Scherpenzeelse bedrijven
2. Het faciliteren van kleinschalige bedrijvigheid	• In beeld brengen van behoefte aan (nieuwe) bedrijfshuisvestingsconcepten • Het door ontwikkelen van beleid voor werken-aan-huis
3. Gezonde Scherpenzeelse lokale economie	• Promotiecampagne Heerlijkheid Scherpenzeel

Agrarische bedrijven

De agrarische sector is één van de belangrijkste gebruikers van het buitengebied en voortdurend in ontwikkeling. De komende jaren staan in het teken van de omslag van toelatingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie. De gemeente wil in lijn met de koers van de provincie en de regio FoodValley de samenleving uitdagen om initiatieven te ontwikkelen en tegelijk bij te dragen aan de gezamenlijke doelen voor het buitengebied. Het leveren van maatwerk is nodig om de agrarische sector ruimte te bieden om te kunnen ontwikkelen tot een niveau waarbij de sector internationaal concurrerend is. Structureel overleg met (vertegenwoordigers van de) agrarische sector helpt daarbij.

Een snelle internetverbinding in het buitengebied is een belangrijke voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van de agrarische bedrijven. Het college wil daarom de aanleg hiervan daar waar mogelijk faciliteren.

In het agrarisch gebied is blijvend ruimte voor sterke agrarische bedrijven passend binnen het multifunctionele cultuurlandschap. Het college wil kijken naar nieuwe mogelijkheden om de bestaande bedrijven te versterken en daar waar mogelijk en gewenst, nieuwe initiatieven (waaronder functieverandering en nuttige invulling vrijkomende agrarische bebouwing) ruimtelijk planologisch te faciliteren. Daarbij worden bijdragen aan de ruimtelijke inpassing, emissiebeperking, dierenwelzijn en duurzaamheid van belang geacht. Met de implementatie van de werkwijze Menukaart kan beter op dergelijke nieuwe initiatieven worden ingespeeld. Op die manier kunnen nieuwe economische dragers worden gerealiseerd die nodig zijn om het buitengebied leefbaar en aantrekkelijk te houden om er te wonen, te werken en te recreëren. De gemeente ondersteunt duurzaamheidsinitiatieven in de agrarische sector – bijvoorbeeld door middel van het Vallei Boert Bewust-concept. We bekijken welke zaken uit de Menukaart van Regio FoodValley en het Plussenbeleid van de Provincie Gelderland op Scherpenzeel van toepassing zijn.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Voldoende ruimte blijven bieden voor agrarische ondernemers in de buitengebieden	• Regulier overleg voeren met agrarische ondernemers en brancheorganisaties. • Faciliteren van het functieveranderingsbeleid • De aanleg van breedband internet faciliteren • Implementeren werkwijze Menukaart • Nauwlettend volgen en waar mogelijk faciliteren van innovatieve ontwikkelingen • Inzetten van mogelijkheden geboden vanuit regio FoodValley en de provincie
2. Duurzaamheidsinitiatieven	• Verder implementeren van het Vallei Boert Bewust-concept

3.2.C Economische promotie

Dorp én buitengebied van Scherpenzeel vormen een aantrekkelijk doel voor toeristen. Vanwege de beperkte financiële middelen is de beleidsruimte voor dit onderdeel zeer beperkt. Platteland Anders, VVV en Klompenpaden kunnen op onze steun blijven rekenen.

De VVV Scherpenzeel is van belang als centraal punt voor de informatievoorziening aan bezoekers.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een zelfstandige Stichting VVV Scherpenzeel	• Samen met de Stichting VVV Scherpenzeel richten op continuering van de VVV voorziening en de recreatieve mogelijkheden van het dorp benutten

3.3 Indicatoren en termijnkalender

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Funciemenging	%	55,2**	✓
Bruto gemeentelijk product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	26,7*	✓
Vestigingen van bedrijven	Aantal per 1000 inwoners in de leeftijd van 15 tm 64 jaar	129,8**	✓

* 2013

** 2015

2017	2018	2019	2020
Uitvoeringsprogramma centrumvisie	Uitvoeringsprogramma centrumvisie	Uitvoeringsprogramma centrumvisie	Uitvoeringsprogramma centrumvisie
Resultaten onderzoek bedrijfsruimtebehoefte			

3.4 Wat mag het kosten?

3.4.1 Nieuwe beleidsvoornemens

<i>Lasten</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Formatie economie				35.000	35.000	35.000
Totaal			0	35.000	35.000	35.000

3.4.2 Tabel baten en lasten onderliggende producten

	<i>Lasten</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
310	Economische ontwikkeling	11.676	43.792	20.281	35.281	35.281	35.281
330	Markt en standplaatsen	49.130	47.899	28.839	28.839	28.839	28.839
340	Recreatie en toerisme	38.772	49.036	48.900	48.900	48.900	48.900
Totaal lasten		99.578	140.726	98.020	113.020	113.020	113.020
	<i>Baten</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
310	Handel, ambacht en industrie	0	0	0	0	0	0
330	Markt en standplaatsen	-27.387	-27.141	-27.141	-27.141	-27.141	-27.141
340	Recreatie en toerisme	-87.265	-109.810	-119.810	-119.810	-119.810	-119.810
Totaal baten		-114.652	-136.951	-146.951	-146.951	-146.951	-146.951
Saldo voor bestemming		-15.074	3.775	-48.931	-33.931	-33.931	-33.931
	<i>Reservemutaties</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Onttr.	Alg. reserve: - projectbudget economie			-20.000			
Totaal reservemutaties				-20.000	0	0	0
Saldo na bestemming				-68.931	-33.931	-33.931	-33.931

PROGRAMMA 4: ONDERWIJS

Portefeuillehouder: H.J.C. Vreeswijk
Programmacoördinator: J. Schoeman

4.1 Missie

Het faciliteren van toegankelijk en modern onderwijs en het bieden van educatieve activiteiten die stimuleren tot persoonlijke ontplooiing en ontwikkeling voor alle jongeren van Scherpenzeel.

4.2 Programma-onderdelen

- A. Onderwijshuisvesting
- B. Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

4.2.A Onderwijshuisvesting

In 2017 wordt de nieuwbouw van de Glashorstschool gerealiseerd. De voormalige "Maatjesschool" dient als tijdelijke huisvesting.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Basisschoolgebouwen die over voldoende ruimte beschikken om hun leerlingen te kunnen onderwijzen	In gesprek blijven met de schoolbesturen over Passend Onderwijs

4.2.B Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Leerplicht

Jongeren zijn vanaf hun 5e tot en met het schooljaar waarin zij 16 jaar worden volledig leerplichtig. Daarna volgt de kwalificatieplicht waarbij jongeren tot hun 18e jaar onderwijs moeten volgen, gericht op het halen van een startkwalificatie. Jongeren zonder startkwalificatie worden tot hun 23e jaar gevolgd.

Binnen de regio Vallei wordt goed samengewerkt op het gebied van leerplicht en voortijdig schoolverlaten. Per 1 augustus 2015 hebben de gemeenten Ede, Veenendaal, Renswoude, Rhenen en Scherpenzeel een centrale leerlingadministratie en dat leidt onder meer tot een unanieme aanpak van het schoolverzuim.

In het kader van Passend onderwijs is leerplicht, waaronder ook aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt, een vast thema voor het overleg met de schoolbesturen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Alle leerplichtige jongeren volgen onderwijs op een school of instelling volgens de Leerplichtwet 1969, behalve als zij daarvan vrijgesteld zijn	• Registreren en actief bijhouden op welke school of instelling leerplichtige jongeren staan ingeschreven • Onderhouden contacten met scholen om schoolverzuim te voorkomen • Afspraken maken met scholen over het vroegtijdig signaleren en melden van spijbelgedrag en het uitwisselen van informatie over zorgleerlingen • Aanpakken schoolverzuim in samenwerking met scholen, instellingen voor (jeugd)hulpverlening, justitie, ouders en de jongeren zelf om te proberen de oorzaak van het verzuim op te sporen en de jongeren weer naar school te laten gaan
2. Alle jongeren tot 23 jaar behalen, wanneer zij daartoe in staat zijn, een startkwalificatie. Een startkwalificatie is minimaal een diploma Havo, Vwo of Mbo (niveau 2)	• Registreren van alle niet leerplichtige jongeren tot 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie • Verwijzen naar een regionaal consulent die vervolgens de jongere ertoe beweegt alsnog een startkwalificatie te behalen
3. Volwasseneneducatie, samenwerken in Foodvalley	• Het vaststellen van het Regionaal educatieplan 2017 (volwasseneneducatie)

Leerlingenvervoer

Voor kinderen die om diverse redenen afhankelijk zijn van schoolbezoek elders, regelt de gemeente het vervoer op grond van de verordening leerlingenvervoer. Het lopende vervoerscontract, uiterlijk geldig tot 1 augustus 2018, wordt uitgevoerd in combinatie met leerlingen uit Renswoude en Woudenberg. Tijdens schooljaar 2016-2017 zal aanvullend beleid met betrekking tot leerlingenvervoer worden ontwikkeld en vastgesteld.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Alle leerlingen een passende vervoersvoorziening aanbieden om de school van hun keuze te bezoeken, wanneer zij daar op grond van de Verordening leerlingenvervoer recht op hebben	• Voorlichting geven aan ouders over de vervoersmogelijkheden en de mogelijkheid bieden een vervoersvoorziening aan te vragen • Overleggen met ouders, school en eventueel deskundigen om de meest passende en voordelige voorziening toe te kennen
2. Het aangepaste vervoer dat de gemeente zelf regelt, moet veilig en efficiënt uitgevoerd worden en van goede kwaliteit zijn	• Uitvoeren tevredenheidsonderzoek onder de ouders • Organiseren informatieavond voor ouders over het leerlingenvervoer samen met vervoerder

4.3 Indicatoren en termijnkalender

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Absoluut verzuim	Aantal per 1000 leerlingen	0**	✓
Relatief verzuim	Aantal per 1000 leerlingen	42**	↘
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	3,6*	↘

* 2012

** 2014

2017	2018	2019	2020
Afsluiten nieuw contract Leerlingenvervoer	Leerlingenprognose		
Nieuwbouw Glashorst			

Verbonden partijen

- Eem Vallei Educatief

4.4 Wat mag het kosten

4.4.1 Tabel baten en lasten onderliggende producten

<i>Lasten</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
420	Onderwijshuisvesting	180.540	426.892	229.765	264.408	294.802	283.796
430	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	536.490	525.902	485.472	462.285	450.472	451.472
		0	0	0	0	0	0
Totaal	lasten	717.030	952.794	715.237	726.693	745.274	735.268
<i>Baten</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
420	Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	0
430	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-7.498	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
		0	0	0	0	0	0
Totaal	baten	-7.498	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
Saldo	voor bestemming	709.532	948.294	710.737	722.193	740.774	730.768

<i>Reservemutaties</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Toev.	Res. Ver-/nwbouw onderwijsgebouwen (ivm Glashorst)			25.000	25.000	25.000	25.000
	Alg. reserve			10.813			
Onttr.	Res. Ver-/nwbouw onderwijsgebouwen			-90.438	-125.081	-155.476	-144.470
	Res. JOS			-10.300			
	Alg. reserve			0	-10.813		
Totaal	reservemutaties			-64.925	-110.894	-130.476	-119.470
Saldo	na bestemming			645.812	611.299	610.299	611.299

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)

<i>Incidenteel</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Lasten	Subsidie peuterspeel-zalen			35.000			
Baten	Maatschappelijk werk			11.000	6000		
Totaal	incidenteel			46.000	6.000	0	0

PROGRAMMA 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Portefeuillehouder: T.A. van Dijk/ V.M. van de Fliert-Klein/H.J.C. Vreeswijk
Programmacoördinator: M.A.M. van Vorstenbosch

5.1 Missie

De gemeente Scherpenzeel wil een vitale samenleving zijn waarin inwoners de mogelijkheid wordt geboden actief deel te nemen aan en gebruik te maken van activiteiten en voorzieningen op het terrein van kunst, cultuur, bibliotheekwerk en recreatie & toerisme. Een goed sportbeleid en geschikte sportvoorzieningen bevorderen het welzijn van de burgers.

5.2 Programma-onderdelen

- A. Sportbeleid en activering
- B. Sportaccomodaties
- C. Media
- D. Openbaar groen en recreatie

5.2.A Sportbeleid en activering

Sport is van algemeen belang voor jong en oud, ter bevordering van de gezondheid, integratie van doelgroepen, (karakter)vorming van de jeugd, kennismaken met spelregels (rechten en plichten) en een goede vrijetijdsbesteding.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een toename van de deelname van onze inwoners –en dan met name de jeugd- aan sport- en recreatieve activiteiten door het bieden van een aantrekkelijk en gevarieerd aanbod van sportieve en recreatieve voorzieningen	Inzetten van de combinatiefunctionaris om doelgroepen die sporten uit te breiden en een gevarieerd sportaanbod te bieden i.s.m. de sportorganisaties. Nadruk ligt bij interventieprogramma's voor doelgroepen en ondersteuning van de verenigingen door beroepsgerelateerde stages in te zetten om het verenigingskader te ondersteunen
2. Een actueel integraal sportbeleid gericht op diversiteit in sportvoorzieningen en maatschappelijk effecten van sportdeelname (zorg/welzijn)	

Jeugd in Ontwikkeling (JOS)

Nu het Cruyff Court aan De Omloop is gerealiseerd wordt er door de buurtsportcoach en het jongerenwerk meer ingezet op de organisatie van gezamenlijke sportactiviteiten. Jongeren worden ondersteund bij het zelf organiseren van beweeg- en sportactiviteiten.

Met sportverenigingen worden samenwerkingsafspraken gemaakt. In 2017 volgt in het najaar een evaluatie van de uitvoering van het JOS-project over de periode 2014 – 2017. Hieraan wordt een voorstel gekoppeld over een mogelijke verlenging van JOS met een 3e uitvoeringstermijn 2018 – 2021.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Met JOS een samenhang van voorzieningen creëren t.b.v. een sterke sociale infrastructuur voor de jeugd en zo kansen bieden voor een optimale ontwikkeling	• Opstellen jaarprogramma JOS o.b.v. tien streefdoelen uit beleidsnota in samenspraak met (kern)partners • Organiseren van activiteiten waarbij aandacht is voor o.a. educatie, sport, cultuur, natuur en milieu, techniek, (sociale) veiligheid en gezondheid • Bevorderen verkeersveiligheid in basisonderwijs samen met VVN en verkeersouders. • Voorlichting geven aan leerlingen en ouders basisonderwijs over middelengebruik (alcohol, roken en drugs) en het omgaan met social media
2. Jonge kinderen zijn voldoende toegerust om naar de basisschool te gaan.	• Afspraken met consultatiebureau over het signaleren van achterstanden. • Opstellen jaarprogramma CJG gericht op ondersteuning ouders • Faciliteren Boekenstart

5.2.B Sportaccomodaties

Beheer sportcomplex De Bree

Met een goed bereikbaar sportcomplex biedt de gemeente goede voorzieningen om de buitensporten voetbal, hockey, tennis en zwemmen te faciliteren. Een openbaar speelveld met een trapveld, volleybalveld en fitnessapparaten biedt de nodige in- en ontspanningsmogelijkheden voor jong en oud. Doelstelling is het huidige kwaliteitsniveau van de velden en omliggende terreinen te handhaven. Het onderhoud van de sportvelden (hockey, voetbal en Cruiffcourt) dient in 2017 opnieuw (openbaar) aanbesteed te worden.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een goede kwaliteit van de sportvelden waarborgen	• Het bestaande beheerbestek van de sportvelden is in 2015 met twee jaar verlengd tot en met 2017 • Middels een beheerplan wordt vorm geven aan een effectief beheer en zelfwerkzaamheid van de verenigingen tegen lage kosten • Middels uitvoering van de MOP sportvelden en MOP gebouwen worden periodiek renovaties uitgevoerd. In goed overleg met de Buitensportverenigingen worden deze meerjaren onderhoudsplannen naar verwachting eind 2016 definitief vastgesteld • Uiterlijk Q1 2017 staat de afronding van een nieuwe gebruikersovereenkomst met de Buitensportverenigingen gepland. Onderhandelingen vinden momenteel in goede harmonie met de verenigingen plaats

5.2.C Media

Bibliotheekwerk

Overheden verwijzen inwoners steeds vaker naar hun digitale loketten. Onze bibliotheek zet in op de verbetering van digitale vaardigheden van inwoners, zodat zij zelfstandig gebruik kunnen maken van de elektronische dienstverlening van overheden (bijv. gemeente, UWV en de Belastingdienst). Er is binnen de huidige subsidie ook een aanbod voor kinderen op de basisscholen ten aanzien van een verantwoord gebruik van social media. We gaan samen met de bibliotheek onderzoeken welke rol zij kan spelen in de participatiesamenleving. Dat kan bijvoorbeeld ondersteuning of begeleiding zijn bij het schrijven van sollicitatiebrieven.

Dit past in de nieuwe Bibliotheekwet 2015 waarin de volgende vijf wettelijke basisfuncties zijn opgenomen:

1. het bieden van een schat aan kennis en informatie
2. het creëren van mogelijkheden voor ontwikkeling en educatie
3. het stimuleren van lezen en het mogelijk maken van ontmoeting met literatuur
4. het laten kennismaken met kunst en cultuur
5. de plaats voor ontmoeting en debat

De mate waarin deze vijf functies van belang zijn voor het versterken van de zelfredzaamheid van de inwoners worden beschreven in een beleidsnotitie, de nieuwe bibliotheek 2017-2020, die in de loop van 2017 aan de gemeenteraad zal worden aangeboden.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een bibliotheek die midden in de samenleving staat. Het voorziet in taalstimuleringsprojecten (o.a. uitgevoerd door het JOS) en samenwerking met de gemeente en het verenigings- en bedrijfsleven	• Nieuwe beleidsnota bibliotheek ontwikkelen waarbij de nadruk op de wettelijke vijf basisfuncties ligt

Kulturhus de Breehoek

In 2016 wordt er voor de Breehoek een businessplan opgesteld. Dit plan wordt in 2017 geïmplementeerd en ten uitvoer gebracht.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een structurele verbetering van de jaarlijkse exploitatie tot het voor de gemeenteraad aanvaardbaar niveau en dit in drie jaar te realiseren	• Verdere implementatie van het door de gemeenteraad op 24 september 2015 gekozen scenario

5.2.D Openbaar groen en recreatie

Een groene omgeving versterkt de sociale cohesie en het contact tussen bewoners in een wijk. In Scherpenzeel wordt de sfeer in sterke mate bepaald door de aanwezige bomenstructuur, Park Huize Scherpenzeel en het landschap buiten de bebouwde kom. Essentieel voor de gemeente Scherpenzeel is dat deze kwaliteitsdragers behouden dienen te worden door goed onderhoud, tijdige vervanging en goede bescherming.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een veilig, vitaal en gezond bomenbestand	- Het uitvoeren van planmatig boomonderhoud middels een meerjaren open posten bestek; - Het uitvoeren van de wettelijk verplichte VTA boomveiligheidscontroles. Maatregelen vinden plaats op basis van veiligheid en actuele snoei-behoefte
2. De waardevolle bomenstructuur in Scherpenzeel waarborgen 3. Het huidige beheerniveau van het groen handhaven	- Het bestaande onderhoudsniveau van plantsoen en bomen handhaven middels het uitvoeringsbestek - Jaarlijkse vervanging / renovatie van bomen en plantsoenen middels het meerjarencontract OMOP Plant- en renovatie (2013 – 2017)
4. Veilige speelomgeving voor de jeugd	- Conform wettelijke veiligheidseisen de speelvoorzieningen op peil houden - Integraal Speelplaatsenbeleid opstellen in samenwerking met de buurtbewoners - Jaarlijkse veiligheidsinspectie vormt input voor structureel beheer, vervanging en reparatie
5. De overlast van hondenpoep beperken	- Herziening beleid in 2017 - Uitvoering geven (inrichtingsmaatregelen en handhaving) aan het hondenpoepbeleid

Natuur

In het regulier groenbeheer wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de ecologische verantwoordelijkheid. Wij willen uit ecologisch oogpunt meer verschillende soorten bomen toepassen. Hierbij worden de soorten afgestemd op de groeiplaatsomstandigheden en hun ecologische waarde voor insecten en vogels. Tevens wordt het bomenbestand door variatie minder gevoelig voor ziekten en plagen. Verder wordt de nadruk gelegd op het creëren van bosschages die aantrekkelijk zijn voor vogels en insecten. Binnen groenbeheer wordt samengewerkt met de lokale Imkervereniging.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een grotere betrokkenheid van de jeugd bij het groen	Jaarlijks organiseren van een natuurwerkdag. Een moment om jong en oud in contact te brengen met de natuur
2. Een soortenrijker bomenbestand	Het continueren van het soortenbeleid uit 2007 waarbij een geleidelijke overgang plaatsvindt naar een gevarieerder bomenbestand

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
3. Een hogere ecologische waarde creëren door het toepassen van vogel- en insectenvriendelijke beplantingen	Het mede toepassen van vogel- en bijvriendelijke boom- en heestersoorten

5.3 Indicatoren en termijnkalender

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Niet sporters	%	49*	↘

2017	2018	2019	2020
Aanbesteding snoeien van bomen 2017	Aanbesteding Plant- en renovatie Groen	Herziening MOP sportvelden en gebouwen	Aanbesteding VTA 2021 – 2023
Aanbesteding onderhoud sportvelden 2018-2020	Uitvoering MOP-projecten sportpark (renovaties natuurgras)	Aanbesteding uitvoering MOP-projecten sportpark (renovaties kunstgras)	Aanbesteding en uitvoering vervangen toplaag sportvelden.
Aanbesteding uitvoering MOP-projecten sportpark (renovaties natuurgras)			Aanbesteding onderhoud sportvelden 2021 – 2023
Evaluatie JOS			

Verbonden partijen

- Kulturhus De Breehoek

5.4 Wat mag het kosten?

5.4.1 Nieuwe beleidsvoornemens

Lasten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Areaal uitbreiding plantsoenen			10.000	10.000	10.000	10.000
Uitvoeren honden- poepbeleid			4.000	4.000	4.000	4.000
Onderhoud Sport- velden (incl. licht- masten), toezicht				7.000	7.000	7.000
Totaal			14.000	21.000	21.000	21.000

5.4.2 Tabel baten en lasten onderliggende producten

Lasten		2015	2016	2017	2018	2019	2020
510	Sportbeleid en activering	47.647	27.673	19.813	19.813	19.813	19.813
520	Sportaccommodaties	527.670	371.579	411.136	408.882	406.385	404.035
530	Cultuurpresentatie	56.049	71.184	60.192	55.041	60.192	55.041
550	Cultureel erfgoed	66.282	60.552	63.014	66.014	63.014	66.014
560	Media	671.449	626.917	383.040	347.040	331.838	331.838
570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	795.973	726.082	586.470	585.898	586.575	586.157
Totaal lasten		2.165.070	1.883.987	1.523.664	1.482.687	1.467.816	1.462.897
Baten		2015	2016	2017	2018	2019	2020
510	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
520	Sportaccommodaties	-45.099	-57.615	-61.032	-63.032	-63.032	-63.032
530	Cultuurpresentatie	0	0	0	0	0	0
550	Cultureel erfgoed	-7.864	-7.250	-7.250	-7.250	-7.250	-7.250
560	Media	0	0	0	0	0	0
570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-119.339	-1.864	-1.864	-1.864	-1.864	-1.864
Totaal baten		-172.302	-66.729	-70.146	-72.146	-72.146	-72.146
Saldo voor bestemming		1.992.768	1.817.258	1.453.518	1.410.541	1.395.670	1.390.751
Reservemutaties		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Toev.				5.000	5.000	5.000	5.000
Ontr.	Res. Monumenten			-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
	Res. lening Breehoek			-16.600	-16.600	-5.000	-5.000
	Alg. reserve			-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
	Res. Monumenten			-57.044	-57.044	-55.141	-53.173
	Reserve herinr. De Bree						
Totaal reservemutaties				-153.644	-153.644	-135.141	-133.173
Saldo na bestemming				1.299.874	1.256.896	1.260.529	1.257.579

PROGRAMMA 6: SOCIAAL DOMEIN

Portefeuillehouder: H.J.C. Vreeswijk

Programmacoördinator: W. Buitenhuis

6.1 Missie

Het voor de inwoners van Scherpenzeel bieden van hulp en ondersteuning voor de verbetering van deelname aan de samenleving. We versterken de zelfredzaamheid van inwoners en bieden een vangnet waar nodig. Het volgende beginsel is hierbij uitgangspunt: eerst Zelf of Samen, pas daarna inzet van een Professional (Ze-Sa-Pro)

6.2 Programma-onderdelen

- A. Hulp en ondersteuning in het sociaal domein
- B. Algemene voorzieningen sociaal domein
- C. Toegang tot maatwerkvoorzieningen
- D. Inkomensregelingen
- E. Begeleide participatie
- F. Arbeidsparticipatie
- G. Maatwerkvoorzieningen WMO
- H. Maatwerkdienstverlening 18+
- I. Maatwerkdienstverlening 18-

6.2.A Hulp en ondersteuning in het sociaal domein

De jaren 2015 en 2016 hebben we bij implementeren decentralisaties aange-merkt als de transformatieperiode. Deze transformatie loopt door in 2017, omdat met het uitvoeren van de nieuwe taken ook de kansen, mogelijkheden en ontbrekende voorzieningen pas echt duidelijk worden.

Aan de hand van onze transformatieagenda werken we aan de inhoudelijke vernieuwing van de zorg en ondersteuning in onze gemeente. We streven naar een duurzaam en ook voor de toekomst kostendekkend systeem van ondersteuning voor alle inwoners in de leeftijd van 0 tot 100 jaar.

Een belangrijk onderwerp voor 2017 (en de jaren hierna) is het onderzoek naar samenwerking op het terrein van Wmo i.v.m. het garanderen van keuzevrijheid en het beperken van de administratieve lasten. In eerste instantie richt het onderzoek zich op samenwerking met de gemeente Barneveld. In 2017 besteden we ook aandacht aan visievorming, die het gehele sociale domein en aangrenzende domeinen (bijvoorbeeld huisvesting) beslaat. De opvatting "positieve gezondheid" wordt in 2017 uitgewerkt in de nieuwe nota Wmo en Volksgezondheid. Een belangrijk onderwerp in 2017 wordt ook de bestrijding van geweld in de privésfeer.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Samenwerken met de andere FoodValley-gemeenten op het terrein van Jeugdhulp om lokaal een efficiënte uitvoering te bereiken	• Het voortzetten van de samenwerking op basis van een nieuwe juridische grondslag • Het verminderen van bureaucratie en regeldruk voor zorgaanbieders en inwoners • Tweede evaluatie van het Regionaal Knooppunt FoodValley Jeugd (2018) • Evaluatie bovenregionale inkoop jeugdhulp: welke partners en welk bovenregionaal aanbod

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
2. Samenwerking op het terrein van de Wmo	- Onderzoeken van samenwerking met de gemeente Barneveld - Onderzoek naar de mogelijkheid van een gezamenlijke Wmo-aanbesteding
3. Lokaal uitrollen van de opvatting Positieve gezondheid	- Het nieuwe gezondheidsbeleid wordt opgenomen in de beleidsnota Wmo 2017 – 2020 - Het begrip Positieve gezondheid brengen we onder de aandacht d.m.v. diverse activiteiten
4. Het vormgeven en uitvoeren van een integraal beleid op de terreinen van wonen, zorg en welzijn	Het vaststellen van een integrale nota Wonen, Zorg en Welzijn Scherpenzeel 2017 – 2021
5. Geweld in de privésfeer wordt tegengegaan	- De uitvoering van het lokale activiteitenprogramma - De nieuwe stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden is operationeel

6.2.B Algemene voorzieningen sociaal domein

Laagdrempelige algemene voorzieningen kunnen het gebruik van de duurdere individuele maatwerkvoorzieningen verminderen. Het Steunpunt Mantelzorg & Vrijwilligers(werk) wordt verder ontwikkeld en uitgebreid. Voor de groep Mantelzorgers wordt ook een extra voorziening opgezet, die zich richt op praktische ondersteuning (b.v. huishoudelijke hulp).

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Stimuleren van een omslag in 'denken en doen' in de lokale samenleving: zelf- en samenredzaamheid. (transformatie)	Het stimuleren en waar nodig faciliteren van initiatieven vanuit inwoners of maatschappelijk middenveld gericht op zelfredzaamheid.
2. Inwoners met een ondersteuningsvraag maken optimaal gebruik van voorliggende voorzieningen	- Het maken van nieuwe subsidieafspraken met de Stichting Welzijn Ouderen Scherpenzeel – Renswoude - Het verder ontwikkelen van aanvullende algemene voorzieningen of voorzieningen die werken met vrijwillige inzet
3. Ondersteuning bieden aan mantelzorgers en vrijwilligers, inclusief de vrijwilligersvacaturebank	- Het faciliteren van activiteiten voor nieuwe doelgroepen door het Steunpunt Mantelzorg en Vrijwilligers Scherpenzeel - Het ontwikkelen van een algemene voorziening voor praktische hulp en ondersteuning voor mantelzorgers
4. Sluitende keten: niemand valt tussen wal en schip of raakt 'buiten beeld'	Het ontwikkelen van het stut- en steunvoorziening voor inwoners van 0 – 100 jaar voor nazorg en/of vinger aan de pols

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Inzetten op preventie en het opvoedkundig klimaat versterken	• Doorontwikkelen van het aanbod aan praktische gezinsondersteuning d.m.v. cursussen of trainingen voor ouders en/of kinderen • Inzetten van aandachtsfunctionaris
2. Het versterken van eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van jeugdigen en ouders ("Zelf – Samen – Professional")	• Het inzetten van ervaren vrijwilligers in gezinnen, indien er sprake is van opvoedingsverlegenheid • Het opzetten van een poule van meeleefgezinnen of steunouders ter ontlasting van kwetsbare gezinssituaties

6.2.C Toegang tot maatwerkvoorzieningen

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Verder ontwikkelen van integraal werken en zorgen voor een brede uitvraag	• Trainingsprogramma maken voor de klantmanagers van de Gemeentewinkel gericht op het omgaan met nieuwe doelgroepen en gekanteld werken (Ze-Sa-Pro) • De aandacht voor mantelzorgers en mogelijke overbelasting zijn geïntegreerd in het keukentafelgesprek
2. Voorkomen dat een jeugdhulpvraag op een verkeerde plek wordt ingediend.	• Het Centrum voor Jeugd en Gezin is vanaf 2017 de toegangspoort voor alle vormen van jeugdhulp • Vanaf 2017 is er één coördinator die alle vormen van jeugdhulp intern en extern coördineert
3. Inwoners met een ondersteuningsvraag komen snel in beeld (vroegsignalering) en worden naar de juiste vorm van ondersteuning geleid	• Start van het Meldpunt Bezorgd • We werken vanaf 2017 met een nieuwe opzet van de thuisbegeleiding door Vitras • Cliëntondersteuning via een communicatietraject extra onder de aandacht brengen

6.2.D Inkomensregelingen

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Inkomensondersteuning waar nodig	• Sturen op extra maatregelen om tekorten op budgetten verder te beperken • Voortzetten en evalueren van de samenwerking op het terrein van schuldhulpverlening met de gemeente Barneveld • Het project "Schuldhulpmaatjes" wordt in de structurele subsidies opgenomen
2. Inwoners met een ondersteuningsbehoefte ervaren geen financiële belemmeringen om van maatschappelijke ondersteuning gebruik te maken	• Het extra communiceren over de collectieve zorgverzekering

6.2.E Begeleide participatie

Wsw

De raad heeft in mei 2016 ingestemd met het lokaal uitvoeren van de Wsw, uiterlijk per 1 januari 2018. Het jaar 2017 staat in het teken van de voorbereidingen van de lokale uitvoering en de opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling. Doel is de overgang voor de betrokken Wsw-ers zo goed mogelijk te laten verlopen en de liquidatie van Permar zorgvuldig vorm te geven.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een toekomstbestendige organisatie voor beschermd werken ontwikkelen	De implementatie van de lokale uitvoering van de oude Wsw (2018)
2. Kwetsbare inwoners doen mee in onze samenleving	Het uitvoeren van een pilot met betrekking tot de overlap van: beschermd/beschut werk/ arbeidsmatige dagbesteding en Wmo-dagbesteding

6.2.F Arbeidsparticipatie

Nadat statushouders zich in de gemeente hebben gevestigd, wordt vaak een beroep gedaan op de Participatiewet. Gezien de grote afstand tot de arbeidsmarkt is het van groot belang deze doelgroep extra ondersteuning te bieden op het gebied van taal en werk, zodat het taalniveau geen belemmering meer is voor uitstroom naar werk. Dat is immers een van de beste manieren om te integreren in de Scherpenzeelse samenleving.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen	- Intensievere samenwerking in de arbeidsmarktregio en het Regionaal Werkbedrijf - één werkgeversservicepunt in de regio - Training Sterk naar Werk - Extra inzet voor inburgeringsplichtigen

6.2.G Maatwerkvoorzieningen 18+ (WMO)

Bijzondere aandacht verdient de doelgroep van 18 tot 23 jaar. Deze doelgroep valt niet meer onder de Jeugdhulp en het Wmo-aanbod is niet altijd voldoende toegesneden op de problematiek waar deze leeftijdsgroep mee te maken heeft. Beschermd Wonen is ook een voorziening die aandacht vraagt. Wij werken met de gemeenten in FoodValley samen om te komen tot afspraken voor de toekomst. Een voor 2016 geplande pilot wordt doorgeschoven naar 2017. Deze richt zich op het ontwikkelen van een arrangement die het cliënten mogelijk maakt toch zelfstandig te blijven wonen of de uitstroom uit Beschermd wonen faciliteert.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Inwoners met een ondersteuningsbehoefte ervaren geen financiële belemmeringen om van maatschappelijke ondersteuning gebruik te maken	• Het extra communiceren over de regeling Compensatie Zorgkosten voor inwoners met hoge ziektekosten en een laag inkomen • Onderzoek naar het verlagen van de eigen bijdrage voor Wmo-maatwerkvoorzieningen voor de midden- en hogere inkomens
2. Maatwerkvoorzieningen bieden voldoende compensatie	• Het vaststellen van een nieuw stelsel voor de Huishoudelijke hulp 1 vanaf 2018 • Het monitoren en evalueren van de uitvoering van de nieuwe contracten met zorgaanbieders, vooral begeleiding en woonondersteuning • Het vaststellen van het Beleidsplan Wmo 2017 – 2021
3. Het beschikbaar houden van plaatsen voor Beschermd Wonen voor hen die daarop zijn aangewezen	• Het onderzoeken van de lokale mogelijkheden voor het aanbieden van Beschermd Wonen via een pilot
4. Het voorkomen van escalatie van problemen	• Het maken van afspraken met externe partners, o.a. Woonstede gericht op het vroegtijdig signaleren van (multi)problematiek • Het lokaal opgezette zorgmijders-overleg wordt geëvalueerd
5. Ondersteuning van jeugdigen (18 – 23 jaar) en hun ouders in de weg naar zelfstandig wonen en leven	Het ontwikkelen van een ondersteuningsaanbod voor de doelgroep 18 tot 23 jaar (en hun ouders) gericht op begeleiding naar zelfstandig wonen, maatschappelijke participatie en werk of onderwijs
6. De mobiliteit van kwetsbare inwoners is gegarandeerd	• Vanaf 2017 wordt Regiotaxi georganiseerd als Valleihopper (regionaal project Basismobiliteit). • Aansluiting van andere vormen van doelgroepenvervoer aan Valleihopper wordt onderzocht

6.2.H Maatwerkdienstverlening 18 -

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Het verlenen van integrale hulp door samenwerking te verbeteren ("één gezin, één plan, één regisseur")	• Doorontwikkelen van een sluitende lokale keten van Jeugdhulpverlening, waarin alle relevante partners met elkaar samenwerken in het Lokale Ambulante Team Jeugdhulp (LAT) • Evaluatie van de lokale pilot Specialist Ondersteuner Jeugd-GGZ Huisartsen
2. Jeugdigen groeien op in een veilige omgeving	• De klantmanagers Jeugd hebben de regie over drangmaatregelen Jeugdhulp • Evaluatie van de Beschermingstafel Barneveld, Ede, Nijkerk en Scherpenzeel
3. Het bieden van gerichte ondersteuning aan gezinnen	• Het vaststellen van het Beleidsplan jeugdhulp 2018 – 2022

6.3 Indicatoren en termijnkalender

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Banen	Aantal per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	782,2**	✓
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 -21 jaar	1,8*	✓
Kinderen in uitkeringsgezinnen	% kinderen tot 18 jaar	1,27*	✓
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking	69,9**	↗
Achterstandsleerlingen	% 4 tm 12 jarigen	11,78*	↗
Werkloze jongeren	% 16 tm 22 jarigen	0,12*	↗
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10000 inwoners	112,3**	✓
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10000 inwoners tussen 15 en 64 jaar	51,2**	↗
Jongeren met jeugdhulp	% alle jongeren tm 18 jaar	7**	✓
Jongeren met jeugdbescherming	% alle jongeren tm 18 jaar	0,7	↗
Jongeren met jeugdreclassering	% alle jongeren van 12 tot 23 jaar	onbekend	
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10000 inwoners	432	✓

* 2012

** 2015

2017	2018	2019	2020
Beleidsplan Wmo en volksgezondheid 2017 – 2021	Start nieuwe contracten Wmo.		
Onderzoek aanbesteding Wmo i.s.m. Barneveld	Start nieuwe stelsel HH1		

Beleidsplan visie op Wonen, Zorg en Welzijn.	Evalueren van de pilot beschermd wonen		
Aanbesteding Huish. hulp 1 voor 2018 e.v.			
Uitvoering pilot Beschermd Wonen / extra-murale GGZ.			
Opstellen beleidsplan Jeugdhulp 2018 – 2022 e.v.			
Besluitvorming uitvoering Permar lokaal			

Verbonden partijen

- Permar

6.4 Wat mag het kosten?

6.4.1 Nieuwe beleidsvoornemens

Lasten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Clientenondersteuning			15.000	15.000		15.000
Hulpmiddelen (rolstoelvoorziening)			15.000	15.000	15.000	15.000
Bijzondere Bijstand			50.000	50.000	50.000	50.000
Subsidie peuterspeelzalen			35.000	p.m.	p.m.	p.m.
Maatschappelijk werk			11.000	6.000		
Totaal			126.000	86.000	80.000	80.000

Baten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hulpmiddelen (scootmobielen)			5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal			5.000	5.000	5.000	5.000

6.4.2 Tabel baten en lasten onderliggende producten

	<i>Lasten</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
610	Samenkracht en burger-participatie	413.201	317.148	344.895	329.195	323.195	323.195
620	Wijkteams	220.674	520.556	508.444	503.381	503.381	503.381
630	Inkomensregelingen	1.183.402	1.125.785	1.158.366	1.158.366	1.158.366	1.158.366
640	Begeleide participatie	316.650	357.971	289.405	242.738	228.892	213.719
650	Arbeidsparticipatie ^{A2}	189.339	235.047	161.400	161.400	161.400	161.400
660	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	552.340	781.417	803.350	803.350	803.350	803.350
671	Maatwerkdienstverlening 18+	922.426	750.903	694.857	694.857	694.857	694.857
672	Maatwerkdienstverlening 18-	1.414.107	1.583.917	1.533.160	1.533.160	1.533.160	1.533.160
682	Geëscaleerde zorg 18-	344.559	184.611	162.135	162.135	162.135	162.135
Totaal	lasten	5.556.698	5.857.357	5.656.013	5.588.583	5.568.737	5.553.564
	<i>Baten</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
610	Samenkracht en burger-participatie	-35.063	-26.546	-26.546	-26.546	-26.546	-26.546
620	Wijkteams	-11.080	0	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000
630	Inkomensregelingen	-846.409	-808.000	-820.000	-820.000	-820.000	-820.000
640	Begeleide participatie	-3.259	0	0	0	0	0
650	Arbeidsparticipatie	-14.957	0	0	0	0	0
660	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
671	Maatwerkdienstverlening 18+	-158.092	-181.000	-141.000	-141.000	-141.000	-141.000
672	Maatwerkdienstverlening 18-	-7.002	0	0	0	0	0
682	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
Totaal	baten	-1.075.862	-1.115.546	-1.108.546	-1.108.546	-1.108.546	-1.108.546
Saldo	voor bestemming	4.480.836	4.741.811	4.547.467	4.480.037	4.460.191	4.445.018
	<i>Reservemutaties</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Ontr.	Algemene Reserve ^{A2}			0			
Ontr.	Reserve Sociaal Domein			-59.421	-34.388	-35.261	-34.322
Totaal	reservemutaties			-59.421	-34.388	-35.261	-34.322
Saldo	na bestemming			4.488.046	4.445.649	4.424.930	4.410.696

Amendement:

A2: Op het taakveld 650 arbeidsparticipatie, in de jaarschijf 2017 worden de lasten verlaagd met € 30.000 i.v.m. verlagen budget projectleider Statushouders; de onttrekking uit de Algemene Reserve van € 30.000 voor dekking budget projectleider statushouders wordt verlaagd naar 0.

PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Portefeuillehouder: V.M. van de Fliert-Klein/T.A. van Dijk/ H.J.C. Vreeswijk
Programmacoördinator: J. Boertjes

7.1 Missie

De gemeente wil in belangrijke mate bijdragen aan een gezond en prettig leefmilieu voor haar inwoners. De gemeente draagt zorg voor het verzamelen en afvoeren van afvalstoffen en afvalwater op milieuhygiënische verantwoorde wijze. Handhaving van milieuwetgeving met betrekking tot andere partijen hoort daar ook bij. Daar waar mogelijk en/of wenselijk draagt de gemeente zorg voor een meer duurzame inrichting van de openbare ruimte, het stimuleren van milieuvriendelijk beheer en het versterken van het landschap. Tevens draagt de gemeente zorg voor voldoende en adequate begraafmogelijkheden.

7.2 Programma-onderdelen

- A. Volksgezondheid
- B. Riolering
- C. Afval
- D. Milieubeheer
- E. Begraafplaatsen

7.2.A Volksgezondheid

Het lokale gezondheidsbeleid is gebaseerd op de Wet publieke gezondheid (Wpg) en verplicht gemeenten tot het hebben van een gemeentelijk gezondheidsbeleid. Onder dit beleid vallen taken als bestrijding infectieziekten, ambulancediensten en preventieprogramma's gericht op de jeugd en volwassenen. Beleidsmatig wordt dit opgenomen in de beleidsnota Wmo en Volksgezondheid 2017 – 2020.

Uit onderzoek blijkt dat jongeren in de regio FoodValley forse drinkers zijn. Ze beginnen vaak al op jonge leeftijd met het drinken van alcohol. Het project Fris-Valley richtte zich op het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren en op het voorkomen dat jongeren al (ver) voor hun achttiende beginnen met drinken. Belangrijke speerpunten uit dit project zijn opgenomen in structurele afspraken met stakeholders.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Bevordering en bescherming van de gezondheid van inwoners	• Integreren van gezondheid bevorderende activiteiten in het programma van JOS • Voortzetten van de samenwerking binnen Veilig Thuis en het uitvoeren van het jaarlijks activiteitenplan • Uitvoeren van wettelijke taken Wet preventie gezondheidszorg (Wpg), waaronder het bieden van jeugdgezondheidszorg • Bewaken van de aanrijtijden van ambulances • Publieksinformatie uitgeven over actuele onderwerpen op het gebied van gezondheid (voornamelijk gebaseerd op door VGGM aangereikte informatie)
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?

ken?	
2. Terugdringen van alcoholgebruik van jongeren onder de 24 jaar	• Het in samenwerking uitvoeren van de regionaal gemaakte borgingsafspraken i.v.m. het beëindigen van het regionale project FrisValley 2.0 • Realiseren van een sluitende toezicht op de naleving van de nieuwe Drank- en Horecaverordening

7.2.B Riolering

Water

In het Grondwaterbeleid- en beheersplan (wordt vastgesteld in 2016) zijn de aandachtsgebieden van grondwateroverlast genoemd en is de uitvoeringsplanning voor maatregelen aangegeven. De maatregelen tegen grondwateroverlast binnen het stedelijke gebied worden uitgevoerd zoals gepland voor 2017. De uitvoering van de maatregelen worden voor zover mogelijk gecombineerd met het vervangen van de riolering.

Houten bruggen

Uit het inventarisatie onderzoek in 2015-2016 blijkt dat de conditie van een aantal houten voetgangers- en fietsersbruggen en vlonders op openbaar gebied zeer slecht zijn. In 2017 worden enkele houten fietsersbruggen (over de watergangen langs de Heuvelskamp) op het openbare gebied en de vlonder in de watergang op de Omloop gerepareerd / vervangen. Hiervoor is extra budget nodig.

Riolering

In 2017 wordt het Afvalwaterplan (2013-2017) geactualiseerd en een nieuw Afvalwaterplan voor de periode van 2018-2022 opgesteld samen met de gemeente Woudenberg en het waterschap.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een goede kwaliteit van het oppervlaktewater in de bebouwde kom	2. Uitvoeren van het vastgestelde – bij het Waterplan behorend – Uitvoeringsplan (in samenwerking met de gemeente Woudenberg en het Waterschap)
2. Een onbelemmerde afvoer van (afval)water naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie	3. Uitvoeren van het AWP 2013-2017 4. Opstellen nieuw Afvalwaterplan (2018-2022)
3. Wateroverlast voorkomen op straat, in kruipruimtes (in de bebouwde kom)	5. Het doel- en planmatig onderhoud en beheer van kolken/drainage handhaven.
4. Verminderen aantal klachten over riolering en (grond)wateroverlast	6. Uitvoeren maatregelen tegen grondwateroverlast volgens het Grondwaterbeleid- en beheersplan

7.2.C Afval

Gelet op de ontwikkeling van het scheidings- en hergebruikspercentage in de afgelopen jaren, is het met ongewijzigd beleid niet mogelijk om de landelijke doelstelling voor 2020 te halen, te weten 75 % hergebruik en maximaal 100 kilogram restafval per inwoner. Er zijn verdergaande maatregelen nodig om burgers te bewegen tot een beter scheidingsgedrag.

Het gemeentelijk afvalbeleid kan daarom een wezenlijke bijdrage leveren aan het beperken van het gebruik van primaire grondstoffen en de ontwikkeling van een duurzame samenleving, waarbij in de toekomst geen plek meer is voor afval. Bovendien past de visie om afval te beschouwen als grondstof bij de visie van de gemeente als goed rentmeester naar toekomstige generaties. Het Grondstoffenbeleidsplan stelt de kaders waaraan het toekomstige beleid moet voldoen en doelstellingen die bereikt moeten zijn in respectievelijk 2020 en 2022. Voor het bereiken van de doelstellingen zijn in het Grondstoffenbeleidsplan maatregelen opgenomen en nader uitgewerkt.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Conform het Grondstoffenbeleidsplan is de inzet voor 2020 om 75 % hergebruik te realiseren en een maximale hoeveelheid restafval van 100 kilogram per inwoner; voor 2022 ligt de lat op 80 % hergebruik en 80 kilogram restafval per inwoner	• Introductie van tariefdifferentiatie (diftar) op aanbiedfrequentie van de minicontainer voor restafval. Burgers in appartementencomplexen gaan betalen voor elke inworp in de verzamelcontainer. Voorbereiding 2017 en invoering 2018 • Na invoering van stap 1 vindt in 2019 een evaluatie van de resultaten plaats. De vraag wordt beantwoord of met de introductie van diftar de doelstellingen voor 2020 en uiteindelijk voor 2022 kunnen worden gehaald

7.2.D Milieu

Een eerste onderzoek bij de sportaccommodaties en de Breehoek laat zien dat er mogelijkheden zijn voor het plaatsen van zonnepanelen. Verder onderzoek moet uitwijzen of een en ander financieel haalbaar is. Met het nemen van deze maatregelen kan een aanzet worden gegeven en mee te werken aan een energie neutrale regio FoodValley en provincie Gelderland in 2050.

Omgevingsdienst de Vallei (OddV) voert de gemeentelijke milieutaken (WABO gerelateerd) namens de gemeente Scherpenzeel uit. Afspraken hierover zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst.

Binnen de OddV zijn kennis en capaciteit van 5 gemeenten gebundeld o.a. op het gebied van milieuvergunningverlening, -handhaving en -toezicht (VTH). De OddV staat voor de opdracht om door middel van efficiëncyslagen een taakstelling van 10% over de periode 2014-2017 te realiseren. Hiervoor zijn de werkprocessen en het VTH beleid van de 5 gemeenten geüniformeerd/geharmoniseerd.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Een veilig en gezond woon- en leefmilieu	Continueren van een goede onderlinge dienstverlening en samenwerking tussen gemeente en OddV, waarbij de OddV de afgesproken milieutaken uitvoert
2. Energiebesparing en opwekken duurzame energie voor de gemeentelijke gebouwen	- Onderzoek naar zonnepanelen op het gemeentehuis - Vervolg onderzoek plaatsen zonnepanelen sportaccommodaties

7.2.E Begraafplaatsen

Aula

Er wordt naar gestreefd de uitbreiding van de aula in 2017 gerealiseerd te hebben. Hierbij zijn we afhankelijk van initiatieven van derden.

Uitbreiding begraafplaatsen

De huidige begraafplaats Lambalgen heeft ongeveer tot omstreeks 2025 capaciteit. Daartoe dient medio 2020 gestart te worden met de voorbereiding en de aanleg van extra begraafcapaciteit. Om hierop in te spelen dient in 2017 gestart te worden met het zoeken en eventueel verwerven van een geschikte locatie voor uitbreiding van de begraafcapaciteit.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Het handhaven van het huidige beheerniveau van de begraafplaatsen.	- Het beheer van de begraafplaatsen uitvoeren conform de bestaande beheerrichtlijnen - Onkruidbestrijding en maaiwerk dient in 2017 opnieuw aanbesteed te worden
2. De beschikbaarheid van keldergraven handhaven	In 2017 dient het aanleggen van diverse keldergraven aanbesteed te worden

7.3 Indicatoren en termijnkalender

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	176*	
Hernieuwbare elektriciteit	%	2,6**	

* 2011-2014

** 2013

2017	2018	2019	2020
Aanbesteding onderhoud plantsoenen, begraafplaatsen en beheer hondenpoep 2018-2020	Start inzameling huisvuil op basis van diftar	Evaluatie diftar en voorbereiding verlagen inzamel frequentie	Voorbereiding aanleg uitbreiding begraafplaats
Aanbesteding aanleg grafkelders Lambalgen	Uitvoeren het nieuwe Afvalwaterplan		
Planologische voorbereiding uitbreiding begraafplaats	Uitvoeren maatregelen tegen grondwateroverlast		
Uitvoering Grondstoffenbeleidsplan. Voorbereiding invoering diftar			
Opstellen plan energievisie			
Opstellen / vaststellen nieuw Afvalwaterplan (2018-2022)			
Uitvoeren maatregelen tegen grondwateroverlast volgens het Grondwaterbeleid- en beheersplan.			

Verbonden partijen

- Regio de Vallei
- VGGM (Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden)

7.4 Wat mag het kosten?

7.4.1 Nieuwe beleidsvoornemens

Lasten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Digitaliseren begraaf- plaatsadm			15.000	15.000	15.000	15.000
Opstellen en uitvoeren energievisie			10.000	10.000	10.000	10.000
Subsidie JGZ 0 – 4 jaar			50.000			
Uitvoeringsprogramma afvalscheiding			10.000			
Aanleg grafkelders			3.750	3.750	3.750	3.750
Totaal			88.750	28.750	28.750	28.750
Baten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ondersteuning hand- havingsdossiers			7.000			
Opbrengst verlenging grafrechten					15.000	15.000
Totaal			7.000	0	15.000	15.000

7.4.2 Tabel baten en lasten onderliggende producten

Lasten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
710 Volksgezondheid	333.608	299.409	311.912	260.591	260.591	260.591
720 Riolering	708.703	795.453	532.887	541.420	544.709	548.175
730 Afval	780.702	733.403	737.011	700.315	701.140	700.631
740 Milieubeheer	103.238	54.745	29.693	29.693	29.693	29.693
750 Begraafplaatsen	233.064	319.838	171.682	173.957	172.905	172.524
Totaal lasten	2.159.315	2.202.849	1.783.185	1.705.976	1.709.038	1.711.615
Baten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
710 Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
720 Riolering	-1.095.204	-1.173.932	-1.060.789	-1.060.789	-1.060.789	-1.060.789
730 Afval	-835.373	-840.929	-846.053	-894.241	-894.241	-894.241
740 Milieubeheer	-573	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
750 Begraafplaatsen	-117.899	-134.269	-139.269	-139.269	-154.269	-154.269
Totaal baten	-2.049.049	-2.150.630	-2.047.611	-2.095.799	-2.110.799	-2.110.799
Saldo voor bestemming	110.266	52.219	-264.426	-389.823	-401.761	-399.185
Reservemutaties	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Toeov. Res. riolering			227.805	219.271	215.983	212.516
Onttr. Res. Afvalst.heffing			-84.188	0	0	0
Onttr. Algemene reserve			-50.000	0	0	0
Totaal reservemutaties			93.617	219.271	215.983	212.516
Saldo na bestemming			-170.810	-170.552	-185.778	-186.668

PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING (VHROS)

Portefeuillehouder: T.A. van Dijk/H.J.C. Vreeswijk/V.M. van de Fliert-Klein
Programmacoördinator: W. Hilbink

8.1 Missie

De gemeente Scherpenzeel is een gemeente waar het goed wonen is en waar voldoende, betaalbare woningen zijn. Het aanbod sluit aan op de behoefte van ál onze inwoners; van starters tot senioren en met huur- en koopwoningen.

8.2 Programma-onderdelen

- A. Ruimtelijke Ordening
- B. Grondexploitatie
- C. Wonen en bouwen

8.2.A Ruimtelijke Ordening

Voor de komende jaren is het van belang dat in het kader van de gebiedsontwikkeling Scherpenzeel Zuid nieuwe bestemmingsplannen worden opgesteld. Om optimaal in te kunnen spelen op enerzijds de woningmarkt en anderzijds op de Scherpenzeelse marktsituatie en woningbehoefte worden net als in de Heijhorst flexibele globale bestemmingsplannen opgesteld. Door dit te combineren met een helder en duidelijk beeldkwaliteitsplan voor deze gebieden behoudt de gemeente de regie, maar is er voldoende flexibiliteit aanwezig om te kunnen omgaan met trends en ontwikkelingen en veranderende omstandigheden. Door het proces en de markt constant te monitoren wordt bezien in hoeverre daar door de gemeente in moet worden (bij)gestuurd.

De meeste bestemmingsplannen binnen Scherpenzeel zijn de komende jaren actueel. Op enkele plekken is echter een herziening noodzakelijk, zoals bijvoorbeeld van een deel van Scherpenzeel Zuid (buitengebied). Dit wordt meegenomen in een nieuw bestemmingsplan voor Zuid (deelgebied 't Voort).

Vanwege de voortdurende ontwikkeling in het (beleid voor het) buitengebied wordt in 2017 een eerste herziening van de bestemmingsplannen buitengebied doorgevoerd. Het bestemmingsplan wordt in overeenstemming gebracht met het provinciaal beleid, zoals opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening, de werkwijze Menukaart Regio FoodValley en een aantal postzegelbestemmingsplannen worden geïntegreerd.

Om het centrumgebied van Scherpenzeel vitaal te houden is een centrumvisie opgesteld. De komende jaren is uitvoering van deze centrumvisie aan de orde. Belangrijk onderdeel hierin is de doelstelling om leegstand zoveel mogelijk te voorkomen, zeker binnen de winkelconcentratiegebieden. De komende jaren zal naar het bestemmingsplan Centrum worden gekeken in hoeverre een wijziging/herziening van dat bestemmingsplan kan bijdragen aan realisatie van die doelstelling. Door het bijvoorbeeld gemakkelijker te maken om in (delen van) het centrum functies van panden te wijzigen kan bijvoorbeeld eerder een nieuw doel voor een gebouw worden gevonden. Ook wordt met het oog op de uitvoering van de centrumvisie een nieuw beeldkwaliteitsplan voor het centrumgebied gemaakt.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Duidelijk en geactualiseerd RO-beleid	• Bestemmingsplannen actueel houden • Toewerken naar een minimum aantal bestemmingsplannen • Werken naar eenduidige en uniforme bestemmingsplannen zonder overbodige regels
2. Voorzien in woningbehoefte, benutten potentie	• Middels projectmatig werken voortzetten actie(re) regierol grondpolitiek • Vraaggestuurde ontwikkeling, gedoseerd en gefaseerd (o.a. input lokale makelaars) • Globale flexibele planologische regelingen
3. Bouwen voor senioren	• Bouwen/ontwikkelen volgens Woonvisie • Project Weijdelaaer realiseren
4. Voldoende huur/koop voor starters, sociale sector	• In overeenkomsten het aantal huurwoningen in de sociale sector (incl. de huurprijs) vastleggen • Ontwikkelen volgens Woonvisie
5. Doorstroming op de woningmarkt binnen Scherpenzeel bevorderen	• Ontwikkelen volgens Woonvisie

8.2.B Grondexploitatie

Bouwontwikkelingen 2017-2019

De komende jaren wordt er in Scherpenzeel op verschillende locaties gebouwd. Onderstaand enkele locaties:

- Heijhorst: Heijhorst fase 3 en nog enkele vrije kavels.
- Heijhorst: VOF Lambalgen realiseert bebouwing op Stuivenbergterrein
- Wetrol: Woningbouw
- Akkerwinde: woningen (koop en sociale huur)
- 't Voort: woningbouw
- Weijdelaaer: woonservicezone
- Vrijkomende schoollocaties Bruinhorst en de Maatjes

8.2.C Wonen en bouwen

De Omgevingswet (Ow), die 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving gaat vervangen, treedt naar verwachting medio 2019 in werking. Dit brengt een decentralisatie van de regels voor de fysieke leefomgeving met zich mee. Door grotere keuzevrijheid op lokaal niveau kan beter worden ingespeeld op de behoeften van initiatiefnemers en belanghebbenden. Om dit resultaat te bereiken is het nodig dat alle partijen tijdig hun werkwijze aanpassen aan de bedoelingen van de wet. Daarom wordt in 2017 gestart met de (voorbereidingen voor de) implementatie van de Ow, die ook in 2018 en 2019 doorlopen.

In de Omgevingswet is voor gemeenten de verplichting opgenomen om een omgevingsvisie en omgevingsplan voor de hele gemeente op te stellen. Deze zijn vergelijkbaar met de huidige structuurvisie en bestemmingsplannen, maar hebben een bredere reikwijdte. Het college wil in 2017 binnen de wettelijke mogelijkheden starten met het opstellen van een omgevingsvisie en omgevingsplan.

Het bereik van de flitsvergunningprocedure wordt uitgebreid. Zo kunnen meer aanvragen met deze snellere procedure worden behandeld. De flitsvergunningprocedure is een gestandaardiseerde toetsingswijze waarmee omgevingsvergunningen

ningen voor bouwplannen met een geringe impact snel en eenvoudig kunnen worden verleend. Dit proces wordt continu gemonitord en verder geoptimaliseerd. Ook wordt gewerkt aan een betere archiverings- en digitaliseringssystematiek. Bekeken wordt of het aantal categorieën van vergunningplichtige activiteiten kan worden uitgebreid. Hiernaast moet nieuw kruimelgevallenbeleid de flitsvergunning ook voor met het bestemmingsplan strijdige activiteiten toepasbaar maken.

De komende periode wordt geëxperimenteerd met welstandsvrije ontwikkeling. Een nieuw te ontwikkelen gebied of een te herontwikkelen gebied wordt dan aangemerkt als welstandvrije locatie. Ingediende bouwplannen worden vervolgens in dat aangewezen gebied niet getoetst aan de welstandseisen. Dit om het aantal regels verder terug te dringen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Organisatie voorbereiden op nieuwe Omgevingswet	• Volgen van ontwikkelingen en actualiteiten • Werkprocessen/protocollen indien nodig tijdig aanpassen
2. Efficiënte en klantvriendelijke flitsvergunningprocedure	• Monitoren en optimaliseren proces en klanttevredenheid • Evaluatieformulieren verstrekken aan aanvragers vergunning • Uitbreiden categorieën aanvragen die in aanmerking komen voor flitsprocedure door Kruimelgevallenbeleid te ontwikkelen

Volkshuisvesting en woonruimteverdeling

De Woningwet is in 2015 herzien. De gemeentelijke rol in de lokale sociale huursector is versterkt. De woningcorporaties dienen naar 'redelijkheid' bij te dragen aan het gemeentelijk woonbeleid. Het gemeentelijk woonbeleid dient mede de onderlegger te zijn voor de activiteiten van de woningcorporatie. De huidige woonvisie is hiervoor echter onvoldoende geschikt en dient geactualiseerd te worden. Dit vindt eind 2016/begin 2017 plaats.

Belangrijke doelstelling is het voldoen in de eigen woningbehoefte en het faciliteren van huishoudens met een economische binding. In ieder geval zal zeker nadruk gaan liggen op sociale woningbouw. Dit mede met het oog op de opvang van statushouders, die gespreid door de gemeente plaats zal vinden. Hiervoor zullen creatieve oplossingen gevonden moeten worden. Andere prioriteiten waaraan in de geactualiseerde woonvisie aandacht zal worden besteed zijn het aanbieden van meer vrije sectorhuurwoningen, extra goedkope woningen voor jongeren, extra woningen voor ouderen en bewoners met een beperking, consumentgericht ontwikkelen en meer gevarieerde woningbouwprogramma's in nieuwbouwwijken, energiezuinige nieuwbouw en verduurzaming van de bestaande (koop) woningvoorraad.

Huisvesting vluchtelingen

Wij willen de ons door het Rijk opgelegde taakstelling voor het huisvesten van statushouders behalen en deze doelgroep van passende huisvesting voorzien. Verder wordt actief deelgenomen aan de regionale woonagenda FoodValley.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we doen?
1. Toekomstbestendig woonbeleid	• Uitwerken geactualiseerde woonvisie
2. Meer gemeentelijke regie binnen de volkshuisvesting	• Uitvoering geven aan de nieuwe prestatieafspraken 2017-2020
3. Continue samenwerking op woongebied regionaal (RFV) en interprovinciaal	• Uitvoering blijven geven aan het woonbeleid conform de Regionale Woonagenda FoodValley.
4. Huisvesten statushouders	• Behalen van de door het Rijk opgelegde taakstelling.

8.3 Indicatoren en termijnkalender

Naam indicator	Eenheid	2016	ontwikkeling
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	256**	✓
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1000 woningen	12,6*	✓
Demografische druk	%	61,4	✓
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro	698***	↗
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	740***	↗

* 2013

** 2015

*** 2016

2017	2018	2019	2020
Bestemmingsplan Vrijkomende school-locaties	Implementatie Omgevingswet		Bestemmingsplan 't Voort
Bestemmingsplan Akkerwinde			
Bestemmingsplan Wetro			
Start/implementatie omgevingsvisie en omgevingsplan			
Herziening bestemmingsplannen buitengebied			
Gezamenlijke visie op wonen, welzijn en zorg			
Evaluatie Woonvisie			
Bestemmingsplan Stuivenbergterrein			
Opstellen nieuwe Prestatieafspraken Woningcorporaties			

Verbonden partijen

- OddV (Omgevingdienst de Vallei)
- O-gen

8.4 Wat mag het kosten?

8.4.1 Nieuwe beleidsvoornemens

Lasten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rentetoevoeging grondexploitaties verval			279.000	230.000	217.000	168.000
Uitvoeren centrumvisie			25.000	10.000	5.000	
Project Weijdelaar			5.000			
Herziening bestemmingsplannen buitengebied			15.000			
Invoeren omgevingswet			30.000			
Omgevingsvisie/plan voor de kom			0	20.000		
Planschade verzoeken			10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal			364.000	270.000	232.000	178.000

8.4.2 Tabel baten en lasten onderliggende producten

<i>Lasten</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
810	Ruimtelijke orde- ning	336.653	373.726	497.542	614.542	327.542	322.542
820	Grondexploitatie	3.904.108	2.399.477	2.360.393	1.522.245	1.672.923	1.770.964
830	Wonen en bouwen	807.823	659.145	500.825	485.825	465.825	465.825
Totaal	lasten	5.048.584	3.432.348	3.358.760	2.622.612	2.466.290	2.559.331
<i>Baten</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
810	Ruimtelijke orde- ning	-372	-33.006	-168.006	-315.006	-33.006	-33.006
820	Grondexploitatie	-4.859.863	-2.399.477	-2.360.393	-1.522.245	-1.672.923	-1.770.964
830	Wonen en bouwen	-372.263	-270.000	-290.000	-290.000	-290.000	-290.000
Totaal	baten	-5.232.498	-2.702.483	-2.818.399	-2.127.251	-1.995.929	-2.093.970
Saldo	voor bestemming	-183.914	729.865	540.361	495.361	470.361	465.361
<i>Reservemutaties</i>		<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Onttr.	Alg. reserve:						
	tgv exploitatie			-75.000	-30.000	-5.000	
	Reserve Grex			-200.000	-200.000	-100.000	0
	Kwal.reserve:						
	- Tgv exploitatie			-27.500	-27.500	-27.500	-27.500
Totaal	reservemutaties			-302.500	-257.500	-132.500	-27.500
Saldo	na bestemming			237.861	237.861	337.861	437.861

RECAPITULATIE PROGRAMMA'S

Pr.	Lasten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0	Bestuur en ondersteuning	5.951.182	4.283.872	4.480.771	4.702.220	4.717.326	4.711.035
1	Veiligheid	635.457	688.516	642.153	642.153	642.153	642.153
2	Verkeer en vervoer	940.197	1.443.833	894.177	1.001.900	849.699	859.550
3	Economie	99.578	142.926	98.020	113.020	113.020	113.020
4	Onderwijs	717.030	952.794	715.237	726.693	745.274	735.268
5	Sport, cultuur en recreatie	2.165.070	1.895.187	1.523.664	1.482.687	1.467.816	1.462.897
6	Sociaal domein	5.556.698	5.857.357	5.656.013	5.588.583	5.568.737	5.553.564
7	Volksgesondheid en milieu	2.159.315	2.216.849	1.783.185	1.705.976	1.709.038	1.711.615
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.192.019	3.425.348	3.358.760	2.622.612	2.466.290	2.559.331
Totale lasten		19.416.546	20.906.681	19.151.979	18.585.843	18.279.353	18.348.434
Pr.	Baten	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0	Bestuur en ondersteuning	-15.169.202	-14.210.039	-13.054.129	-13.062.303	-12.871.164	-12.832.925
1	Veiligheid	-15.886	-12.640	-14.140	-14.140	-14.140	-14.140
2	Verkeer en vervoer	-35.768	-18.254	-26.200	-26.200	-26.200	-26.200
3	Economie	-114.652	-136.951	-146.951	-146.951	-146.951	-146.951
4	Onderwijs	-7.498	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
5	Sport, cultuur en recreatie	-172.302	-66.729	-70.146	-72.146	-72.146	-72.146
6	Sociaal domein	-1.075.862	-1.115.546	-1.108.546	-1.108.546	-1.108.546	-1.108.546
7	Volksgesondheid en milieu	-2.049.049	-2.150.630	-2.047.611	-2.095.799	-2.110.799	-2.110.799
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.375.933	-2.742.483	-2.818.399	-2.127.251	-1.995.929	-2.093.970
Totaal baten		-20.016.152	-20.457.772	-19.290.622	-18.657.836	-18.350.375	-18.410.178
Saldo begroting voor bestemming		-404.586	1.373.288	551.094	466.313	199.662	67.351

<i>Pr.</i>	<i>Toev. Reserves</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
	Rentetoevoeging			0	0	0	0
0	Bestuur en ondersteuning			108.500	108.500	108.500	108.500
1	Veiligheid			0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer			127.000	147.000	147.000	147.000
3	Economie			0	0	0	0
4	Onderwijs			35.813	25.000	25.000	25.000
5	Sport, cultuur en recreatie			5.000	5.000	5.000	5.000
6	Sociaal domein			0	0	0	0
7	Volksgesondheid en milieu			227.805	219.271	215.983	212.516
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			0	0	0	0
11	Toevoegingen	2.652.005	929.445	504.118	504.771	501.483	498.016
<i>Pr.</i>	<i>Onttr. Reserves</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
0	Bestuur en ondersteuning			-181.923	-198.651	-193.290	-167.146
1	Veiligheid			0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer			-241.440	-263.000	-120.500	-120.500
3	Economie			-20.000	0	0	0
4	Onderwijs			-100.738	-135.894	-155.476	-144.470
5	Sport, cultuur en recreatie			-153.644	-153.644	-135.141	-133.173
6	Sociaal domein			-59.421	-34.388	-35.261	-34.322
7	Volksgesondheid en milieu			-134.188	0	0	0
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			-302.500	-257.500	-132.500	-27.500
11	Onttrekkingen	-2.847.025	-1.853.824	-1.193.855	-1.043.077	-772.168	-627.111
	Saldo begroting	-599.606	448.909	-138.643	-71.993	-71.022	-61.744
			Nadelig	Voordelig	Voordelig	Voordelig	Voordelig

GEPROGNOTISEERDE BALANS

Geprognotiseerde balans per 31 december 2016-2020

ACTIVA	2015	2016	2017	2018	2019	2020	PASSIVA	2015	2016	2017	2018	2019	2020
VASTE ACTIVA							EIGEN VERMOGEN						
Immateriële activa	0	0	0	0	0	0	Algemene reserve	6.255.525	23.199.000	23.409.000	22.871.000	22.600.000	22.471.000
Materiële activa	16.547.400	19.968.000	20.893.000	20.893.000	20.263.000	19.718.000	Bestemmingsreserves	17.528.721					
Financiële activa	5.083.773	4.976.000	4.884.000	4.792.000	4.710.000	4.628.000	Saldo van de rekening	599.606					
	21.631.173	24.944.000	25.777.000	25.685.000	24.973.000	24.346.000		24.383.852	23.199.000	23.409.000	22.871.000	22.600.000	22.471.000
VLOTTENDE ACTIVA							VREEMD VERMOGEN						
							Voorzieningen	2.169.875	2.134.000	1.990.000	2.371.000	2.475.000	1.662.000
Voorraden	4.366.360	3.009.000	5.085.000	6.242.000	6.497.000	6.213.000	Langlopende schulden	294.787	650.000	3.600.000	4.600.000	4.600.000	4.600.000
Vorderingen	2.086.172	0	0	0	0	0	Kortlopende schulden	1.480.848	360.000	24.000	127.000	73.000	104.000
Liquide middelen	384.124	0	0	0	0	0	Banksaldo	91.630	1.610.000	1.839.000	1.958.000	1.722.000	1.722.000
Overlopende activa	570.278	0	0	0	0	0	Overlopende passiva	617.115	0	0	0	0	0
	7.406.934	3.009.000	5.085.000	6.242.000	6.497.000	6.213.000		4.654.255	4.754.000	7.453.000	9.056.000	8.870.000	8.088.000
Totaal activa	29.038.107	27.953.000	30.862.000	31.927.000	31.470.000	30.559.000	Totaal passiva	29.038.107	27.953.000	30.862.000	31.927.000	31.470.000	30.559.000

EMU- SALDO

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Op basis van het BBV dient in de programmabegroting een berekening opgenomen te worden van het gemeentelijk aandeel in het EMU-saldo. Gemeenten hebben ook invloed op de omvang van het EMU-saldo. Het zal duidelijk zijn dat de bijdrage van Scherpenzeel hierin marginaal is.

		2016	2017	2018
	1 Exploitatiesaldo voor toevoeging cq onttrekking uit reserves	268.661	551.094	466.313
+	2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.049.496	893.600	1.066.979
+	3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	190.303	352.091	499.091
-	4 Uitgaven aan investeringen in (im)materiele vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-3.419.705	-1.818.640	-1.066.839
+	5 De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de Provincies, de Europese Unie en overigen			
+	6a Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiele vaste activa			
-	6b Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiele vaste activa			
-	7 Uitgaven aan aankoop van gronden en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d.	-1.811.858	-2.313.131	-1.474.983
+	8a Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	1.174.316	681.200	569.035
-	8b Boekwinst op grondverkoop		0	-591.751
-	9 Betalingen ten laste van voorzieningen	-163.770	-495.926	-117.800
-	10 Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten			
	11b Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
	Totale Emu-saldo	-2.712.556	-2.149.712	-649.956

1 PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

1.1 Tarieven belastingen en heffingen

Algemeen

Bij de behandeling van de Kadernota 2017-2020 is besloten het indexcijfer 2017 voor de gemeentelijke belastingen, heffingen en rechten vast te stellen op 1,0%. Dit komt overeen met het verwachte inflatiecijfer.

OZB

De ozb gaat het komende jaar stijgen met 16%. Dit percentage bestaat uit drie delen. In de eerste plaats wordt de gebruikelijke indexering toegepast. Deze is voor 2017 1%. Daarnaast vindt via de ozb correctie plaats voor het rente-effect in de rioolheffing. Immers, omdat de gebruikelijke rentetoerekening van 3,5% rentekosten voorinvesteringen in riolering niet meer wordt toegerekend aan riolering, ontstaat een dekkingstekort op de algemene begroting. In de kadernota is toegelicht dat dit per huishouden een verschil oplevert van ongeveer € 22,50. Dit is ongeveer 9% van het huidige ozb bedrag voor een gemiddeld gezin. Zie ook de toelichting hieronder bij de rioolheffing.

Tenslotte is er een stijging van 6% nodig om de voorzieningen in stand te houden en een stabiele financiële situatie met een sluitende begroting te creëren. De percentages voor de woningen en niet-woningen worden nog gecorrigeerd met de gemiddelde waardestijging en/of -daling op basis van de nieuwe WOZ-waarden met peildatum 1 januari 2016. De waardeontwikkeling is op dit moment nog niet bekend. Deze wordt pas bekend zodra het tarief berekend wordt voor 2017. Deze wordt aangeboden op het moment dat de Verordening Onroerende Zaakbelasting 2017 in de gemeenteraad komt. Deze verordening zal in december aan de gemeenteraad aangeboden worden.

Afvalstoffenheffing

Het uitgangspunt is een kostendekkende afvalstoffenheffing. Bij de Kadernota 2017-2020 is vastgesteld dat de minimale hoogte € 100.000,00 bedraagt. Deze ondergrens om risico's op te vangen is opgebouwd uit een aantal bedragen, waarvan € 40.000,00 voor ondergrondse containers. Hiervoor is ook een apart krediet beschikbaar. Het is daarom te rechtvaardigen om de ondergrens op € 60.000 te stellen. Dit wordt bij de Kadernota 2018-2021 officieel voorgesteld. Om de tarieven voor 2017 op een gelijk niveau en kostendekkend te houden, is een onttrekking uit de Reserve Afvalstoffenheffing van € 48.188,00 nodig. Voor het jaar 2018 is een indexering hoogst waarschijnlijk wel noodzakelijk. Naast deze onttrekking voor een kostendekkend tarief is in 2017 een bedrag van € 10.000,00 (Kadernota) en € 26.000,00 (raadsvoorstel Grondstoffenbeleidsplan) opgenomen om uit de reserve onttrekken ten behoeve van fase 1 van het grondstoffenbeleidsplan. Het saldo van de reserve ultimo 2016 (de stand conform de jaarrekening 2015) bedraagt ruim € 161.000,00. In de begroting 2016 staat een onttrekking geraamd van € 20.000,00.

De kosten voor een extra kliko voor restafval en gft-afval bedragen respectievelijk 2/3 en 1/3 van het meerpersoonstarief.

Rioolheffing

Gebruikelijk was dat de rioolheffing geïndexeerd werd en vervolgens met € 9,00 stijgt. Deze stijging is nodig om toe te groeien naar een kostendekkend tarief. De stijging in 2017 zou hiermee € 11,50 zijn geweest. Tijdens de behandeling van de Kadernota 2017-2020 is een motie aangenomen om de verhoging van het rioolrecht van € 9,00 per belastingplichtige per jaar achterwege te laten.

Het college heeft besloten om deze motie over te nemen en te verwerken in de Programmabegroting 2017-2020.

Door wijzigingen in de regelgeving wordt vanaf 2017 geen rekenrente meer toegerekend aan de riolering. Hierdoor dalen de lasten op het product riolering. Dit heeft gevolgen voor de hoogte van het tarief. In 2017 wordt het Afvalwaterplan herzien, waardoor de nieuwe tarieven worden berekend op de actuele regelgeving. Voor het jaar 2017 wordt daarom uitgegaan van de volgende raming; Het rente-effect op basis van de vastgestelde rekenrente van 3,5% is op basis van de Kadernota 2017-2020 ongeveer € 96.000,00. Uitgaande van 4.265 aansluitingen is dit een daling van € 22,51 per aansluiting. De rioolheffing 2017 is als volgt berekend:

tarief 2016	€ 253,58
indexering 1%	€ 2,54
jaarlijkse stijging	€ -
rente-effect	€ -22,51
tarief 2017	€ 233,61
verschil	€ -19,97

In plaats van de verwachte stijging met € 11,50 daalt de rioolheffing met € 19,97.

Hondenbelasting

De hondenbelasting stijgt met een inflatiecorrectie van 1,0%.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting stijgt met de inflatiecorrectie en zal daarmee op een tarief komen van € 1,16 per persoon per overnachting.

Leges

Conform de vastgestelde indexering bij de Kadernota 2017-2020 worden de leges, behoudens de wettelijk bepaalde tarieven, verhoogd met 1,0%.

Marktgelden

De marktgelden zullen in 2016 verhoogd worden met de inflatiecorrectie van 1,0%.

Lijkbezorgingsrechten

De kostendekking van de lijkbezorgingsrechten loopt in het ritme zoals vastgesteld bij de Kadernota 2014-2017. Over 2017 is nog een tariefstijging van € 5.000,00 nodig en hiermee komt de kostendekkendheid dan uit op 80%.

Het volgende overzicht zet de verschillende tarieven op een rij.

Tarief/belasting	Tarief 2016	Tarief 2017	Opbrengst 2017
Onroerend zaakbelasting			
Woningen			
- eigenarenheffing (tarief * WOZ-waarde)	0,1079%	n.b. *)	
Niet Woningen			
- eigenarenheffing (tarief * WOZ-waarde)	0,1413%	n.b. *)	
- gebruikerstarief (tarief * WOZ-waarde)	0,1105%	n.b. *)	
Afvalstoffenheffing			
- eenpersoonshuishouden	€ 168,50	€ 168,50	
- meerpersoonshuishoudens	€ 210,65	€ 210,65	
- extra container gft-afval	€ 70,20	€ 70,20	
- extra container restafval	€ 140,45	€ 140,45	
Rioolheffingen			
Woningen			
- per woning tot 500 m ³	€ 253,58	€ 233,61	
- voor elke 100 m ³ of gedeelte ervan boven de 500 m ³	€ 60,50	60,50	
Niet Woningen			
- per niet-woning tot 500 m ³	€ 253,58	€ 233,61	
- voor elke 100 m ³ of gedeelte ervan boven de 500 m ³	€ 60,50	€ 60,50	
- voor percelen die geen lei- dingwater verbruiken of grondwater oppompen	€ 50,45	€ 50,95	
Hondenbelasting			
- eerste hond	€ 65,00	€ 65,65	
- voor de volgende honden	€ 109,00	€ 110,10	
Toeristenbelasting			
- per persoon per overnachting	€ 1,15	€ 1,16	

*) De tarieven voor de OZB betreffende het jaar 2017 zijn verhoogd met 16,0%. De tarieven voor de OZB kunnen momenteel nog niet berekend worden aangezien de WOZ waarden nog niet volledig gewaardeerd zijn voor 2016.

1.2 Lastenontwikkeling

Hieronder wordt de lastenontwikkeling weergegeven voor een drietal situaties.

Uitgangspunt:

1. Alleenstaand, waarde van de woning is € 200.000

2016				2017	
Heffing:	Tarief:	Grondslag:	Oplegging:	Tarief:	Oplegging:
OZB	0,1079%	€ 200.000,00	€ 215,80	0,1252%	€ 250,30
Rioolheffing	€ 253,58		€ 253,58	€ 233,61	€ 233,61
Afvalstoffenheffing	€ 168,50	1 persoon	€ 168,50	€ 168,50	€ 168,50
Totaal:			€ 637,88		€ 652,41
Stijging lasten t.o.v. voorgaand jaar:				€ 14,53 2,3%	

Uitgangspunt:

2. Gezin, waarde van de woning is € 250.000

2016				2017	
Heffing:	Tarief:	Grondslag:	Oplegging:	Tarief:	Oplegging:
OZB	0,1079%	€ 250.000,00	€ 269,75	0,1252%	€ 312,90
Rioolheffing	€ 253,58		€ 253,58	€ 233,61	€ 233,61
Afvalstoffenheffing	€ 210,65	meerpersoons	€ 210,65	€ 210,65	€ 210,65
Totaal:			€ 733,98		€ 757,16
Stijging lasten t.o.v. voorgaand jaar:				€ 23,18 3,2%	

Uitgangspunt:

3. Gezin, waarde van de woning is € 400.000

2016				2017	
Heffing:	Tarief:	Grondslag:	Oplegging:	Tarief:	Oplegging:
OZB	0,1079%	€ 400.000,00	€ 431,60	0,1252%	€ 500,70
Rioolheffing	€ 253,58		€ 253,58	€ 233,61	€ 233,61
Afvalstoffenheffing	€ 210,65	meerpersoons	€ 210,65	€ 210,65	€ 210,65
Totaal:			€ 895,83		€ 944,96
Stijging lasten t.o.v. voorgaand jaar:				€ 49,13 5,5%	

*) voorlopig tarief, zie boven.

1.3 Belastingopbrengst

De totale eigen opbrengsten voor Scherpenzeel in 2017 zijn:

Belastingen, heffingen en rechten	Opbrengst	Percentage
Onroerende Zaakbelastingen	1.698.182	40,94%
Afvalstoffenheffing	733.853	17,69%
Rioolheffing	1.060.053	25,56%
Hondenbelasting	44.719	1,08%
Toeristenbelasting	116.910	2,82%
Leges burgerzaken	0	0,00%
Leges omgevingsvergunning	323.006	7,79%
Begraafrechten	139.269	3,36%
Opbrengst marktgelden	27.141	0,65%
Leges vergunningen APV etc.	3.865	0,09%
Leges kopieën e.d.	500	0,01%
Totaal	4.147.498	100,00%

1.4 Kostendekkendheid tarieven

Overheadkosten worden alleen doorberekend aan tarieven en grondexploitaties met een vastgesteld percentage over de toegerekende salariskosten. Het overheadpercentage wordt jaarlijks vastgesteld bij de begroting op basis van de rekenkundige uitkomst door de overheadkosten (taakveld 0.4) te delen door de totale salariskosten. Er vindt geen nacalculatie plaats. Het percentage overhead voor 2017 is vastgesteld op 67%.

Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle kosten voor deze tarieven, die maximaal kostendekkend mogen zijn, in één keer uit de uitvoeringsinformatie af te leiden.

Het BBV schrijft derhalve voor dat, conform artikel 10 lid c, in de paragraaf Belastingen en tarieven voortaan een overzicht wordt opgenomen hoe bij de berekening van tarieven (voor rechten) bewerkstelligd wordt dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden. Hiernaast wordt inzichtelijk welke beleidsuitgangspunten ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe die uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Dit geldt dus alleen voor de belastingen en rechten waarvoor uitsluitend kostendekkende tarieven mogen worden geheven, zoals bijvoorbeeld de rioolheffing.

Tabel berekening kostendekkendheid heffing riolering

Berekening kostendekkendheid heffing

Kosten taakvelden (incl. eventuele (omslag)rente)	805.692
Inkomsten taakvelden (excl. heffingen)	-736
Netto kosten taakveld	804.956

Toe te rekenen kosten

Overhead ¹ (incl. eventuele (omslag)rente)	98.956
BTW (rioolheffing)	156.142

Totale kosten	1.060.053
---------------	------------------

Opbrengst heffingen	1.060.053
---------------------	------------------

Dekkingspercentage	100%
--------------------	------

¹⁾ Voor de berekening van de overhead wordt u verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Tabel berekening kostendekkendheid heffing afval

Berekening kostendekkendheid heffing bij gelijkblijvend tarief

Kosten taakvelden (incl. eventuele (omslag)rente)	598.811
Inkomsten taakvelden (excl. heffingen)	-3.426
Netto kosten taakveld	595.384

Toe te rekenen kosten

Overhead ¹ (incl. eventuele (omslag)rente)	49.754
BTW (afval)	133.476

Totale kosten	778.615
---------------	----------------

Opbrengst heffingen	730.440
---------------------	----------------

Dekkingspercentage	94%
--------------------	-----

¹⁾ Voor de berekening van de overhead wordt u verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

2. PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Doel paragraaf weerstandsvermogen

Deze paragraaf geeft inzicht in de mogelijkheden die de gemeente heeft tegenvallers op te vangen zonder dat de uitvoering van het beleid in gevaar komt. Daarbij is een wezenlijk onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen het in beeld brengen van de (financiële) risico's die de gemeente loopt. Het weerstandsvermogen wordt namelijk concreet gemaakt door de weerstandscapaciteit van de gemeente te vergelijken met een financiële vertaling van de risico's. Niet alle risico's zijn financieel te kwantificeren. Een tweede doel van de Paragraaf weerstandsvermogen is het inzicht geven in de risico's, ook al worden ze niet direct betrokken in de rekenkundige benadering voor het weerstandsvermogen. Daarmee is deze paragraaf tevens de basis voor de risicobeheersing.

Weerstandscapaciteit

Wat is weerstandscapaciteit?

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die ingezet kunnen worden om tegenvallers op te vangen. Daarbij is een onderscheid te maken in een incidentele en een structurele weerstandscapaciteit.

1. De *structurele* component bestaat met name uit onbenutte belastingcapaciteit en capaciteit van de overige heffingen. Het verhogen van de inkomsten door belastingverhogingen kan worden benut als er geen andere mogelijkheden meer voorhanden zijn om deze tegenvallers op te vangen. Daarnaast bevat de begroting een structurele raming voor onvoorziene uitgaven.
2. De *incidentele* component bevat vrij aanwendbare reserves binnen het eigen vermogen van de gemeente en stille reserves in bezittingen. Deze middelen kunnen slechts eenmalig worden ingezet.

De genoemde onderdelen worden hieronder uitgewerkt.

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt alleen uitgegaan van de onbenutte belastingcapaciteit op de OZB. De opbrengsten voor de rioolheffing, afvalstoffenheffing en leges zijn namelijk in beginsel kostendekkend. Voor de berekening wordt het tarief gehanteerd dat van toepassing is bij een aanvraag op basis van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Voor 2017 is dit 0,1927% (percentage van de WOZ-waarde) volgens de meicirculaire 2016, voor zowel woningen als niet-woningen.

Onvoorziene uitgaven

In onze begroting is een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Dit bedrag is voor 2017 € 23.500,00. Hiervoor is € 2,50 per inwoner gehanteerd. Deze post is bedoeld om incidentele (kleinere) uitgaven op te vangen die zich lopende het jaar voordoen en die bij de opstelling van de begroting nog niet bekend waren.

Algemene reserve

In de Nota reserves en voorzieningen heeft de raad een minimale norm voor de vrij aanwendbare algemene reserve vastgesteld. Een minimale streefwaarde is 20% maar het absolute minimum is vastgesteld op 15% van de omzet¹. Per 1 januari 2017 is de geraamde stand van de algemene reserve € 6,3 miljoen. Het berekende minimum van de Algemene reserve bedraagt op basis van de begroting 2017 € 2,6 miljoen.

Stille reserves

Stille reserves maken onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Dit zijn zaken waarvoor geen (of slechts beperkte) boekwaarde aanwezig is maar die toch een zekere waarde in het economisch verkeer vertegenwoordigen. Hierbij zijn de WOZ-waardes 2016 gebruikt voor de Burg. Royaardslaan 2 en Willaerlaan 34. De actuele taxatiewaarde kan afwijken van de WOZ-waarde. De WOZ-waarde van zwembad 't Willaer is buiten beschouwing gelaten, omdat verkoop geen reële optie is.

Tabel 1 Overzicht weerstandscapaciteit

Per 1-1-2017			
Structureel	Onbenutte belastingcapaciteit:		
	- OZB woningen eigenaar	€	786.900
	- OZB niet-woningen eigenaar	€	84.300
	- OZB niet-woningen gebruiker	€	125.100
	Totaal onbenutte belastingcapaciteit	€	996.300
	Onvoorziene uitgaven	€	23.500
Totale structurele weerstandscapaciteit:		€	1.019.800
Incidenteel	Algemene reserve	€	6.377.523
	mutatie 2017	€	180.787-
	Raming saldo per 1-1-2017	€	6.196.736
	Minimale omvang	€	2.540.000-
		€	3.656.736
	Stille reserves:		
	- Ambtswoning (Burg. Royaardslaan 2	€	503.000
	- Willaerlaan 34	€	244.000
		€	747.000
Totale incidentele weerstandscapaciteit:		€	4.403.736

¹ Als omzet is gedefinieerd: de totale opbrengsten van de gemeente, gecorrigeerd voor mutaties op reserves en grondexploitaties.

Risico-inventarisatie

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, is naast de weerstandscapaciteit ook inzicht nodig in de omvang van risico's waarmee in de begroting geen rekening is gehouden en waarvoor geen verzekering is afgesloten.

Wat is een risico?

Een risico is het gevaar van het ontstaan van schade of verlies door interne of externe omstandigheden. Het betreft risicoposten waarvan de financiële omvang (nog) niet, of slechts bij benadering bepaald kan worden en waarvoor het niet zeker is of, en zo ja, wanneer het risico zich voordoet. Indien het risico wel concreet getaxeerd kan worden, is het beleid dat er een voorziening gevormd wordt ter dekking van de kosten.

Risico's in Scherpenzeel

In het onderstaande overzicht is inzicht gegeven in de risico's die in onze gemeente spelen. De risico's zijn ingedeeld in een zestal categorieën, (A t/m F) waarbij per geval is ingeschat welke kans er is dat het risico zich daadwerkelijk zal voordoen. Daarnaast is, waar mogelijk, een indicatie van de mogelijke financiële implicaties weergegeven. Dit wordt gedaan door de financiële grondslag van het risico, te vermenigvuldigen met één van de onderstaande kans factoren.

Kans dat risico zich voordoet:	Wegingsfactor
Minimaal	0,10
Beperkt	0,25
Reëel	0,50
Zeer reëel	0,75

Tabel 2 Risico-inventarisatie

Omschrijving	Kans	Grondslag	Bedrag incidenteel	Bedrag structureel
<i>A. Risico's uit juridische procedures en aansprakelijkheid</i>				
- Aansprakelijkheidsstellingen	Reëel	Onbekend		
- Juridische procedures	Reëel	€ 15.000	€ 7.500	
- Aanbestedingen	Minimaal	€ 192.170	€ 19.217	
<i>B. Risico's uit borgstellingen en gemeentegaranties</i>				
- Garantie geldlening Woonstede	Minimaal	€ 332.283	€ 33.228	
- Borgstelling Patrimonium (achtervang WSW)	Minimaal	€ 3.616.816	€ 361.682	
- Borgstelling Woonstede i.v.m. aankoop woningbedrijf	Minimaal	€ 3.088.249	€ 308.825	

Omschrijving	Kans	Grondslag	Bedrag incidenteel	Bedrag structureel
<i>C. Exploitatierisico's</i>				
- Regio Food Valley	Minimaal	€ 0	€ 0	
- VGGM	Minimaal	€ 0	€ 0	
- ODDV	Beperkt	€ 35.000		€ 8.750
- Grondexploitatie		€ 0	€ 0	
- Vennootschapsbelasting	Reëel	€ 18.000	€ 9.000	
- Gronden 't Voort	Reëel	€ 1.500.000	€ 750.000	
- Planschades bestemmingsplannen	Reëel	€ 50.000	€ 25.000	
- Bouwleges	Reëel	€ 40.000		€ 20.000
- Vandalisme	Reëel	€ 25.000		€ 12.500
- Exploitatie De Breehoek	Reëel	€ 20.000		€ 10.000
- Zwembad 't Willaer	Minimaal	€ 0		€ 0
- Beleid andere overheden	Minimaal	€ 0		€ 0
- Tegenvallers binnen de begroting	Reëel	€ 384.340		€ 192.170
- Algemene Uitkering	Zeër reëel	€ 123.000		€ 92.250
<i>- Sociaal Domein ten laste van specifieke uitkering</i>				
- Participatiewet reïntegratie	Reëel	€ 20.000		€ 10.000
- Participatiewet WSW	Reëel	ONBEKEND		€ 0
- Opheffing Permar	Reëel	€ 0		€ 0
- Wmo	Reëel	€ 45.000		€ 22.500
- Jeugdzorg	Reëel	€ 145.000		€ 72.500
- Sociaal Domein Uitkering	Reëel	€ 60.000		€ 30.000
<i>- Overige onderdelen programma Sociaal Domein</i>				
- Wmo schoonmaakondersteuning	Minimaal	€ 0		€ 0
- Inkomensvoorzieningen Participatiewet	Reëel	€ 0		€ 0
- Toename huisvesting statushouders	Reëel	€ 0		€ 0
<i>D. Risico's op eigendommen</i>				
- Diefstal, fraude, etc...	Minimaal	Eigen risico		
- Schade door brand, storm, etc...	Minimaal	Eigen risico		
<i>E. Risico's in samenhang met de bedrijfsvoering</i>				
- Personeel	Reëel	€ 20.000		€ 10.000
- Informatiebeveiligingsbeleid	Onbekend	Onbekend		Onbekend
- Strategische adviezen	Onbekend	Onbekend		Onbekend
<i>F. Vermogensrisico's</i>				
Totale financiële inschatting risico's			€ 1.514.452	€ 480.670

Toelichting op de risico-inventarisatie

A. Risico's uit juridische procedures en aansprakelijkheid

- **Overheidsaansprakelijkheidsrecht: nadeelcompensatie bij rechtmatige besluiten.** De Awb biedt grondslag voor de toekenning van schadevergoeding bij rechtmatige overheidsdaad. Op basis van historie wordt geen bedrag geraamd.
- **Overheidsaansprakelijkheidsrecht: nadeelcompensatie bij onrechtmatige besluiten.** In het kader van de Wet Nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige overheidsbesluiten dient bij onrechtmatig overheidshandelen de schade in beginsel in zijn geheel vergoed te worden. Op basis van historie wordt geen bedrag geraamd.
- **Schadevergoeding bij overschrijding redelijke termijn.** Hieronder valt het uitkeren van dwangsommen en eventuele schadevergoedingen op grond van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. Op basis van historie wordt geen bedrag geraamd.
- **Juridische procedures.** Bij juridische procedures op publiek- of privaatrechtelijk gebied kan externe ondersteuning nodig zijn bovenop de in de begroting geraamde basisbedragen. Gezien de ervaringen in het verleden is hiervoor € 15.000 opgenomen in deze risico-inventarisatie.
- **Risicoaansprakelijkheid van de gemeente als beheerder van de openbare ruimte.** Te denken valt hierbij aan schadeclaims als gevolg van vorstschade aan wegen, schade door bomen, speeltoestellen etc. Hiervoor geldt de afgesloten verzekering en het eigen risico van € 2.500,00 per schadegeval.
- **Aanbestedingen.** Bij aanbestedingstrajecten is vaak complexe regelgeving van toepassing. Het niet correct volgen van richtlijnen en procedures kan leiden tot juridische geschillen. Om de expertise op dit onderdeel te vergroten is de gemeente toegetreden tot stichting Inkoop Bureau Midden Nederland (IBMN). Hiermee is meer kennis in huis gehaald om een kwaliteitsimpuls te geven aan het inkoop-en aanbestedingsproces. Mede gelet hierop wordt het risico op procedures op minimaal ingeschat. Als grondslag voor de kwantificering wordt 1% van het begrotingstotaal gehanteerd.

B. Risico's die uit voortvloeien uit borgstellingen en gemeentegaranties

- **Borg- en garantstellingen.** De gemeente staat borg voor een bedrag van € 3,5 miljoen in verband met de door Woonstede aangegane geldleningen voor de aankoop van het gemeentelijk Woningbedrijf. De risico's van borgstellingen aan Woonstede zijn minimaal aangezien het woningbezit van de woningcorporatie als onderpand dient. Hiernaast heeft de gemeente de achtervangpositie ingenomen van door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw gegarandeerde geldleningen. Voor Woonstede bedraagt deze borgstelling € 0,6 miljoen. Een vergelijkbare positie is van toepassing voor de borgstelling van afgerond € 3,6 miljoen aan woningcorporatie Patrimonium te Veenendaal ten behoeve van de sociale woningbouw in het plan Gelderse Roos. Per onderdeel wordt een risico van 10% opgenomen.

C. Exploitatierisico's

- **Regio FoodValley.** Bij samenwerking in de regio wordt soms een beroep gedaan op solidariteit. Het leveren van de gevraagde ambtelijke capaciteit kan leiden tot het bijstellen van onze 'binnen gemeentelijke' prioriteiten dan wel tot het betalen van een financiële compensatie zodat capaciteit elders kan worden betrokken. Tot op heden geen financieel beslag.

- **VGGM.** Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden is een gemeenschappelijke regeling van een 16-tal gemeenten. Dat betekent dat deze gemeenten tezamen verantwoordelijk zijn voor de financiële positie. Gezien de financiële positie wordt er geen financieel risico opgenomen.
- **OddV.** De gemeentelijke bijdrage aan de OddV verandert van inputfinanciering naar outputfinanciering. Gemeente betaalt wat de OddV uitvoert. De gemeentelijke bijdrage kan sterk gaan fluctueren. Voor de stijging van kosten lopen wij risico, waarvoor 10% van de bijdrage wordt opgenomen.
- **Grondexploitatie.** In de grondexploitatie zijn risico's per complex gedefinieerd. De wegingsfactor is hier al in opgenomen. Het gekwantificeerde risico bedraagt € 379.500,00. De reserve grondexploitatie kan dit risico opvangen. Dit wordt per jaar beoordeeld. Zodra dit niet het geval is, wordt het verschil opgenomen in deze paragraaf.
- **Wet vennootschapsbelasting.** Naar verwachting heeft invoering van deze wet met ingang van 2016 negatieve gevolgen voor de grondexploitatie. De resultaten op de grondexploitatie zijn op dit moment voldoende om de prognose van de afdracht te kunnen betalen. Echter, de berekening is nog niet door de Belastingdienst goedgekeurd. Voor 2017 wordt een risicobedrag opgenomen van € 18.000,00.
- **Gronden 't Voort.** Complex het Voort is niet in exploitatie genomen. De hoogte van de boekwaarde voldoet momenteel niet aan de eisen van het BBV. Als het complex niet uiterlijk in 2018 in exploitatie wordt genomen dient te worden afgeboekt. Het risico bedraagt ca. € 1.500.000,00 incidenteel.
- **Planschades bestemmingplannen.** Het wijzigen van een bestemmingsplan kan leiden tot planschadeclaims. Anders dan bij bouwprojecten is geen verhaal bij derden mogelijk. Om inzichtelijk te maken in hoeverre planschadeclaims zouden kunnen leiden tot concrete claims worden planschaderisicoanalyses opgesteld. Voor wat betreft de nieuwbouwplannen in Zuid is in de grondexploitatie geen rekening gehouden met planschade. Voor planschades wordt een bedrag van € 50.000,00 opgenomen.
- **Bouwleges.** De inkomsten uit bouwleges zijn gebaseerd op de woningbouwplanning van 50 woningen per jaar. Uit lokaal onderzoek is naar voren gekomen dat er behoefte bestaat aan 35-50 woningen per jaar. Het risico bestaat dat de afzet van nieuwbouw stagneert waardoor er minder woningen gebouwd gaan worden. Als risico wordt hiervoor € 40.000 opgenomen.
- **Vandalisme.** Uitgaven voor vandalisme zijn structureel beperkt in de begroting opgenomen. De kosten zijn per geval vaak hoog en fluctueren. Er wordt € 25.000,00 opgenomen.
- **Exploitatie De Breehoek.** Het huidige structurele subsidieniveau van Kulturhus De Breehoek staat op € 39.000,00. Ondanks het gekozen toekomstperspectief kunnen mogelijk nieuwe financiële tekorten ontstaan. Als risico nemen we 50% van de jaarlijkse subsidie.
- **Exploitatie zwembad 't Willaer.** Met de investeringen die sinds 2005 gedaan zijn en de huidige subsidie wordt er vanuit gegaan dat het goed mogelijk en verantwoord is het zwembad te blijven exploiteren voor de komende 10 jaar.
- **Beleid andere overheden.** Het is reëel dat bezuinigingen door de landelijke overheid of de provincie leiden tot kostenstijgingen bij de gemeente. Een voorbeeld is de afname van de Brede doelmitteling wegen. Het effect blijft tot op heden voor Scherpenzeel beperkt.
- **Tegenvallers binnen de begroting.** Hoewel er reëel geraamd wordt, kunnen zich naast de reeds in deze paragraaf genoemde zaken, ontwikkelingen voordoen die een nadelige invloed hebben op het begrotingsresultaat. De afgelopen jaren is de lucht uit de begroting gehaald. Daardoor is de kans op overschrijdingen vele malen hoger dan de kans op onderschrijdingen. Dit blijkt uit financiële rapportages over de afgelopen jaren. Als grondslag voor de risico-inschatting wordt gehanteerd 2% van het begrotingstotaal. Hierbij

kan het gaan om hogere kosten, incidentele uitgaven of open-einde regelingen.

- **Inkomsten Gemeentefonds**

De algemene uitkering uit het gemeentefonds vormt voor bijna 50% onze inkomstenbron. De algemene uitkering is gekoppeld aan de rijksbegroting ('Samen de trap op en af'). Daarmee draagt de gemeente ook weer het risico van onderbesteding door de rijksoverheid en de effecten van de loon- en prijsstijgingen op de rijksbegroting. Als risico houden wij daarom voorlopig 2% van de totale Algemene uitkering aan.

Risico's Sociaal domein programma 6

- **Uitgaven Sociaal domein onderdeel re-integratie.** Er bestaat het risico van toename van re-integratie kosten aangezien het aantal uitkeringsgerechtigden stijgt. Het risico berekenen we structureel op € 20.000,00.
- **Uitgaven Sociaal domein onderdeel WSW.** De WSW wordt afgebouwd en de subsidie daalt de komende jaren. Hiernaast wordt conform de wet de werkgemeente de betalende gemeente. Het is nu onzeker voor hoeveel werknemers de gemeente financieel verantwoordelijk wordt.
- **Opheffing Permar.** Nog niet alle kosten voor Scherpenzeel in verband met opheffing Permar zijn bekend. Tot het moment dat alle kosten definitief bekend zijn, wordt gerekend met het jaarlijks exploitatietekort. Voor 2017 is dit opgenomen in de begroting.
- **Uitgaven Sociaal domein onderdeel Wmo.**

Stabiel cliëntenbestand

Na invoering duurt het enige jaren voordat zicht is op een redelijk stabiel cliëntenbestand. Hierdoor kunnen uitgaven lastig meerjarig worden geraamd.

WLZ

De invoering van de Wlz is nog onzeker en ook de verrekening met het budget.

Schaalgrootte

Een kleine gemeente als Scherpenzeel blijft in die zin kwetsbaar dat, in verhouding, geringe verschuivingen in cliëntaantallen en/of een nieuwe cliënt met een zware zorgvraag, kunnen leiden tot een relatief grote toename van de uitgaven. De noodzakelijke ondersteuning van een meervoudig beperkte cliënt kan rond de € 75.000 per jaar kosten. Het aanleggen van een buffer om deze ontwikkelingen op te kunnen vangen is daarom noodzakelijk. Voor bovengenoemde risico's wordt het risico berekend op € 45.000,00.

- **Uitgaven Sociaal domein onderdeel Jeugd.**

Zorggebruik GGZ

De vraag naar Jeugd-GGZ (Geestelijke gezondheidszorg) bleek in Scherpenzeel verhoudingsgewijs hoog. Er worden diverse acties ondernomen om de instroom in de GGZ verder te beperken. Uitwerking hiervan staat nog niet vast.

De transformatie komt onvoldoende uit de verf

We krijgen in de toekomst minder geld voor de uitvoering van de Jeugdwet. Daarom moeten we inzetten op de inhoudelijke vernieuwing van de zorg. Het blijft onzeker of de uitvoering van transformatieplannen leidt tot daling van de uitgaven.

Incidenten

Het kan zijn we geconfronteerd worden met schrijnende gevallen van hulpbehoevenden of dramatisch afgelopen onveilige situaties. We laten niemand tussen wal en schip vallen. Dat kan gepaard gaan met extra uitgaven.

Zorgaanbieders gaan failliet

Als zorg niet door andere gecontracteerde zorgaanbieders kan worden overgenomen, dan kan dat kostenverhogend werken.

Schaalgrootte

Een kleine gemeente als Scherpenzeel blijft in die zin kwetsbaar dat, in verhouding, geringe verschuivingen in diëntaantallen en/of een nieuwe cliënt met een zware zorgvraag, kunnen leiden een relatief grote toename van de uitgaven. De noodzakelijk ondersteuning van een meervoudig beperkte cliënt kan rond de

€ 75.000 per jaar kosten. Het aanleggen van een buffer om deze ontwikkelingen op te kunnen vangen is daarom noodzakelijk. Voor bovengenoemde risico's wordt het risico berekend op € 45.000,00.

Kwetsbaarheid lokaal team

Medewerkers zijn geregistreerd als jeugdzorgprofessional. We zijn bezig om een sluitend netwerk voor jeugdhulp in te richten via ons Lokale ambulante Team, waar ook intervisie en casuïstiek bespreking plaatsvindt. We blijven altijd risico lopen op uitval of onvoldoende deskundigheid. Hiervoor wordt het risico berekend op € 100.000,00.

Inkomsten uitkering Sociaal domein.

In verband met de decentralisaties is de sociaal domein uitkering toegevoegd aan de inkomsten van circa € 3 miljoen. Gezien de bezuinigingen op het sociaal domein is het een risico of het sociaal deelfonds voldoende zal zijn om alle bijbehorende uitgaven te dekken. Op dit moment worden geen nieuwe rijksbezuinigingen verwacht. Als risico houden wij daarom voorlopig 2% aan van de uitkering Sociaal domein.

Overige onderdelen programma 6

- **Uitgaven Wmo onderdeel hulp in de huishouding.** De schoonmaakondersteuning is voor een gedeelte afgebouwd maar blijft bestaan. We lopen risico op het aantal cliënten dat hiervan gebruik maakt. De afgesproken tarieven kunnen ook wijzigen. Vanaf 2016 lijkt de begrote afbouw gerealiseerd te kunnen worden.
- **Inkomensvoorzieningen (uitgaven Participatiewet).** De gemeente is risicodragend voor het verstrekken van de bijstandsuitkeringen. De rijksuitkering is onvoldoende vanwege stijgende uitkeringslasten. We zien de uitkeringslasten stijgen, zodat we een beroep moeten doen op de vangnetuitkering. De eigen bijdrage voor 2017 is opgenomen in de begroting.
- **Toename statushouders in gemeente.** Met de vluchtelingenstroom neemt in deze gemeente het aantal te huisvesten statushouders toe. Dit brengt kosten met zich mee op het gebied van huisvesting, scholing, uitkeringslasten en re-integratie. Op dit moment zijn er voldoende middelen beschikbaar gesteld. Meerjarig kan dit echter niet worden gesteld.

D. Risico's op eigendommen

De waarde van gemeentelijke eigendommen wordt beschermd tegen risico's door middel van verzekeringen. De polissen van de diverse verzekeringen worden regelmatig geactualiseerd. Het risico bedraagt het maximale eigen risico bij schades.

E. Risico's in samenhang met de bedrijfsvoering

- **Personeel.** Wij zijn een kleine gemeente met een, gerelateerd aan de grootte en bestuurlijke opgaven, krap bemeten personeelsbestand. Daarom kan de voortgang van de werkzaamheden grote hinder ondervinden bij ziekte en vacatures. De post voor ziektevervanging is momenteel verhoogd.
- **Informatiebeveiliging.** De bedrijfsvoering van de gemeente is voor een groot deel afhankelijk van de automatisering. Bovendien worden binnen de gemeente veel vertrouwelijke gegevens bijgehouden en verwerkt, Datalekken kunnen grote financiële gevolgen hebben.
- **Strategische adviezen/projectleiders.** Veel medewerkers voeren meerdere taken uit. We hebben regelmatig onvoldoende expertise. Hiernaast is het een belemmering om nieuw personeel aan te trekken die in staat zijn meerdere taken uit te voeren. Voor nieuwe taken is regelmatig onvoldoende capaciteit.

Weerstandscapaciteit en risico's: conclusie

De gemeente wordt geconfronteerd met verschillende risico's. Deze risico's zijn geïnventariseerd in bovenstaand overzicht waarbij zoveel mogelijk een inschatting is gemaakt van de financiële implicaties. Door de wegingssystematiek is het mogelijk om de kwantificering van de risico's te vergelijken met het beschikbare weerstandsvermogen. De volgende conclusies kunnen worden getrokken:

- Een groot deel van de geïnventariseerde risico's heeft incidentele gevolgen. De *incidentele risico's* worden becijferd op een normbedrag van bijna € 1,5 miljoen. Onze incidentele weerstandcapaciteit is berekend op circa € 4,4 miljoen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat onze incidentele weerstandcapaciteit op voldoende niveau ligt.
- Het normbedrag voor de *structurele risico's* is berekend op circa € 500.000,00. De structurele weerstandscapaciteit is circa 1 miljoen. Ook hiervoor geldt dat er voldoende structureel weerstandsvermogen aanwezig is.

F. Kengetallen

Conform het BBV is het verplicht een aantal kengetallen op te nemen in deze paragraaf. In de volgende tabel worden de kengetallen genoemd en toegelicht hoe deze bepaald worden.

Toelichting kengetallen	
Netto schuldquote	De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Bij leningen kan er onzekerheid bestaan of ze allemaal terug worden betaald. Daarom wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de verstrekte leningen.
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	
Solvabiliteitsratio	Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.
Structurele exploitatieruimte	De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten uitgedrukt in een percentage.
Kengetal grondexploitatie	Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

De doelstelling van het opnemen van deze kengetallen is dat de gemeenteraad gemakkelijker inzicht krijgt in de financiële positie van de gemeente en hiermee rekening houdt bij besluiten met financiële consequenties. Naast de begroting/exploitatie is namelijk ook de financiële (vermogens)positie van belang.

Naast het opnemen van de uitkomst van de kengetallen vindt er ook een *beoordeling* plaats van deze kengetallen. Er is geen landelijke norm bekend. Er is voor gekozen om deze kengetallen te beoordelen aan de normering zoals de Provincie Gelderland deze hanteert (Brief Provincie Gelderland 7 oktober 2015). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen categorie A, B en C. Categorie A geldt als minst risicovol en Categorie C als meest risicovol.

Normering Provincie Gelderland			
	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130 %	> 130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50 %	< 20%
Structurele exploitatieruimte (Begroting en meerjarig)	Begr en MRJ > 0%	Begr of MRJ > 0%	Begr en MJR < 0%
Kengetal grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	< 95%	95-105%	> 105%

De uitkomst en de beoordeling van de kengetallen

<i>Kengetallen gemeente Scherpenzeel</i>						
	Rekening 2015		Begroting 2016		Begroting 2017	
Netto schuldquote	-3%	A	40%	A	28%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-25%	A	12%	A	3%	A
Solvabiliteitsratio	84%	A	66%	A	76%	A
Structurele exploitatieruimte	-1%	C	0,9%	A	2,4%	A
Kengetal grondexploitatie	19%	A	38%	C	24%	B
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	102%	B	102%	B	106%	C

Conclusie uitkomst en beoordeling

Hieronder wordt per kengetal een korte toelichting gegeven op de uitkomst en beoordeling van de kengetallen.

- Zowel de netto schuldquote (met en zonder correctie voor alle verstrekte leningen) en de solvabiliteitsratio laten een prima ontwikkeling zien. Dit komt doordat er relatief weinig schulden zijn. Alle drie zijn als zeer goed aan te merken.
- Het kengetal van de structurele exploitatieruimte laat in 2017 een positief beeld zien. Hierin zijn alleen de structurele baten en lasten opgenomen. Dit is conform het beeld van het begrotingssaldo.
- Het kengetal van de grondexploitaties neemt in 2017 toe door de investeringen in het project Akkerwinde, dit is conform begroting. Hierdoor verslechtert tijdelijk de verhouding van de boekwaarde van de gronden ten opzichte van de totale exploitatie. Ten opzichte van de begroting 2016 verbetert het kengetal doordat complex 't Voort niet meer onder de grondexploitaties staat geboekt.
- De woonlasten zijn boven landelijk niveau. Het tarief voor de OZB is gestegen, wat hiervan de oorzaak is. Overigens wordt het Scherpenzeels tarief van 2017 afgezet tegen het landelijk gemiddelde tarief van 2016, omdat het landelijk gemiddelde tarief over 2017 nog niet bekend is. Het is aannemelijk dat dit landelijk gemiddelde tarief in 2017 ook stijgt, waardoor de score op dit kengetal positiever zou uitpakken.

3. PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

3.1 Beleidskader

Het onderhoud van kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheerplannen. Over het algemeen worden de jaarlijkse lasten behorende bij het beheerplan constant gehouden door gebruik te maken van een voorziening.

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de bestaande en geplande beheerplannen en de financiële consequenties, inclusief de vertaling daarvan in de begroting en jaarrekening. Het uitgangspunt is dat er voldoende middelen beschikbaar zijn in de diverse voorzieningen, zodat er op termijn geen achterstallig onderhoud en/of kapitaalvernietiging ontstaat.

3.2 Beheersplannen per categorie

3.2.1 Wegen en openbare verlichting

Wegenonderhoud

Voor de periode 2016-2020 staat groot asfaltonderhoud gepland. In de periode 2016-2017 gaat het om een bedrag van € 142.000,-. In de periode 2018-2020 gaat het om een bedrag van € 121.500,-. Het onderhoud aan de elementenverharding is gekoppeld aan de rioleringsprojecten. In 2017 gaat het om Glashorst (€ 141.500,-) en in 2018 om de Holevoetlaan (€ 222.500). Tenslotte zal in 2019 de Eikenlaan (€ 190.000,-) worden voorzien van nieuwe bestrating waarbij tegelijk de problematiek met de bomen en riolering zal worden opgelost.

Voor de Glashorst en de Holevoetlaan is al een uitgewerkt plan. Voor de Eikenlaan is dit niet het geval. De geraamde kosten zijn voor de Eikenlaan gebaseerd op volledige kap van de bomen. Mocht de wens er zijn om een deel van de bomen te behouden (bv aan de noordzijde) dan dienen hiervoor aanvullende middelen gereserveerd te worden.

Openbare Verlichting

In 2016 heeft de grootschalige vervanging en het opknappen van de te handhaven verlichting plaatsgevonden. In de periode 2017-2024 zal uitsluitend kleinschalige vervanging plaatsvinden om het areaal in goede/veilige staat te houden en het aantal storingen laag te houden.

3.2.2 Groen

Plantsoenen

Het vervangen van plantsoenen wordt gecombineerd met de aanplant van bomen. Afhankelijk van de jaarlijkse renovatieplannen wordt aanplant van plantsoenen medegefinancierd uit het budget voor boomonderhoud.

Beheerniveau

Het plantsoen wordt beheerd volgens de RAW-systematiek. Referentie hierbij is de landelijke standaard voor onderhoudsniveaus voor de openbare ruimte gebundeld in de "Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte" van het CROW. In tabel 3.1 "kwaliteitsniveaus plantsoenen per groentype" staat omschreven welke kwaliteitsniveaus er in 2017 gelden.

Tabel 3.1 kwaliteitsniveaus plantsoenen per groentype

Groentype (plantsoenen)	Kwaliteitsniveau
Zwerfafvalbeheersing	B
Boomspiegels (onkruid)	A
Bosplantsoen (onkruid)	C

Bosplantsoen (randen snoei)	A
Bosplantsoen (overige snoei)	Frequentie eens per 3 jaar
Bodembedekkers en vaste planten (onkruid)	A
Bodembedekkers en vaste planten (randen snoei)	A
Bodembedekkers en vaste planten (overige snoei)	B
Sierheesters (onkruid)	A
Sierheesters (randen snoei)	A
Sierheesters (overige snoei)	B
Rozen (onkruid)	A
Rozen (snoei)	B
Hagen (onkruid)	A
Hagen (snoei)	Frequentie 3 keer per jaar
Gazon maaien	B

Kwetsbare groentypen zoals Bodembedekkers en vaste planten, Sierheesters, Rozen en Hagen worden ten aanzien van onkruidbeheer op A-niveau gehouden om kapitaalvernietiging te vermijden. Bij andere groentypen en maatregelen kunnen lagere beheerniveaus zonder grote investeringen gemakkelijk teruggedraaid worden.

Begraafplaatsen

Het beheer van de begraafplaatsen wordt uitgevoerd in coproductie door de gemeentelijke Buitendienst en Permar.

In tabel 3.2 "kwaliteitsniveaus plantsoenen per groentype begraafplaatsen" staat omschreven welke kwaliteitsniveaus er in 2017 gelden. Met het terugschroeven van het beheerbudget voor 2017 is voor renovatie van de asfaltverhardingen en gebouwen geen budget meer beschikbaar. Vanwege de beperkte omvang is geen aparte voorziening gecreëerd. Op moment van renovatie of vervanging zal daarvoor een aparte budgetaanvraag gedaan moeten worden.

Tabel 3.2 kwaliteitsniveaus plantsoenen per groentype begraafplaatsen

Groentype (begraafplaatsen)	Kwaliteitsniveau
Bosplantsoen (onkruid)	C
Overige groentypen (onkruid)	A
Gazon maaien	A

Boomonderhoud

De bomenstructuur van Scherpenzeel is één van de belangrijkste kernkwaliteiten van het dorp. Op middellange termijn (5 tot 20 jaar) dienen afhankelijk van de groeiontwikkeling diverse oude lanen verjongd te worden. Hierbij is eventuele vervanging van riolering leidend. Conform vastgesteld Bomenstructuurplan wordt vanaf 2017 een voorziening gecreëerd. Toekomstige investeringen ten aanzien van vervanging wordt hieruit gefinancierd. In de voorziening wordt jaarlijks € 17.500,- gestort.

Het boomonderhoud in de gemeente Scherpenzeel wordt planmatig uitgevoerd. Het onderhoudsbestek dient in 2017 opnieuw aanbesteed te worden. Elk jaar worden alle bomen geïnspecteerd op veiligheid en actuele snoei-behoefte. Deze jaarlijkse inspectie vormt de basis voor het jaarlijkse snoeiplan.

Sportvelden De Bree

Voor dagelijks onderhoud van de voetbal- en hockeyvelden, lichtmasten en de beregeningsinstallatie is in totaal € 53.379,- beschikbaar voor 2017 in de gemeentelijke begroting. De jaarlijkse stortingen in de voorzieningen zijn in 2017 respectievelijk € 74.430 voor de velden en € 28.324 voor de gebouwen. Deels wordt dit betaald uit de gebruikersvergoeding door de sportverenigingen.

Cruijff-Court

In 2015 is een Cruijff-Court gerealiseerd. Het dagelijks beheer wordt gefinancierd uit het budget voor speelplaatsen. Voor vervanging is geen voorziening beschikbaar. Op moment van renovatie dient daarvoor een aparte budgetaanvraag gedaan te worden.

3.2.3 Water

Onderhoud en beheer watergangen en vijver

Het te onderhouden watergang areaal in Scherpenzeel is ca. 80 km. Op basis van het 'Beheer- en onderhoudsplan stedelijk water Scherpenzeel (2010-2015)' en de schouwkaart van het waterschap voor Scherpenzeel wordt het onderhoud van watergangen, vijvers en duikers binnen de bebouwde kom en in het buitengebied van Scherpenzeel jaarlijks uitgevoerd. Het contract voor het onderhoud van de watergangen, vijvers en duikers geldt tot 31 december 2016. Het onderhoudsbestek dient in 2017 opnieuw aanbesteed te worden.

Het gras in de wegbermen en de waterplanten (vooral ritten) in watergangen groeien tegenwoordig aanzienlijk sneller vanwege onder andere klimaatverandering (warmere seizoenen). Als gevolg hiervan is het nodig om de wegbermen en taluds van de watergangen meerdere malen per jaar te maaien dan de normale cyclus van 2 keer per jaar, zoals aangegeven in het maaibestek.

Baggerplan

In 2014 is samen met het waterschap een baggerplan (2014 -2020) Scherpenzeel, inclusief raming van de baggerkosten, opgesteld. Dit plan wordt de leidraad voor het uitvoeren van de baggercyclus. De baggerkosten zijn structureel opgenomen in het Afvalwaterplan (AWP) 2013-2017. In 2017 wordt een aantal kleine watergangen gebaggerd en baggerwerken op grote schaal worden na 2020 opgestart.

Onderhoud houten bruggen en vlonders

Er zijn 7 openbare houten fietsers- /voetgangersbruggen en twee vlonders in Scherpenzeel die door de gemeente dienen te worden onderhouden. Enkele openbare bruggen en vlonders dienen binnen 2-3 jaar gerepareerd of vervangen te worden. In 2017 is de vervanging van een houten fietsersbrug gepland.

Grondwater en grondwatermeetnet

Scherpenzeel heeft relatief hoge grondwaterstanden. Om de gemeentelijke grondwaterzorgtaak adequaat te kunnen invullen is inzicht in de grondwatersituatie nodig. Hiervoor is er binnen de bebouwde kom van Scherpenzeel een uitgebreid grondwatermeetnet met 27 meetpunten opgericht. Het onderhoud van dit grondwatermeetnet was gezamenlijk met buurgemeenten via het Platform Water Vallei en Eem voor tien jaar (2013-2023) aanbesteed. In het AWP (2013-2017) zijn de kosten voor jaarlijks onderhoud / beheer van dit grondwatermeetnet opgenomen.

3.2.4 Riolering

Onderhoud en beheer rioleringssysteem

Het goed functioneren van deze infrastructuur is van essentieel belang voor de onbelemmerde afvoer van (afval)water en om water op straat te voorkomen. De jaarlijkse onderhouds- en beheerkosten voor het rioleringssysteem zijn structureel opgenomen in het AWP (2013-2017).

Samenwerken met de buurgemeenten en in het Platform Water

Gemeente Scherpenzeel werkt al jaren samen met de gemeente Woudenberg en het Waterschap Vallei en Veluwe aan een goed functionerende (af-

val)waterketen. Op zuiveringskring niveau gebeurt de samenwerking tussen de drie partijen onder het Afvalwaterteam (AWT) "Zuiveringskring Woudenberg". Op regionaal niveau werkt onze gemeente via het 'Platform Water Vallei en Eem' samen met andere gemeenten in de regio. In het kader van samenwerking wordt er jaarlijks een aantal onderhoudsactiviteiten uitgevoerd op basis van een vastgesteld jaarplan op het vlak van riolering en water in de gemeentegebieden. De activiteiten zijn gebaseerd op de investerings- en onderhoudsprojecten en maatregelen genoemd in het AWP (2013-2017). De kosten voor het uitvoeren van de activiteiten van het AWT en via het Platform Water voor 2017 worden gedekt uit het AWP (2013-2017).

Bij het actualiseren en opstellen van een nieuw Afvalwaterplan in 2017 worden de kosten voor het onderhoud en beheer van de infrastructuur van (afval)water en riolering herzien en de nieuwe begroting wordt opgenomen in het nieuwe Afvalwaterplan (2018-2022).

3.2.5 Gebouwen

Gemeentelijke gebouwen

De doelstelling van de beheerplannen is om de conditie van de gemeentelijke gebouwen te bewaken, achterstallig onderhoud te voorkomen en inzicht te hebben in de noodzakelijke instandhoudingskosten over een langere periode. De gebouwen waarvoor beheerplannen zijn opgesteld omvatten:

- Toren NH-kerk
- Brandweerkazerne/gemeentewerkplaats
- Buitenplaats
- de Villa
- Kleedgebouwen sportaccommodaties

In 2013 zijn de beheerplannen opnieuw opgesteld (behoudens die van de ambtswoning en de toren NH-kerk). De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de begroting 2017-2020. Begin 2016 is voor de Toren een instandhoudingsplan inclusief begroting voor een periode van 6 jaar opgesteld. Op basis van dit onderhoudsplan is subsidie aangevraagd bij de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed. Voor de kleedgebouwen zijn de beheerplannen in 2015 opnieuw opgesteld. Aan de onderhoudsvoorzieningen worden in 2017 de volgende bedragen toegevoegd:

- Ambtswoning	€	0,-
- Brandweergarage/werkplaats	€	30.000,-
- Toren NH-kerk	€	6.337,-
- Buitenplaats	€	18.000,-
- Villa	€	22.000,-
Sportaccommodaties	€	28.324,-
	€	104.661,-

Voor het onderhoud worden in de meerjarenperiode 2017-2020 de volgende onderhoudskosten geraamd:

		2017	2018	2019	2020
- Ambtswoning burgemeester	€	1.500	1.500	1.500	1.500
- Brandweergarage/werkplaats	€	31.100	21.100	17.400	133.000
- Toren NH-kerk	€	3.000	500	14.500	1.700
- Villa	€	24.200	64.500	3.100	145.000
- Buitenplaats	€	22.500	4.600	6.000	17.000
Sportaccommodaties	€	6.800	23.000	23.000	40.500
Totaal	€	89.100	115.200	64.000	338.700

Deze bedragen worden rechtstreeks ten laste van de onderhoudsvoorzieningen gebracht.

Overzicht beheerplannen, planperiodes en financieringswijze

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Herziening	Financiering
Wegen	Rapportage wegen	2016-2025	2020	Reserve wegen
	Openbare verlichting	2015-2024	2019	Reserve lichtmasten
	GVVP	2012-2016	2016	Reserve GVVP
Groen	Notitie beheer plantsoenen	2008	-	Exploitatie
	Bomenstructuurplan	2016-2040	-	Exploitatie
	Notitie beheer Begraafplaatsen	2008	-	Exploitatie
	Sportvelden De Bree	2016-2020	2020	- Exploitatie - Voorziening sportvelden De Bree
Water	Baggerplan	2014-2020	2020	Exploitatie
	Grondwaterbeleidplan	Nog vast te stellen (2016).	-	Reserve riolering
	Grondwaterbeheerplan	Nog vast te stellen (2016).	2022	Reserve riolering
Riolering	Riolering (AWP)	2013-2017	2017	Reserve riolering
Gebouwen	Gebouwen	2014-2023	2017	Onderhoudsvoorziening
	Onderwijsgebouwen	2008-2017	-	Reserve Nieuwbouw onderwijsgebouwen
	Sportaccomodaties	2016-2025	2020	Voorziening Sportaccomodaties de Bree

4. PARAGRAAF FINANCIERING

4.1 Wat is financiering?

Voor alles wat de gemeente doet is geld nodig. De treasuryfunctie houdt zich bezig met het financieren van de gemeentelijke activiteiten. Hierbij kan het nodig zijn dat (soms tijdelijk) geld geleend moet worden. Maar anders dan de term financiering suggereert, kan het ook zo zijn dat er geld aanwezig is dat niet direct nodig is. Vanwege het verplichte schatkistbankieren zijn de mogelijkheden hiervoor zeer beperkt. Om de risico's rond vermogenstransacties te beheersen is er treasurybeleid. Dit beleid is verwoord in een zogenaamd treasurystatuut.

4.2 Treasurystatuut

Op basis van de Wet Fido¹ moet elk decentraal overheidslichaam een treasurystatuut hebben. Het Treasurystatuut is in 2014 geactualiseerd, waarbij tevens de wetwijzigingen rond het schatkistbankieren en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) zijn betrokken.

In het statuut is vastgelegd dat de treasuryfunctie van de gemeente dient tot:

- het zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde geldmiddelen tegen acceptabele condities (beschikbaarheid);
- het beheersen en bewaken van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen van de gemeente zijn verbonden (risicominimalisatie);
- het minimaliseren van de kosten van het beheer van de geldstromen en financiële posities (kostenminimalisatie);
- het optimaliseren van het rendement van beschikbare liquide middelen binnen de kaders van de in dit statuut opgenomen limieten en richtlijnen (rendemaximalisatie).

Verder wordt uitgewerkt:

- Onder welke voorwaarden het college ter uitoefening van de publieke taak leningen kan aangaan, middelen uitzetten en garanties verstrekken;
- Hoe de diverse risico's beheerst worden;
- Hoe de geldstromen op elkaar worden afgestemd om kosten te beperken en opbrengsten te optimaliseren;
- Hoe de verantwoordelijkheden liggen tussen college en raad en welke bevoegdheden en functiescheidingen in de ambtelijke organisatie worden vastgelegd;

Uiteraard wordt daarbij aangesloten bij de wettelijke regelingen.

4.3 Beleggingen

De gemeente heeft geen obligaties meer in bezit.

4.4 In- en externe ontwikkelingen/rentevisie

Externe invloeden - rentevisie²

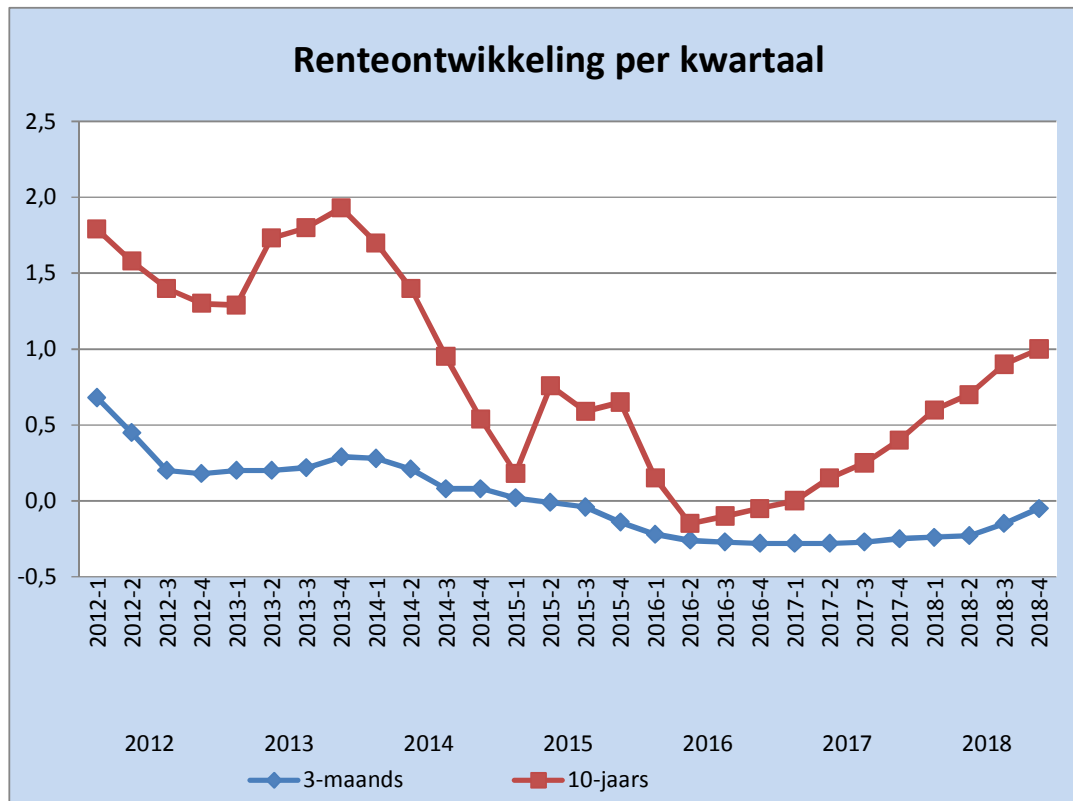
Factoren van 'buiten en van binnen' zijn van invloed op de treasuryfunctie. Bij invloeden van buiten gaat het vooral om de rentestand. Iets waar de gemeente geen invloed op heeft. In dit kader schetsen we kort de economische context.

¹ Wet Financiering Decentrale Overheden

² Voor deze paragraaf is gebruik gemaakt van: Economisch beeld (BNG Bank), Voorlopige augustusraming 2016 (CPB).

De Nederlandse economie groeit dit en volgend jaar met respectievelijk 1,7% en 1,6%. Als gevolg van de Brexit wordt de groei geremd. De werkgelegenheid stabiliseert in 2017 en het overheidstekort neemt af.

De ECB probeert zowel de kredietverlening als de inflatie te stimuleren. De officiële rente¹ bedraagt nog steeds 0,00% en de verwachting is dat deze op korte termijn niet zal stijgen. De ECB zal een ruim monetair beleid blijven voeren. Hieronder is het verloop van de korte en de lange rente weergegeven op basis van de prognoses van de ING².

De huidige rentesituatie is niet erg gunstig voor de renteopbrengsten. De renteopbrengsten voor korte uitzettingen blijven laag. De vergoeding die voor het schatkistbankieren wordt ontvangen is nihil.

Door de lage rente is het tegelijk mogelijk goedkoop middelen aan te trekken. In 2017 komt de vraag over het aantrekken van aanvullende financiering aan de orde.

Interne invloeden – liquiditeitsprognose

Bij interne invloeden gaat het om zaken die invloed hebben op de behoefte aan geldmiddelen, op korte en lange termijn. Hierbij kan het gaan om bijvoorbeeld nieuwe beleidsvoornemens, grote vervangingsinvesteringen en grondexploitaties. Er is een aantal variabelen dat een rol speelt bij de daadwerkelijke liquiditeitsbehoefte. In de eerste plaats is de fasering van investeringen van belang.

¹ De ECB-rente (ook wel refirente genoemd) is het tarief dat banken moeten betalen wanneer ze geld van de ECB lenen. Banken maken gebruik van deze regeling op momenten van liquiditeitskrapte.

² ING Monthly Economic Update, juli 2016.

Indien langlopende financiering wordt aantrokken voor nog uit te voeren investeringswerken, houdt dit een risico in zich. Wanneer de projecten of niet worden uitgevoerd, of later worden gerealiseerd, betaalt de gemeente onnodige rentekosten. Daarnaast kan worden gedacht aan positieve kasstromen uit de grondexploitaties.

Op basis van de huidige inzichten komt financiering vanaf de tweede helft van 2017 aan de orde. Dan zal steeds worden bekeken op welk moment er vaste financiering noodzakelijk is. De gemeente heeft daarnaast de mogelijkheid voor kortere periodes tegen een relatief gunstig tarief 'rood' te staan op de rekening-courant bij de BNG Bank tot maximaal € 1,5 miljoen.

4.5 Financiering

Algemeen

Zoals hierboven beschreven, hangt de daadwerkelijke financieringsbehoefte af van de besluitvorming over en de fasering van investeringswerken en grondexploitaties. Het aantrekken van gelden wordt daarop afgestemd. Hierbij spelen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm een rol.

Kasgeldlimiet

Berekening kasgeldlimiet	Begroting 2017
Begrotingstotaal	€ 19,2 mln.
Percentage ministeriële beschikking	8,5%
Kasgeldlimiet	€ 1,6 mln.

De kasgeldlimiet staat de gemeente toe een bedrag van ruim € 1,6 miljoen door kortlopende leningen in financieringsbehoefte te voorzien. Bij overschrijding van deze limiet in twee opeenvolgende kwartalen, geldt de verplichting tot het nemen van maatregelen (i.c. lang financieren).

Renterisiconorm

Berekening renterisiconorm	Begroting 2017
Verwachte stand van de vaste schuld per 1 januari 2017	€ 0
Percentage ministeriële beschikking	20%
Renterisiconorm	€ 0 Wettelijk minimum € 2.500.000

Eén van de doelstellingen van de Wet Fido is het risico op rentestijgingen zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan de gemeente voorkomen door het bedrag waarover bij herfinanciering of herziening van het rentepercentage risico wordt gelopen te beperken. Vanaf 2009 geldt een wettelijk minimum voor de renterisiconorm van € 2,5 miljoen. Voor Scherpenzeel mag niet meer dan voor € 2,5 miljoen aan schuld, het rentepercentage herzien of geherfinancierd worden. Er zijn op dit moment geen langlopende geldleningen. De criteria van de renterisiconorm zullen worden toegepast bij de benodigde financieringen in de komende jaren.

Relatiebeheer

Met de BNG Bank is een zogenaamde financieringsovereenkomst gesloten waarin is geregeld dat, in vergelijking met andere marktpartijen, voordeliger tarieven worden aangeboden. Het betreft o.a. een kredietarrangement met een limiet van € 1.500.000.

De rente is gebaseerd op 1-maands Euribor met een opslag van 0,35%.

5. PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

5.1 Organisatie

Eerder dan gepland is de afdeling Samenleving geïntegreerd in de afdelingen Ruimte & Groen, Gemeentewinkel en Bedrijfsvoering. Deze integratie was medio 2017 gepland maar door diverse ontwikkelingen is de integratie eerder ter hand genomen en uitgevoerd. Het bovenstaande heeft tot gevolg dat het Organisatiebesluit is aangepast aan de huidige situatie.

Afdeling Ruimte & Groen

Deze afdeling is belast met de voorbereiding en de uitvoering van taken gericht op de fysieke leefomgeving en levert producten en diensten op het gebied van civieltechnische werkzaamheden en Ruimtelijke Ordening. Daarnaast is in deze afdeling ook economische zaken, sport, cultuur, recreatie en toerisme ondergebracht.

Afdeling Gemeentewinkel

Deze afdeling is belast met de voorbereiding en uitvoering van taken gericht op direct contact met burgers. Zij levert onder andere producten op het gebied van burgerzaken, belastingen, participatie, WMO, onderwijs, ouderenbeleid en jeugdzorg.

Afdeling Bedrijfsvoering

Deze afdeling is belast met de voorbereiding en uitvoering van taken gericht op de bedrijfsvoering zoals onder andere ICT en telefonie, bodedienst, DIV, Financien, P&O en Juridische Zaken.

5.2 Formatie

Scherpenzeel heeft een compacte ambtelijke organisatie. Per 1-1-2017 is de formatieomvang 62,73 fte. Scherpenzeel kent een platte organisatie. De directeur /secretaris is hoofd van de ambtelijke organisatie en van het Managementteam welke wordt gevormd door de secretaris (1 fte) en de 3 afdelingshoofden (3 fte). De secretaris geeft leiding aan de drie afdelingshoofden, welke op hun beurt leiding geven aan de medewerkers.

In 2016 is als gevolg van efficiency-maatregelen de formatie voor het management teruggegaan van 3,67 fte naar 3 fte. Daarnaast is de ambtelijke formatie toegenomen door onder andere de overgang van de Jeugdzorg naar de gemeente. Hierdoor zijn er meer klantmanagers Jeugd en ambulante hulpverleners in dienst getreden teneinde de nieuwe werkzaamheden goed te kunnen borgen in de ambtelijke organisatie.

De formatie in 2017 zal rondom een onderzoek naar een toekomstbestendige organisatie stijgen met ongeveer 2 fte. Gedurende het jaar zal worden gezien om deze formatie structureel ingevuld gaat worden of dat eerst wordt gekozen tot uitbesteding van de werkzaamheden en detachering vanuit een andere gemeente.

5.3 Bedrijfsvoeringsprioriteiten voor 2017

HR21

Eind 2016 willen we in Scherpenzeel een nieuwe gesprekscyclus hebben geïntroduceerd. Het jaargesprek bevat de laatste 2 "luiken" van HR21, namelijk de werkafspraken per medewerker en de organisatie- en functiegebonden competenties.

Hieruit kan ook de opleidingsbehoefte voor het komende jaar worden afgeleid. Met de introductie van het jaargesprek is de implementatie van HR21 volledig afgerond.

De nieuwe overheid

De term nieuwe overheid gebruiken we om te benadrukken dat technologie een grote rol speelt. Echter heeft dit alles ook te maken met veranderingen in processen en structuren. De nieuwe technologische mogelijkheden als internet, I-pad en mobiele telefonie maken verregaande samenwerking mogelijk. Het is hierdoor mogelijk een goede verbinding te creëren tussen Scherpenzeel en zijn omgeving (andere gemeenten en de inwoners). Hierdoor verandert de rol van de ambtenaar en vraagt om nieuwe competenties als effectieve communicatie, integraal werken, project- en procesmanagement. In het opleidingsprogramma zal hiervoor expliciet aandacht zijn.

ICT en informatievoorziening

De voorgenomen samenwerking met Barneveld op het gebied van ICT is niet tot stand gekomen. Het college heeft een aantal varianten in beeld gebracht, waarover in 2016 besluitvorming plaatsvindt. Implementatie zal in 2017 plaatsvinden. Door middelen van het Informatie Beleidsplan, dat ontwikkelingen en investeringen voor de komende jaren weergeeft, wordt een meerjarenagenda op het gebied van digitalisering en informatievoorziening opgesteld. Hierbij speelt ook informatiebeveiliging een belangrijke rol.

6. PARAGRAAF GRONDBELEID

6.1 Wettelijk kader

In deze paragraaf wordt ingegaan op de volgende onderwerpen, zoals voorgescreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV):

- een visie op het grondbeleid;
- de wijze waarop de gemeente het beleid uitvoert;
- een prognose van de verwachte resultaten;
- methode van winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken (in relatie tot de risico's)

Ontwikkeling Besluit Begroting en Verantwoording/Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn de grondexploitaties geactualiseerd en aangepast aan nieuwe wetgeving. De exploitaties zijn vastgesteld in september jl.

Voor wat betreft de implementatie van de Vennootschapsbelasting is de conclusie dat Scherpenzeel een afwijkende uitkomst heeft. De financiering van de grondexploitatie vindt plaats met uitsluitend eigen vermogen. Voor de regels van het nieuwe BBV moet hiermee de rekenrente op 0% worden gesteld.

Voor de regels van de vennootschapsbelasting is dit tot nu toe niet duidelijk. De gemeente valt buiten de bandbreedte van de voorgestelde rekenregels. Hierover moet de Belastingdienst uitsluitsel geven. Eventuele af te dragen belasting dient te worden opgenomen onder programma 0 in de begroting en zal een negatieve invloed hebben op de huidige berekeningen voor de grondexploitatie- resultaten.

6.2 Visie

Vanaf 2012 wordt gewerkt met de nota grondbeleid. Mede gezien de economische situatie is besloten dat per eigenaar, project of gebied wordt beoordeeld of, en in hoeverre een actief grondbeleid kan en zal worden toegepast. Het grondbedrijf is het instrument om actief grondbeleid te kunnen voeren. Daar waar al actieve grondpolitiek aan de orde is, zoals bij de complexen Heijhorst en Akkerwinde, is het wenselijk dat er beleid wordt gevormd op de diverse onderdelen van het grondbeleid zoals grondprijzen, herziening exploitaties, kostenverhaal, resultaatbepaling en het afdekken van risico's. Winst wordt in principe alleen genomen als deze is gerealiseerd; tussentijdse winstneming is alleen mogelijk op de voorwaarde dat gemaakte en behoedzaam geraamde kosten al zijn gedekt door de verkopen. Voor de behoedzaam geraamde kosten gaat het hierbij conform BBV om een betrouwbare inschatting.

In 2013 is de structuurvisie vastgesteld. Hierin is de mogelijkheid tot het ontwikkelen van woningbouw op de gronden die in het bezit zijn van o.a. de gemeente voor de komende jaren vastgelegd. De vastgestelde woonvisie is een belangrijk document voor de woningbouwplanning van de komende jaren.

6.3 Uitvoering grondbeleid

Ontwikkelen gemeentelijke gronden

De komende jaren worden op basis van de structuurvisie verder ontwikkeld op eigen gronden. Hiervoor worden de nodige voorbereidingen getroffen op het gebied van financiële haalbaarheid, planning, procedures en het enthousiasmeren en betrekken van potentiële afnemers.

De raad wordt tijdens dit proces telkens betrokken in de resultaten hiervan.

Instrumentarium gronden derden

Aangezien de gemeente de komende jaren voornamelijk eigen gronden wil ontwikkelen, zal naar verwachting een exploitatieplan niet aan de orde zijn. Mocht worden besloten tot een ontwikkeling op gronden van derden, dan zal de gemeente dit mogelijk maken via een anterieure overeenkomst. Hierin worden afspraken gemaakt over o.a. kostenverhaal, planschade, aantallen en typen woningen en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen buiten het plangebied.

Financiële resultaten per complex

Complex Heijhorst

Het complex is naar verwachting geheel ontwikkeld in 2017. Het complex kan worden afgesloten en de geprognoseerde winst kan worden genomen in de jaarrekening 2017. De winst bedraagt naar verwachting bijna € 700.000,--.

Complex Akkerwinde

Het deelcomplex "school" is in 2016 afgerond. Op dit moment wordt het bestemmingsplan opgesteld voor het onderdeel "woningbouw" en naar verwachting in 2017 vastgesteld. Aansluitend kan de woningbouwontwikkeling plaatsvinden. Voorlopige uitkomsten geven een positief eindresultaat van ruim € 700.000,--.

Complex Bruinhorst

Op dit moment vinden de voorbereidingen voor bestemmingsplanwijziging op de voormalige schoollocatie. Naar verwachting wordt deze vastgesteld in 2017 en kan aansluitend woningbouw plaatsvinden. Het eindresultaat bedraagt naar verwachting € 16.000,--.

Complex 't Voort

Voorheen werd dit complex opgenomen als te verwachten ontwikkelen en nog niet in exploitatie genomen. Volgens de nieuwe BBV regels moeten deze gronden worden overgeheveld naar de activa en wordt het complex opgenomen in programma 0. Op basis van de woningbouwplanning zal het complex in 2018 in exploitatie worden genomen.

6.4 Reserves en voorzieningen

Het uitgangspunt voor het instellen van de Reserve grondexploitatie is het opvangen van de financiële bedrijfsrisico's bij de grondexploitatie. Het gewenste niveau van de reserve is afhankelijk van de grootte van de risico's van de complexen die op dit moment lopen, de complexen die in de toekomst naar verwachting worden gestart alsmede de voorraad bouwgrond. De reserve grondexploitatie is nog niet voldoende om alle risico's te kunnen dragen. Er dient nog een deel te worden gekwantificeerd in de paragraaf risico's en weerstandsvermogen.

Voorziening Dorpsontwikkeling-Scherpenzeel Zuid

In de structuurvisie staat beschreven dat alle bouwprojecten in het gebied voor Scherpenzeel-Zuid (begrensd bij het bestaand stedelijk gebied ten tijde van vaststelling van de structuurvisie) gaan bijdragen aan het fonds. Met de grondverkoop in de afgelopen jaren zijn afdrachten gedaan ten gunste van deze voorziening. In 2017 zullen de eerste uitgaven worden gedaan ten behoeve van de zgn. "lanenstructuur" in en nabij complex Akkerwinde.

7. PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

7.1 Wat is een verbonden partij?

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de verbonden partijen van de gemeente Scherpenzeel. Met verbonden partijen worden rechtspersonen bedoeld waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

- Onder *bestuurlijk* belang wordt bedoeld, een plaats in het bestuur of het hebben van stemrecht;
- met *financieel* belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Er wordt het volgende onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten verbonden partijen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen en coöperaties;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen;

7.2 Waarom inzicht in verbonden partijen?

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad. Op de eerste plaats voeren de verbonden partijen vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan doen. De gemeente blijft de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Er blijft dus voor de raad nog steeds een kaderstellende en controlerende taak over bij die programma's. Helaas is dit niet altijd makkelijk, vooral niet als de overige verbonden partijen veel groter zijn. De eigen inbreng in dergelijke verbanden is dan soms erg moeilijk te realiseren. Op de tweede plaats zijn er kosten gemoeid met de deelname en zijn er financiële risico's die de gemeente met de deelname kan lopen. Indien er ten aanzien van verbonden partijen reële risico's worden gelopen, zijn deze benoemd in de paragraaf 'Weerstandsvermogen'. Hier wordt in dat geval naar verwezen.

7.3 Verbonden partijen van Scherpenzeel

Hieronder volgt een overzicht van de verbonden partijen van de gemeente Scherpenzeel. Hierbij is onder meer weergegeven wat de doelstelling van de gemeente is om participeren in de betreffende verbonden partij en de financiële situatie van de verbonden partij. Waar mogelijk zijn de cijfers van de verbonden partijen uit het begrotingsjaar 2017 weergegeven. In een aantal gevallen is dit echter niet mogelijk geweest; in dat geval zijn de meest recente cijfers opgenomen. De jaarlijkse bijdrage aan/van de verbonden partij is verwerkt in deze programmabegroting.

7.4 Verbonden partijen per programma

Vanaf de Programmabegroting 2017-2020 is ook per programma de betrokkenheid van de verbonden partijen bij het realiseren van de doelstellingen weergegeven:

Verbonden partij	R ₁	Doelstelling deelname	Bestuurlijk vertegenwoordiger	P.	Financieel belang gemeente 2017	Verwacht financieel resultaat 2017	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Gemeenschappelijke regeling								
Regio De Vallei, Ede		Transport en verwerking GFT-afval	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	7.	€ 1.500	-€ 40.000,-	1-1-2015: € 578.000 1-1-2016: € 526.000	1-1-2015: € 6.646.000 1-1-2016: € 2.418.000
Regio Food-Valley, Ede	*	Gemeentelijke belangenbehartiging op diverse deelgebieden	Burgemeester B. Visser	0.	Inwonerbijdrage: € 28.116 Stand reserve Foodvalley 01-01-2016: € 84.684	€ 0,-	1-1-2015: € 581.000 1-1-2016: € 896.154	1-1-2015: € 6.109.000 1-1-2016: € 6.646.524
VGGM, Arnhem	*	Veiligheids- en Gezondheids- regio Gelderland Midden (VGGM) organiseert voor veiligheidsregio Gelderland Midden de hulpverlening. Doelstelling van deelname is het inkopen van kwalitatief hoogwaardige hulp- en dienstverlening voor volksgezondheid en brandweertaken.	Wethouder H.J.C. Vreeswijk (volksgezondheid) Burgemeester B. Visser (regionale brandweer)	7. 1.	VGZ: € 122.262 Brandweer: € 456.032	€ 0,-	1-1-2015: € 6.422.000 1-1-2016: € 7.319.000	1-1-2015: € 40.118.000 1-1-2016: € 43.316.000
Permar, Ede	*	Het mogelijk maken dat	Wethouder H.J.C.	6.	€ 245.000 +	-€2.227.000		

¹ Voor de met * gemarkeerde verbonden partijen wordt een zeker risico gelopen en is een toelichting opgenomen bij de paragraaf 'Weerstandsvermogen'.

Verbonden partij	R ₁	Doelstelling deelname	Bestuurlijk vertegenwoordiger	P.	Financieel belang gemeente 2017	Verwacht financieel resultaat 2017	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
		mensen met een arbeids-handicap op een voor hen passende wijze aan het werk kunnen.	Vreeswijk		22.000 (op basis van going-concern begroting 2017)		31-12-2015: € 0 31-12-2017: -€ 2.227.000	31-12-2015: € 12.423.000 31-12-2017: € 9.248.000
OddV, Ede	*	Omgevingsdienst de Vallei (Oddv) is een samenwerking bij de uitvoering van taken op het gebied van de Wet algemene bepaling omgevingsrecht	Burgemeester B. Visser	8.	€ 349.208	€ 0,-	31-12-2015 € 1.066.000 31-12-2016 € 699.000	31-12-2015 € 2.312.000 31-12-2016: 1.434.000
Vennootschappen en coöperaties								
O- gen, Scherpenzeel		O-gen is een samenwerking in het landelijk gebied van de Gelderse Vallei, Eemland, Utrechtse Heuvelrug en Kromme Rijnstreek. Het betreft een lidmaatschap van deze gebiedscorporatie. De Gebiedscoöperatie kent een UA vorm (Uitgesloten Aansprakelijkheid), waardoor de gemeente uitgesloten is van financiële risico's.	Burgemeester B. Visser	8.	Contributie: € 5.000,-	Niet bekend.	1-1-2015: € 945.270 1-1-2016: € 957.371	1-1-2015: € 4.737.951 1-1-2016: € 3.347.000
Vitens, Zwolle		Als aandeelhouder invloed uitoefenen op drinkwatervoorziening. Aandelenbezit: € 7.746 (7.746 á € 1 nominaal).	Burgemeester B. Visser	0.	Achtergestelde lening 1-1-2016: € 42.424	€ 29,1 miljoen	1-1-2017: € 441,3 miljoen 1-1-2018:	1-1-2017: € 1.292,8 miljoen 1-1-2018:

Verbonden partij	R 1	Doelstelling deelname	Bestuurlijk vertegenwoordiger	P.	Financieel belang gemeente 2017	Verwacht financieel resultaat 2017	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
		(Vaste jaarlijkse aflossing van € 7.071 + rente 2017 € 1.602)			Rente en aflossing: € 8.673 Dividend: € 20.000		€ 466,1 miljoen	€ 1.289,6 miljoen
BNG, Den Haag		Participeren in Bank Nederlandse Gemeenten, die gericht is op gemeenten. De aandeelhouders betreffen uitsluitend gemeenten en provincies.	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	0.	Normale uitkering dividend: € 3.500	Onbekend	1-1-2015: € 3,582 miljoen 1-1-2016: € 4,163 miljoen	1-1-2015: € 149.891 miljoen 1-1-2016: € 145,348 miljoen.
Stichtingen en verenigingen								
Kulturhus De Breehoek, Scherpenzeel	*	Toezicht op een deugdelijke exploitatie en realisatie van de 'kulturhus gedachte' waarbij voorzieningen op het gebied van zorg, cultuur, educatie, sport en welzijn in één gebouw zijn samengebracht. Jaarlijkse aflossing € 75.000 (dekking uit de reserve Lening De Breehoek)	Wethouder V.M. van de Fliert-Klein	5.	Exploitatie bijdrage: € 75.000 Onder voorwaarden aflossingsvrije lening (per 31/12/15): € 4.550.000	€ 0,-	31-7-2014: €1.269.000 31-7-2015: € 2.419.000	31-7-2014: € 4.875.000 31-7-2015: € 4.954.000
IBMN, Vianen		Inkoop- bureau Midden Nederland is een samenwerking op het terrein van in-	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	0.	€ 54.000	€ 0	1-1-2015 € 80.198	1-1-2015 € 151.768

Verbonden partij	R 1	Doelstelling deelname	Bestuurlijk vertegenwoordiger	P.	Financieel belang gemeente 2017	Verwacht financieel resultaat 2017	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
		koop en aanbesteding, gericht op het realiseren van kwalitatieve, procesmatige en financiële inkoopvoordelen.					1-1-2016 € 91.233	1-1-2016 € 169.237
Eem Vallei Educatief, Barneveld		Voldoen aan de wettelijke verplichting in Scherpenzeel openbaar onderwijs aan te bieden. Met de deelname wordt beoogd om door middel van schaalgrootte efficiency- en kwaliteitsvoordelen te genereren.	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	4.	Alleen bestuurlijk belang	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Overige verbonden partijen								
N.v.t.								

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van 10 november 2016.

B.S. van Ginkel-Schuur
Griffier

B. Visser
Voorzitter

BIJLAGEN

1. Investerings- en financieringsstaat
2. Specificatie van het eigen vermogen
3. Specificatie van de voorzieningen
4. Specificatie van de voorziening groot onderhoud gemeente-eigendommen
5. Vervangingsinvesteringen
6. Overzicht van subsidies
7. Vergelijkingsdocument programma-indeling 2017 naar 2016

1.3.1.1 Investerings- en financieringsstaat

=begrotingsjaar

	Boekwaarde begin 2017	Uitbreiding 2017	Vermindering 2017	Afschrijving of aflossing 2017	Boekwaarde einde 2017
A. VASTE ACTIVA					
<u>Immateriële vaste activa</u>	0	141.500	0	141.500	0
<u>Materiële vaste activa</u>					
a. Gronden en terreinen	1.754.751	30.000	0	78.210	1.706.541
b. Woonruimten	0				0
c. Bedrijfsgebouwen	9.326.357	928.140	0	260.828	9.993.668
d. Grond-, weg- en waterbouwk. werken	8.035.761	431.500	0	204.449	8.262.812
e. Vervoermiddelen	36.676	0	0	11.182	25.495
f. Machines, apparaten en installaties	306.983	0	0	48.669	258.314
g. Overige materiële activa	507.413	287.500	0	148.763	646.150
<u>Financiële vaste activa:</u>					
b. Overige langlopende geldleningen	4.975.992	0		92.071	4.883.921
d. Effecten	0				0
	24.943.932	1.818.640	0	985.671	25.776.901
B. VLOTTENDE ACTIVA					
<u>Grondexploitatie:</u>					
	3.009.148	2.275.434	0	0	5.284.582
<i>Totaal activa</i>	27.953.080	4.094.074	0	985.671	31.061.483
C. EIGEN VERMOGEN	23.198.950	504.118	1.193.855	0	22.509.212
D. OPGENOMEN LANGLOPENDE GELDLENINGEN	835.620	3.600.000		110.815	4.324.805
E. VOORZIENINGEN	2.133.794	352.091	495.926		1.989.959
<i>Totaal passiva</i>	26.168.364	4.456.209	1.689.781	110.815	28.823.977

1. Specificatie van het eigen vermogen

Naam reserve	2016 = Begrotingsjaar -1					2017 = Begrotingsjaar				
	Saldo 1/1 2016	Rente over saldo 1/1)	Vermeerderin	Vermindering	Saldo 31/12 2016	Saldo 1/1 2017	Rente over saldo 1/1)	Vermeerderin	Vermindering	Saldo 31/12 2017
Algemene reserve	6.836.731		30.000	489.208	6.377.523	6.377.523		10.813	161.600	6.226.736
Bestemmingsreserve ter egalisatie										
Reserve afvalstoffenheffing	161.278	5.645	29.000	20.735	175.188	175.188	0	0	84.188	91.000
Reserve riolering	4.593.062	160.757	177.336	0	4.931.155	4.931.155	0	227.805	0	5.158.960
Overige bestemmingsreserves										
Reserve grondexploitatie	1.020.587		0	227.000	793.587	793.587		0	200.000	593.587
Reserve sociale Woningbouw	518.871		0	27.500	491.371	491.371	0	0	27.500	463.871
Nieuwbouw onderwijsgebouwen	1.409.819	49.344	25.000	79.886	1.404.276	1.404.276	0	25.000	90.438	1.338.838
Subsidie monumenten	170.037	5.951	0	15.000	160.988	160.988	0	5.000	5.000	160.988
Huisvesting	1.183.017	41.406	0	82.380	1.142.042	1.142.042	0	0	40.446	1.101.596
Reserve onderhoud wegen	607.002	21.245	37.000	463.850	201.397	201.397	0	127.000	141.500	186.897
Reserve bodemsanering	64.225		0	64.225	0	0				0
Reserve Lening De Breehoek	4.550.000		0	75.000	4.475.000	4.475.000	0	0	75.000	4.400.000
Reserve participatiewet	93.832		0	0	93.832	93.832		0	0	93.832
Automatisering	896.665	31.383	108.500	161.937	874.610	874.610	0	108.500	141.477	841.634
Reserve WMO Huishoudelijke Hulp	110.757		0	0	110.757	110.757	0	0	0	110.757
Herinrichting sportpark De Bree	1.150.889	40.281	0	97.326	1.093.844	1.093.844	0	0	57.044	1.036.800
Reserve JOS	31.018		0	10.300	20.718	20.718		0	10.300	10.418
Reserve GVVP	214.940		0	115.000	99.940	99.940		0	99.940	0
Reserve Food Valley	84.684		0	0	84.684	84.684		0	0	84.684
Sociaal Domein	607.410		0	0	607.410	607.410		0	59.421	547.989
Reserve leerlingenvervoer	60.630		0	0	60.630	60.630		0	0	60.630
Totaal	24.365.452	356.012	406.836	1.929.347	23.198.952	23.198.952	0	504.118	1.193.855	22.509.215

1. Specificatie van de voorzieningen

Naam voorziening	2016				2017			
	Saldo 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Saldo 31/12	Saldo 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Saldo 31/12
Onderhoud gemeente-eigendommen	737.420	178.911	471.992	444.340	444.340	179.091	88.007	535.424
Wachtgeldverplichtingen personeel	0			0	0			0
Pensioen wethouders	899.124	20.500	12.500	907.124	907.124	20.500	12.500	915.124
Wachtgelden wethouders	56.419		45.000	11.419	11.419		11.419	0
Stimulering goedkope woningbouw	0			0	0			0
Reorganisatieplan Permar	831			831	831			831
Fonds dorpsontwikkeling Scherpenzeel Zuid	184.831	294.000		478.831	478.831	135.000	384.000	229.831
Onderhoudsgelden de Breehoek	291.250			291.250	291.250			291.250
Voorziening bomen	0			0	0	17.500		17.500
Totaal	2.169.875	493.411	529.492	2.133.795	2.133.795	352.091	495.926	1.989.960

2. Specificatie van de voorziening groot onderhoud gemeente-eigendommen

Naam voorziening	2016				2017			
	Saldo 1/1	Vermeerd.	Vermind.	Saldo 31/12	Saldo 1/1	Vermeerd.	Vermind.	Saldo 31/12
1. Ambtswoning	10.760		0	10.760	10.760			10.760
2. Brandweergarage/werkplaats	137.826	30.000	45.785	122.041	122.041	30.000	35.462	116.579
3. Onderhoud gebouw	0		0	0	0		0	0
openbare basisscholen				0				0
buitenzijde				0				0
4. Onderhoud gebouwen	0		0	0	0		0	0
bijzondere basisscholen				0				0
buitenzijde				0				0
5. Sportvelden de Bree accommodaties	42.083	28.234	55.400	14.917	14.917	28.324	4.675	38.566
6. Sportvelden de Bree	277.075	74.340	242.500	108.915	108.915	74.430	0	183.345
7. Toren N.H.-kerk	46.360	6.337	1.100	51.597	51.597	6.337	1.100	56.834
8. Buitenplaats	64.199	18.000	52.793	29.406	29.406	18.000	22.500	24.906
9. Villa	159.117	22.000	74.414	106.703	106.703	22.000	24.270	104.433
Totaal	737.420	178.911	471.992	444.340	444.340	179.091	88.007	535.424

3. Vervangingsinvesteringen 2016-2019

Volg- nr.	Afdeling	Project/Beleidsvoornemen	Aanv. jaar	Afschr. termijn	Krediet		Budget			
					2016	2017- 2019	2016	2017	2018	2019
1	Bedrijfsvoering	ICT Informatieplan t.l.v. Reserve automatisering	2016 2017 2018 2019		210.000	77.500 nnb nnb				
2	Ruimte & Groen	Uitvoering Afvalwaterplan 2013-2017 t.l.v. Reserve riolering	2016 2017 2018 2019		468.000	384.000 147.970 156.000				
3	Ruimte & Groen	Iveco bedrijfsauto buitendienst (7-VDP-13)	2018	8		31.000			543	4.960
4	Ruimte & Groen	Iveco bedrijfsauto buitendienst (6-VHG-86)	2018	8		31.000			543	4.960
5	Ruimte & Groen	Meubilair	2016 2017 2018 2019	10 10 10 10	35.000	35.000 35.000 -	613	4.725 613	4.603 4.725 613	4.480 4.603 4.725
6	Ruimte & Groen	Openbare verlichting	2016 2017 2018 2019	30 30 30 30		47.500 47.500 47.500 47.500	831	3.246 831	3.190 3.246 831	3.135 3.190 3.246 831
		Totaal			713.000	1.087.470	1.444	9.415	18.293	34.130

Bijlage 6. Jaarlijkse subsidieaanvragen Zorg en Welzijn

Tabel A: Programma 5 onderdeel Sportbeleid en Activering				
Nadere regels voor het subsidiëren van Sport en recreatie & toerisme				
Nr	Organisatie	Soort subsidie	Bedrag 2016	Bedrag 2017
1	Badmintonclub Badge	jaarlijks/staffel	350	350
2	Tafeltennisvereniging S'zeel	jaarlijks/staffel	350	350
3	Bridgeclub Scherpenzeel	jaarlijks/staffel	700	700
4	Judoschool Midio	jaarlijks/staffel	700	700
5	Gymnastiekvereniging Doto	jaarlijks/staffel	925	925
6	Volleybalver. Set Up'69	jaarlijks/staffel	925	925
7	Stichting Zaalvoetbal Scherpenzeel	jaarlijks/staffel	1.150	1.150
Nadere regels: Niet van toepassing, subsidie op basis van Asv Scherpenzeel				
8	St. Zwembad 't Willaer	jaarlijks	53.594	53.594

Tabel B: Programma 5 onderdeel Media, openbaar groen en recreatie				
Nadere regels: Nadere regels voor het subsidiëren van amateurkunst en culturele activiteiten				
Nr	Organisatie	Soort subsidie	Bedrag 2016	Bedrag 2017
1	Soli Deo Gloria	jaarlijks/staffel	350	350
2	Gospelkoor Masjiach	jaarlijks/staffel	350	350
3	ATS	jaarlijks/staffel	350	350
4	Caecilia	jaarlijks	3.895	3.895
5	KREK	jaarlijks	1.500	1.500
6	Stichting Sint Nicolaas	jaarlijks	1.250	1.250
7	Vereniging Oud Scherpenzeel	jaarlijks	3.100	3.100
8	Oranje Vereniging Scherpenzeel	jaarlijks	2.553	2.553

Nadere regels voor het subsidiëren van Sport en recreatie & toerisme				
1	Platteland Anders	jaarlijks	2.000	2.000
Nadere regels bibliotheekvoorziening				
1	De Bibliotheek Scherpenzeel	jaarlijks	190.220	190.220
Subsidie volgt op basis van de Mediawet 2008				
1	Midland FM	jaarlijks	5.000	5.000
Subsidie op basis van Asv Scherpenzeel				
1	Weidevogelbescherming de Kiewiet	jaarlijks	250	250
2	VVV Scherpenzeel	jaarlijks	10.270	10.270
3	Vrijwilligerswerk		8.567	8.567
4	Stichting Kulturhus de Breehoek (raadsvoorstel 24-9-2015)	jaarlijks	39.000	39.000

Tabel C: Programma 4 Onderwijs				
Nadere regels voor het subsidiëren van vervoer ten behoeve van gymnastiek op de basisscholen Bruinhorst en Glashorst				
Nr	Organisatie	Soort subsidie	Bedrag 2016	Bedrag 2017
1	Basisschool Bruinhorst	jaarlijks	4.000	vervallen
2	Basisschool de Glashorst	jaarlijks	4.000	vervallen

Tabel D: Programma 6 Sociaal Domein

Nadere regels voor het subsidiëren van activiteiten op het gebied van zorg en welzijn

Nr	Organisatie	Soort subsidie	Bedrag 2016	Bedrag 2017
1	De Zonnebloem, afd. RSW	jaarlijks	200	200
2	Stichting Slachtofferhulp	jaarlijks	1.829	1.829
3	Ned. Herv. Jeugdraad	jaarlijks/staffel	700	700
4	Geestelijke Gezondheidszorg en Maatschappelijke dienstverlening voor doven en slechthorenden (GGMD)	jaarlijks	93	93
5	Scouting de Valleigroep	jaarlijks/staffel	700	700
6	Scouting de Willaergroep	jaarlijks/staffel	700	700
7	Bureau Halt	jaarlijks	1.610	1.610
8	Speel-o-theek	jaarlijks	1.800	1.800
9	Iriszorg	jaarlijks	4.500	4.500
10	VGGM/Jeugdgezondheidszorg 4 - 18	jaarlijks	19.536	19.536
10a	Jeugdgezondheidszorg 0 -4 / VGGM	jaarlijks	180.950	180.950
11	St. Welzijn Ouderen Scherpenzeel/Renswoude (incl. inzet ouderenwerker)	jaarlijks	74.137	74.137
12	Vitras	jaarlijks	133.619	119.340
13	Jongerenraad Scherpenzeel	jaarlijks	3.000	3.000
14	St. Peuterspeelzaal Minisoos	jaarlijks	50.000	50.000
15	De Schuilplaats	jaarlijks	6.600	8.000
16	Jeugdpoint	jaarlijks	29.300	29.300

Vergelijkingsdocument Programmabegroting 2017 en Programmabegroting 2016

Programmabegroting 2017:			Was in Programmabegroting 2016:		
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur	Programma 9 - Dienstverlening, bestuur en organisatie	001	Bestuursorganen
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur	Programma 9 - Dienstverlening, bestuur en organisatie	005	Bestuurlijke samenwerking
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur	Programma 9 - Dienstverlening, bestuur en organisatie	006	Bestuursondersteuning raad en Rekenkamerfunctie (rekenkamerfunctie)
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.2	Burgerzaken	Programma 9 - Dienstverlening, bestuur en organisatie	003	Burgerzaken
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.2	Burgerzaken	Programma 9 - Dienstverlening, bestuur en organisatie	004	Baten en lasten secretarieleges burgerzaken
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	913	Beleggingen
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.4	Ondersteuning organisatie	Programma 9 - Dienstverlening, bestuur en organisatie	002	Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.4	Ondersteuning organisatie	Programma 9 - Dienstverlening, bestuur en organisatie	006	Bestuursondersteuning raad en Rekenkamerfunctie (rekenkamerfunctie)
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.5	Treasury	Programma 3 - Economische zaken	330	Nutsbedrijven
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.5	Treasury	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	911	Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.5	Treasury	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	913	Overige financiële middelen
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.5	Treasury	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	914	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.61	OZB woningen	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	930	Uitvoering Wet WOZ (uitvoering OZB woningen)
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.61	OZB woningen	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	932	Baten onroerend zaakbelasting eigenaren (OZB baten woningen)
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.61	OZB woningen	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	940	Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen (B&L OZB woningen)
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.62	OZB niet-woningen	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	930	Uitvoering Wet WOZ (uitvoering OZB niet-woningen)
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.62	OZB niet-woningen	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	931	Baten onroerend zaakbelasting gebruikers
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.62	OZB niet-woningen	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	932	Baten onroerend zaakbelasting eigenaren (OZB baten bedrijven)
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.62	OZB niet-woningen	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	940	Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen (B&L OZB niet-woningen)
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.64	Belastingen Overig	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	937	Baten hondenbelasting
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.64	Belastingen Overig	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	940	Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen (B&L overig)
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	921	Uitkeringen gemeentefonds
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	923	Integratie-uitkering Sociaal Domein
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.8	Overige baten en lasten	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	922	Algemene baten en lasten
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.8	Overige baten en lasten	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	960	Saldo van kostenplaatsen
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.8	Overige baten en lasten	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	990	Resultaat van de rekening van baten en lasten
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.12	Mutatie reserves (0.10)	Programma 11 - Reserves	980	Mutaties reserves
Programma 0 / Bestuur en ondersteuning	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	990	Saldo rekening baten en lasten na bestemming

Vergelijkingsdocument Programmabegroting 2017 en Programmabegroting 2016

Programmabegroting 2017:			Was in Programmabegroting 2016:		
Programma 1 - Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Programma 8 - Openbare orde en veiligheid	120	Brandweer en rampenbestrijding
Programma 1 - Veiligheid	1.2	Openbare orde en Veiligheid	Programma 8 - Openbare orde en veiligheid	140	Openbare orde en veiligheid
Programma 2 - Verkeer en vervoer	2.1	Verkeer en vervoer	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	210	Wegen, straten en pleinen en verkeersmaatregelen
Programma 2 - Verkeer en vervoer	2.4	Economische Havens en waterwegen	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	240	Waterkering, afwatering en landaanwinning (beroeps)
Programma 2 - Verkeer en vervoer	2.5	Openbaar vervoer	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	212	Openbaar vervoer
Programma 3 - Economie	3.1	Economische ontwikkeling	Programma 3 - Economische zaken	310	Handel, ambacht en industrie (economische ontwikkeling beleid)
Programma 3 - Economie	3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Programma 3 - Economische zaken	310	Handel, ambacht en industrie (economische ondersteuning lokale bedrijven)
Programma 3 - Economie	3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Programma 3 - Economische zaken	311	Baten Marktgeden
Programma 3 - Economie	3.4	Economische promotie	Programma 4 - Kunst, cultuur en recreatie	560	Openbaar groen en openluchtrecreatie (promotie toerisme)
Programma 3 - Economie	3.4	Economische promotie	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen	936	Baten toeristenbelasting
Programma 4 - Onderwijs	4.2	Onderwijshuisvesting	Programma 5 - Onderwijs en educatie	421	Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en bijzonder)
Programma 4 - Onderwijs	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Programma 5 - Onderwijs en educatie	480	Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs
Programma 4 - Onderwijs	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Programma 5 - Onderwijs en educatie	482	Volwasseneneducatie
Programma 4 - Onderwijs	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	650	Kinderdagopvang (peuterspeelzalen)
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	530	Sport (sport beleid)
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.2	Sportaccommodaties	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	530	Sport (sport accommodaties)
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.2	Sportaccommodaties	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	531	Groene sportvelden en terreinen
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Programma 4 - Kunst, cultuur en recreatie	511	Vormings- en ontwikkelingswerk
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Programma 4 - Kunst, cultuur en recreatie	540	Kunst
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.5	Cultureel erfgoed	Programma 1 - Bouwen, wonen en ruimtelijke ordening	821	Stads- en dorpsvernieuwing (historische objecten)
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.5	Cultureel erfgoed	Programma 1 - Bouwen, wonen en ruimtelijke ordening	541	Monumenten
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.6	Media	Programma 4 - Kunst, cultuur en recreatie	510	Openbaar bibliotheekwerk
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.6	Media	Programma 4 - Kunst, cultuur en recreatie	580	Overige recreatieve voorzieningen (Bibliotheek, lokale omroep)
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	240	Waterkering, afwatering en landaanwinning (recreatie)
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Programma 7 - Natuur en milieu	550	Natuurbescherming
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	560	Openbaar groen en openluchtrecreatie (Openbaar groen en openluchtrecreatie)
Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	580	Overige recreatieve voorzieningen (Openbaar groen en openluchtrecreatie)

Vergelijkingsdocument Programmabegroting 2017 en Programmabegroting 2016				
Programmabegroting 2017:			Was in Programmabegroting 2016:	
Programma 6 - Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	650 Kinderdagopvang (activeren gericht op participatie)
Programma 6 - Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd
Programma 6 - Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	nvt	677 Eigen bijdragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd
Programma 6 - Sociaal domein	6.2	Wijkteams	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd
Programma 6 - Sociaal domein	6.3	Inkomensregelingen	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	610 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies
Programma 6 - Sociaal domein	6.3	Inkomensregelingen	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	614 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid (inkomensvoorziening)
Programma 6 - Sociaal domein	6.4	Begeleide participatie	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	611 Sociale Werkvoorziening
Programma 6 - Sociaal domein	6.4	Begeleide participatie	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet (beschut werken ed)
Programma 6 - Sociaal domein	6.4	Begeleide participatie	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo (o.a. vormen van dagbesteding)
Programma 6 - Sociaal domein	6.5	Arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet (instrumenten gericht op terugkeerwerk)
Programma 6 - Sociaal domein	6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	661 Maatwerkvoorzieningen in natura materieel WMO
Programma 6 - Sociaal domein	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	614 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid (dienstverlening uren)
Programma 6 - Sociaal domein	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo (dienstverlening in de vorm van uren)
Programma 6 - Sociaal domein	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo (dienstverlening in de vorm van uren)
Programma 6 - Sociaal domein	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	672 PGB Wmo en Jeugd (dienstverlening in de vorm van uren)
Programma 6 - Sociaal domein	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	672 PGB Wmo en Jeugd (jeugdhulpverlening)
Programma 6 - Sociaal domein	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	682 Individuele voorzieningen Natura Jeugd
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	683 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning	714 Openbare gezondheidszorg
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	7.2	Riolering	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	715 Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg) (uniform deel)
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	7.2	Riolering	Programma 2 - Beheer openbare ruimte en sport	722 Riolering
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	7.3	Afval	Programma 7 - Natuur en milieu	726 Baten rioolheffing
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	7.3	Afval	Programma 7 - Natuur en milieu	721 Afvalverwijdering en -verwerking
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	7.4	Milieubeheer	Programma 7 - Natuur en milieu	725 Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	7.5	Begraafplaatsen	Programma 7 - Natuur en milieu	723 Milieubeheer
Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	7.5	Begraafplaatsen	Programma 7 - Natuur en milieu	724 Lijkbezorging
Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimtelijke Ordening	Programma 1 - Bouwen, wonen en ruimtelijke ordening	732 Baten begraafplaatsrechten
Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Programma 1 - Bouwen, wonen en ruimtelijke ordening	810 Ruimtelijke ordening
Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	8.3	Wonen en bouwen	Programma 1 - Bouwen, wonen en ruimtelijke ordening	830 Bouwgrondexploitatie
Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	8.3	Wonen en bouwen	Programma 1 - Bouwen, wonen en ruimtelijke ordening	821 Stads- en dorpsvernieuwing (volkshuisvesting)
Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	8.3	Wonen en bouwen	Programma 1 - Bouwen, wonen en ruimtelijke ordening	820 Woningexploitatie /woningbouw
Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	8.3	Wonen en bouwen	Programma 1 - Bouwen, wonen en ruimtelijke ordening	822 Overige volkshuisvesting
Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	8.3	Wonen en bouwen	Programma 1 - Bouwen, wonen en ruimtelijke ordening	823 Bouwvergunningen (Omgevingsvergunning)